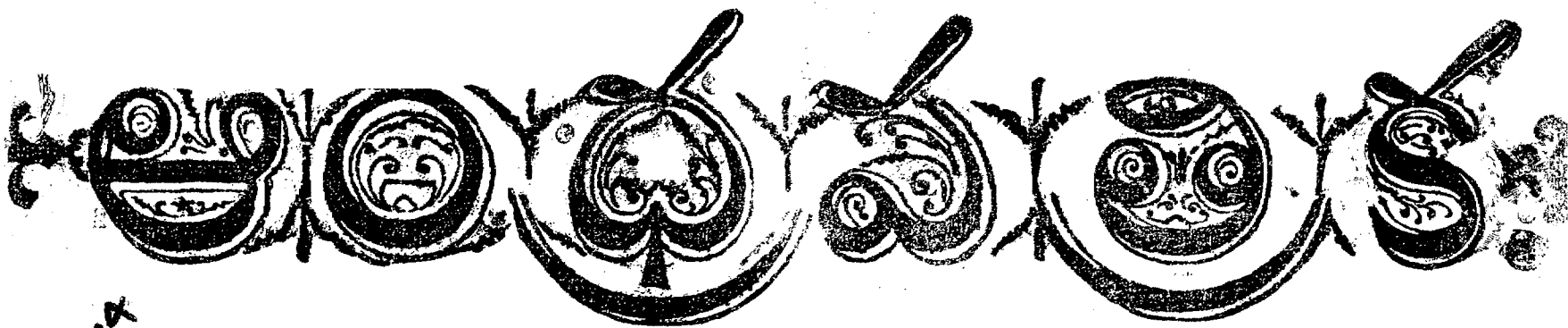

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

3/11/24

ప్ర తి ది న ము ప్ర క టి ం ప (బ డు ను

Vol. 11 }
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 3-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస శుద్ధ నవమి ౯.

No. 233 }
సంచిక 233

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివ.ందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి మాది కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బావును,
పార్శవు మెప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

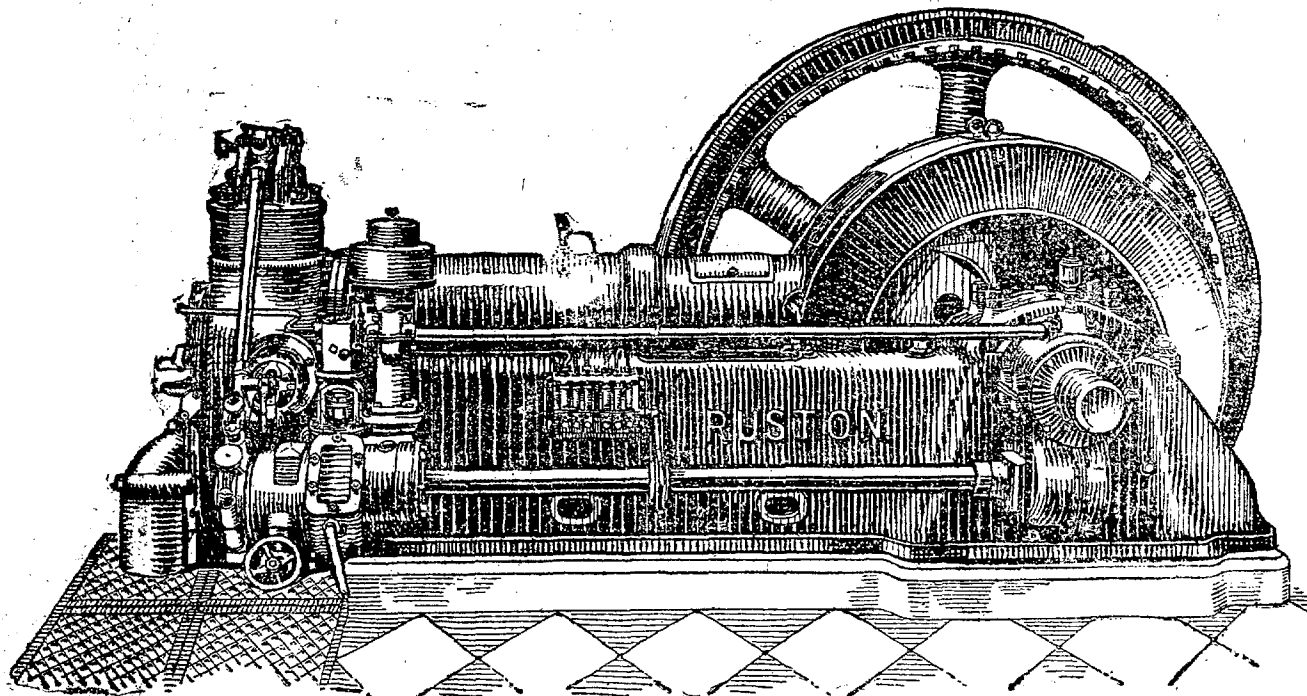
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది ర స్టన్ క్రా డ్ ఆ యి ల్ ఏం జి ను

ప్రస్తుతము భజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూ నె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనీమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు
మద్రాసులో ఫోల్ ఏజంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

(388)

నమూనాలు

యినాముగా పంపబడును

బయ్య తగ్గువలకు

చ్యవనప్రాసనను

వాడుడు

కథామూలమునకు నిరవసరము మైనట్టియు అద్భుతమైనట్టియు టానికు. నవిన ఫలములనుండి.

ఓషధులనుండి తయారు చేయబడినది.

- (1) క్షయ, ఉబ్బసము (దీర్ఘ వ్యాధిగా నున్నను) రొమ్ముపడినను, కృశించుట మొదలగు వ్యాధులకు ఇది విశేషముగా వాడబడుచున్నది.
- (2) మంచి ఆకలిని పెంచుచుచే కాడ్ లివర్ ఆయిల్ కంటెను చాలా శ్రేష్ఠమైనదని నమ్మబడుచున్నది.
- (3) ఇది మంచి సువాసన, రుచి గలిగియున్నది.
- (4) మిక్కిలి బాధకరమైన దగ్గులకు దీనిని విడువక వాడుటచే కఫము హెచ్చుగాకుండ ఖండించి, బయటికి తెచ్చును.
- (5) ఇది నరములను వృద్ధిచేయును. కనుకనే మితిమీరిన సంసార సౌఖ్యముచే గలుగునట్టి మనోవ్యాధులకు, శరీర సంబంధమైన వ్యాధులకు మిక్కిలి ఉపయోగకరము.

4 ఔన్నుల డబ్బా 1 కి రు 1-0-0

1 పాను డబ్బా 1 కి రు 3-0-0

(డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీవతి బి. ఏ. ఎమ్. బి. ఆండ్ సి. ఎమ్. గారిచే స్థాపించబడిన)

ఆంధ్రా ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మాసిలో దొరకును.

166, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

66, చిక్ పెట బెంగుళూరు సిటీ.

నివణుల విచారణ క్రింద తయారు చేయబడిన నిర్దుష్టమైన ఆయుర్వేదీయఔషధముల

దొరకు ఔషధశాల.

మోసపోకుండుటకై "ఆంధ్ర" అను పదమును గమనించి చూడుడు.

హనుమాన్ సము

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

(1727)

దీర్ఘ సమానమైనది వేరులేదు.

ఎన్. రంగనాథం శెట్టి అండ్ బ్రదర్, 12-బందరుపేటి, మదరాసు.

వాణిముత్యాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందువనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, స్టెప్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులకై శుక్కుట, క్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (604)

ఎంగ్లీవింగ్

వెలన్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

మెస్మరిజము నేర్చుకొనుడు

సాక్ష్యపు కంటాచలపండితులు వారి లోకమయవర కస్తూరిమాత్రము:—ఈ దివ్యవృక్షము మిక్కిలి విలువయున్నకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధమువీడవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-800 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. ప్యాకింగు. పోస్టభివ్యవేతన, బిడ్డలు మొదలు పెద్దవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇంకాక ఈ దిగుక రెండుపదిపది అత్యుత్తమగు గుణమిచ్చును.

వృష్యరాజసాయనము:—లహరినామ, రక్తిములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము లగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణమువంటిది. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిన కృత్తిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగామలకలైలము:—కండ్లమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు బాధకులము, విడువని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయుటకుండుట మొదలగు శిశో, నేత్రశోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

వ్యాయామిహారి:—ఎట్టిరకము శీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మూడిపోవును. 0-4-0

సాక్షికశాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, మనక గాయండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమూచుచును 0-8-0

మా మోవధములన్నియు భరగ్గులము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మామోవధములు కొనినవారికే తెలియును. సాక్ష్యపు కంటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

శ్రీ సీతారాధువైద్యశాల, మైసూరు.

1416

మెస్మరిజము, హిప్పటిజము, లాట్ రీడింగు, కాన్ సెన్ ట్రేషన్, ఆత్మశక్తి, దూరదృష్టి, దూరక్రమము, మెస్మరిజసహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మక హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురుత్వలేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

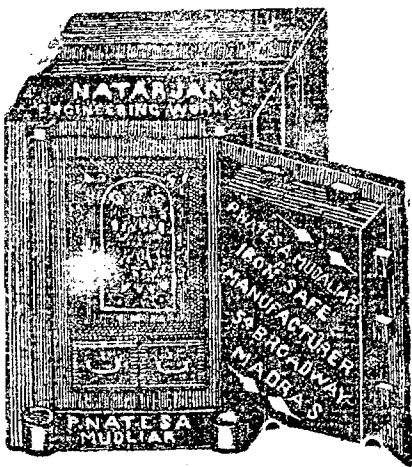
మె. ప్రతి 1-కి రు- 1.0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ప్రొ. ఫెనర్, నేఖర్, మెస్మరిస్టు వలూరు.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పుటి మోడ్రు ప్రకారము బాగుగా తయారయిన ఇనుప పెట్టెలు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నవి.
బాంబలు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. టే. శ. మొదలియార్,

ఇనుప పెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాచ్యేటం,

59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సజ్జతగలవారు. రైసుమిల్లుకు కావల్సిన సిలండర్లు, పాస్టింగు, నట్టులు, నునముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయపల్లి వద్ద, పెద్దనాయుడు వాడేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జరు యిచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ రైరములు బ్రాసింగ్ బరులు వ్రాయబడును.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుట్టపు పందెములు
1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును

1925 సం॥ ౧ జనవరి నెల 8, 10, 12, 17, 24, 31.

1925 సం॥ ౧ ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

ఎలెక్ట్రిక్ ట్రాంబుల్ జేటురు బుక్కు మేకర్లు

ప్రవేశకల్పము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ. 5. స్త్రీలు రూ. 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.

బీచ్, పార్కు, ఎగ్జిబిషన్ మొదలగు స్థానముల నుండి స్వేచ్ఛలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు

మా పెద్దనోటీసులను చూడకోరెదము.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నముల

విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథములు పట్టిక.

శ్రీమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము 3 0 0

శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పద్య

ములు 7 సంపుటములు క్యాలికోలైండు గిల్డు

శేరుగలది 15 12 0

శ్రీకృష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోలైండు గిల్డు శేరు 1 18 0

సహస్రనామ స్తోత్రం 0 12 0

శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావలిసహితం 0 3 0

శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం ,, 0 3 0

శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం 0 3 0

ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం 0 4 0

భజగోవింద శ్లోకములు 0 2 0

లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం ,, 0 2 0

గజేంద్రమోక్షణము సాదాబైండు ,, 0 8 0

,, క్యాలికోలైండు. 0 10 0

వేమన పద్యములు 0 4 0

భోగినీదండకం 0 2 0

అమరకాశము క్యాలికోలైండు 1 12 0

,, సాదాకాశములు క్యాలికోలైండు 1 8 0

,, అట్టబైండు 1 0 0

బల్లజీయం శేవరబైండు 0 8 0

పారిజాతాపహరణము 0 8 0

(50) ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ,

286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

జయవళికరణి

మూలిక సంబంధమైన తాయతి. ధరించుకొన్న యెడల

సర్వ కార్యానుకూలము శత్రుజయము పరీక్షయందు జయము

చేయుపనుల ప్రాబల్యము మొదలైనవి ఏర్పడును. తాయతి 1-కి

రూ. 2.0-0, 5-కి రూ. 7.8-0 స్వేచ్ఛలుగా వలయు విషయముల

కును రత్న తయారుచేసి పంపబడును. రూ. 50/- చార్జియవును.

(గ్యారంటీ). ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము,

లిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

లోధ-బంగారు-గారడి

పినిటి పాపారావుగారు, రుమ్మెగూడం:- ఒకస్త్రి

క్రమభంగముపలన అనేకసంవత్సరములనుండి కడుపునొప్పితో

బాధపడుచుండెను. అనేకమందులనువాడి ప్రయోజనములేక

పోయెను. కడపట తమలో ధ్రుమొకబుడ్డి నువయోగించగనే గా

రడివిద్యమాదిరిగ ఆమెకు యుండుకున్న రుగ్మతన్నియు, అత్య

ద్భుతముగ కుదిరెను. ఈ లోధను వడ్డించుచు నాకు మాటలు

దొడక లేదు. ఒకబుడ్డిలో ధ్రుమొకబంగారు యిచ్చినను దీనివెల

చాలదని నేనుచెప్పగలను.

“కేసరి కుటీరం”

ఆయుర్వేద ఓషధిబోధకాల, యెగ్గూరు, మద్రాసు.

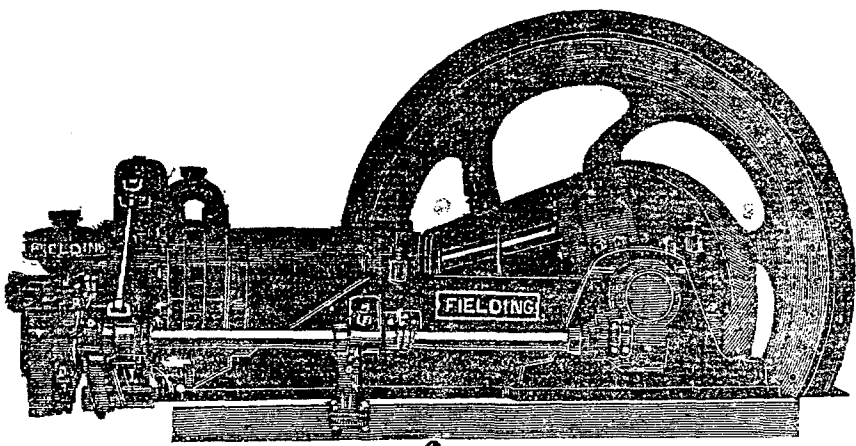
ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీలింగు” వేటెంటు శమిడిశల్

క్విక్ స్టార్టింగు

క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యా యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు. చల్లని నీటిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతినంతకుష్టికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:-

ఆరెఫాన్

నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి

అందుకో, నెం 203 రు.

పోస్టుబాక్సు

నెం 203 రు.

12, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు.

మేహారి

నవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించు

చున్నటువంటి సనా మేహవ్యాధులను నిర్మూలించుటలో

అమోఘమైనది.

బెల బుడ్డి 1-కి రూ. 2-8-0.

వధుమేహము మున్నగు మాత్రవ్యాధులు, తయం, చిరకాలము

నుంచి స్త్రీలనుబాధించు శ్వేతప్రదరవ్యాధులు, మొదలగువాటిని ఖండించి

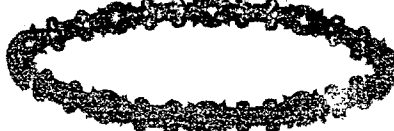
నరములక్రమే వృద్ధిచేయునట్టి సుప్రసిద్ధమైన బేషధరాజము. 20 మోనా

దులుగల బుడ్డి 1-కి ధరరూ. 5-0-0

వసంతకుసుమాకరము

3347)

ఆయుర్వేదధూపణబెజవానోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

సమృద్ధిగ క్రొత్తమాదిరి గలుదొరకు స్థానము

దీ ఆంధ్రజ్యోతిషలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

2

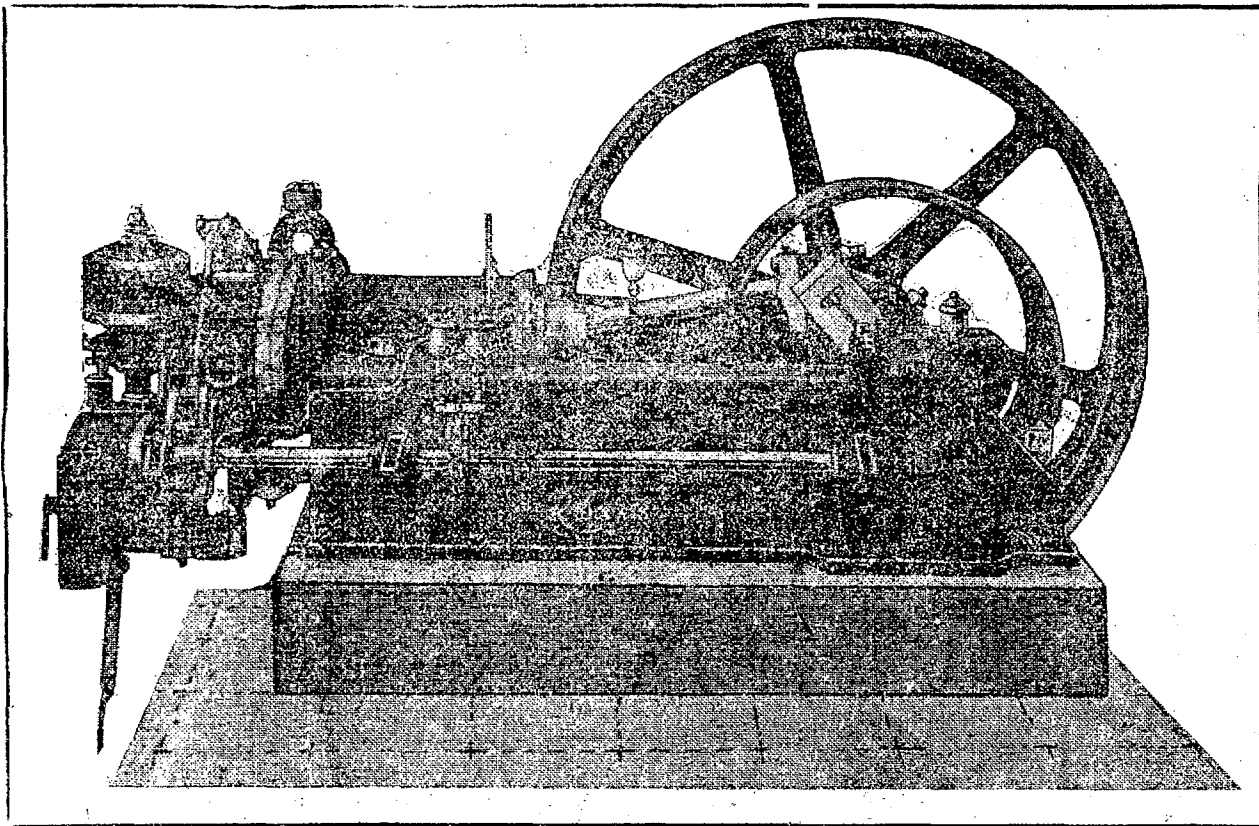
హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగలుగులు, కానుకలుబుట్టిగ నైకోలు మొదలు బంగారు సగలు స్మృతవర్తములు వేసిన అనేకమాదిరిల అడ్డిగలు, జడవిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునన్ని వేండి రైలుకూజాలు, బండ్లరూ, పేలాగిస్ట్రాలు, కాపిస్ట్రాలు మొదలగు పాత్రసామానులను అనేక రకములు కాళ్ళగొలుగులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాడివేండికిని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. సర్దుబివి వాపసు తీసుకొనబడును.

పాతెట్ట - కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

“రాబ్ న క్”

లాంగ్‌స్ట్రోక్ న్యూట్రెపు సెమిడి సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధి చెందినవి. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనా చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగా ఖర్చగును.

వేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీఫ్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను, పెంపరు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పరితనము అక్కరలేదు. సోల్ యేజంట్లు:—

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

(అన్నిరకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింపోర్టుచేసి స్థాకుయంచువారు “రాబ్ న క్” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంటులకున్నా సోల్ యేజంట్లు)

లాటరీ

కొండాపురంలో గొప్ప జిన్నింగ్ గ్రవుండ్ నవప్యాక్టరి
లా ట రీ

గవర్నెంటువారి L. Dis. 3505-1924 గా తెలియపరచి లాటరీ మూలముగా

విక్రయించుచున్నాము

త్వరపడు.

లాటరీ కలుపు తేదీ 1925 పిబ్రవరి 22.

మంచితరుణము

రూ 52500 కు లాటరీ.

టిక్కెట్టు 1-కి రూ 1-0-0

10500 టిక్కెట్లు మాత్రమే

మణిఆర్థరుద్వారా సొమ్ముపంపిన టిక్కెట్లు పంపబడును.

కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. అన్ని విషయములకు క్రింది ఆడ్రసుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

లాటరీ కలుపు పెద్దమనుష్యులు

మ|| రా|| శ్రీ, దివాన్ బహద్దూర్ పి. కేశవపిల్లెగారు,

బి.పి. దేవరాజులునాయుడుగారు,
పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు, కడప.

కె. కోటిరెడ్డిగారు, బారిష్టరు, కడప.

ఆడ్రసు:—

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి.

బి. శి. మల్లారెడ్డి.

పోస్టు కొండాపురం
M. S. M. Ry.

కడపజిల్లా.

శ్రీ ఆంజనేయ భక్తబాలనూజము ఏలూరు

ఈ సమాజమును స్థాపించినదాదిగ నేటివరకు ప్రతి ఏడాది శనివారము శ్రీ హరిభజనమును, ప్రతివ్యాధిని నాశము చేయు వికలాంగులకు అన్నదానమును, ప్రతివైకుంఠ యేశాద శినాదును హరికాథా కాలక్షేపమును, ఆమరునాడు అధికముగా అన్నదానమును, వస్త్రోదానమును, పురజనులయొక్క ధనాదరణ వాక్కునాయుతో జరిగింపబడుచున్నది. తామెల్లరును మా కైలవిధముల సహాయపడి యీ సమాజమును దీనినాభివృద్ధిలోనికి దీసికొనివెత్తురు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీమకుర్తి సుబ్బయ్య,
(అధ్యక్షుడు.)

బంగోలు (ఒకవిలేఫరి)

కాలమానము

డిశంబరు 31—పట్టణమున నాలోగ్యము సంత్సృష్టికరముగా లేదు. స్వీట్లము తీయగానున్నది. మూడు 7, 8 మాసములనుండి పట్టణము ఈ అంటుబాధ్యముచే బీడింపబడుచున్నది. ఇంతవరకును 70 మంది మరణించిరి. 325 మందికి తగిలినది. సరియగు చికిత్స వెంటనే జరుపకున్నచో రాబోవు వేసవి కాలమున మఱింతగా ప్రబలి ఉపద్రవమును కలుగజేయును.

జాతీయవిద్యాపరిశ్రమాలయము

జాతీయవిద్యాపరిశ్రమాలయము బాగుగా కృషిసల్పుట సంతోషకరము. వడ్రంగము, ఖద్దరుబట్టలు నేయుట మొదలగునవి జరిగబడుచున్నవి. ఈ పరిశ్రమాలయాభివృద్ధికి శ్రీధారా గోపాలాశ్రమిగారు వందనీయులు. ప్రస్తుతము కంపెనీకి మూడు రెండువందలరూపాయలు నష్టము కలిగినవి వందలకలది. అయినను, ఆనష్ట మంతగా బాటించనక్కరలేదు. దేశాభ్యుదయమునకు నిట్టిపరిశ్రమాలయములు తేమకరములు.

వాతావరణపటిక

రాజధాని వాతావరణస్థితిని దెల్పేడుపట్టికలో గుంటూరు జిల్లానుగూర్చి దెలుపబడుటలేదు. కారణములు తెలియవు. అత్యధికోష్ణముగల జిల్లాలలో గుంటూరుజిల్లాయొకటి వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు గుంటూరు జిల్లానుగూర్చి అత్యధికోష్ణము మొదలగువానిని దెలిపిన సుపయోగముగా నుండును.

డాక్టరు బదిలి

జనప్రియుడును మానిసిపల్ ఆసుపత్రిలో డాక్టరును ఆసు శ్రీకృష్ణ శంకరాచార్యుగారు గుంటూరు బదిలీయగుట ఒంగోలు పురపాలక సంఘమునకు నాడు కారణము, డాక్టరు, పట్నదల, స్నేహభావము, మొదలగు సమస్యలు కలవారు. బిడలను భాగ్యవంతులను గమనదృష్టితో ద్రవ్యాపేక్ష లేకయే చూచుచుండువారు. ఆసుపత్రి గంటలలోనే గాక తక్షణ సమయములలోగూడ నెవరేని వారియొద్దకు చికిత్సకొర కేసిన విషయము జెందక విచారకవుతో వెంటనే వైద్య సహాయ మొనర్చెదరు. గుంటూరు బదిలి అయ్యెను సందర్భమున గౌరవార్థము వారిమిత్రులలో కొందరు గత ఆదివారమునాడు అల్పవారమందు గావించిరి. మఱియు బ్రహ్మశ్రీ కురుగంటి జాలరామశర్మగారిచే “సీతాకల్యాణము” హరికథారూపమున నాన్వేషకరముగా జెప్పబడెను. హరికథానంతరమున పురపాలక సంఘసభ్యుడగు మ.రా.రా కురుగంటి కామశాస్త్రిగారు శ్రీడాక్టరు గారి సద్గుణములను గూర్చి కృత్యముగా సుపన్యాసమిచ్చిరి. శ్రీడాక్టరుగారు చిరాయువులై దేశసేవ చేయుదురుగాక!

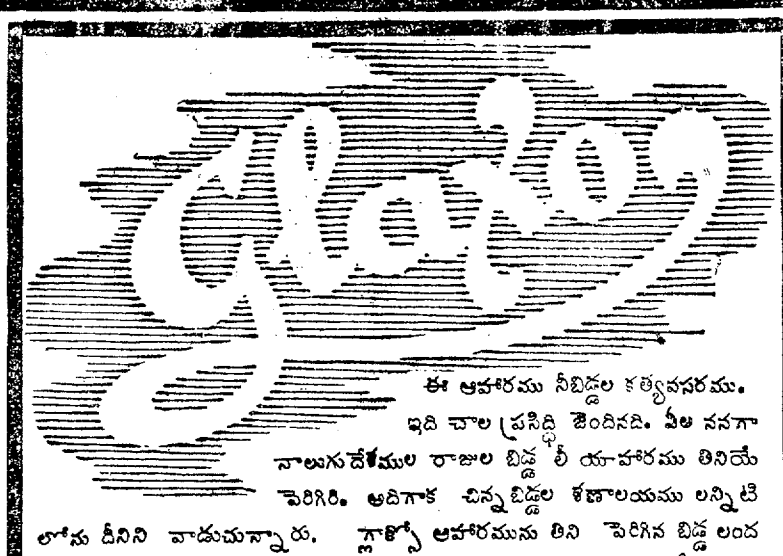
తెలకుసుమ-ముత్యశాల

అకాల బహిష్టి

వి. జోగరావు ల్యాండ్ లాడ్, సత్యవరం. గోదావరి జిల్లా :—తెలకుసుమ, ముత్యశాల, అకాలబహిష్టి మొదలగు వానిచే బాధపడుచున్న యొకస్త్రీకి లోగ్రహ వాదినపిదప సాక్ష్యముగనున్నది సంతానసంపద పిల్లలపేరు “కేసరి”

ఎ. ఈశ్వరప్పగారు కోటబొమ్మలి, గంజాము. సంతానభాగ్యములేని ఆనేకస్త్రీలు తమ “లోగ్ర” ను నేనించి పుత్ర పుత్రీకా రత్నంబులను బడసిరి. కొందరు తమపిల్లలకు “కేసరి” అను నామమిడిరి.

“కేసరి కుటీరం”
అయ్యర్ల ఓషధిబొంబశాల, యెమ్మూరు, మద్రాసు.

ఈ ఆహారము నీబిడ్డల కల్పవనము.
ఇది చాల ప్రసిద్ధి జేందినది. ఏమి ననగా నాలుగుదేశముల రాజుల బిడ్డలీ యాహారము తినియే పెరిగిరి. అదిగాక చిన్నబిడ్డల కళాలయము లన్నిటిలోను దీనిని వాడుచున్నారు. గ్లాక్సో ఆహారమును తిని పెరిగిన బిడ్డలందరును చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉండురు. ఏమి కారణము?
బిడ్డకు బలమును పుష్టిని యిచ్చుటకు కావలసినస్తవ్రు లన్నియు నీఆహారములో నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. ఎట్టి ఆపాదమును గలిగింపదు. దీనిని తినిన బిడ్డలకు ప్రేగుల సంబంధమైన వ్యాధులు, క్షయ మున్నగువ్యాధులు రావు. మామూలు పాలపలన నట్టివ్యాధులకు బిడ్డలు పాలగుచున్నారు. డాక్టరుల నడుగుడు.

ఇటలీ రాజుగారి ఆదరణను బడసినది.

గ్లాక్సో శ్రేష్ఠమైన పాల ఆహారము చిక్కిన బిడ్డలకు బలమునిచ్చును. (2)

స్పెయిను రాజుగారి ఆదరణను బడసినది.

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజులుంబయుల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి టోకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్బ్రెక్ట్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్. తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు. (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.)

క స్తూ రీ దే వి

జాతీయబాలికాపాఠశాల

నెల్లూరు శ్రీలక్ష్మణగ్రామ సంఘమువారు నిర్వహించుచున్నారు
విద్య ఉచితము

స్థాపితము:— 19.10.28 రుధిరోద్ధానము సంతసర ఆశ్రయము పుష్ప (విజయ) దశమి.
బాలికలసంఖ్య:—ప్రస్తుతము 60 మంది.
ఉపాధ్యాయులకు జీతము :— ఇద్దరికి చెరి యొకరికి రూ 15/-లు.
ఖర్చు:— ఇంటిబాడుగ జీతములుగై రా నెల 1.కి 50/ పాఠశాల:— సుమతీకేతకము, పెద్దబాలశిక్ష, ఆశ్రయ కథానిధి పుష్పములు, ప్రహారచరిత్ర వగైరా భాగవత భాగములు, బాలరామాయణము, భాలభారతము, తదితర పారాశి క కథలు. వైద్యకీ, దేశభక్తిని పురకొల్పు గీతములు, గృహ కృత్యములకు, సామాన్య జ్ఞానమునకు సంబంధించిన లెక్కలు, దేశచరిత్ర, భూగోళము, ఆరోగ్యశాస్త్రము వగైరాలు నేర్ప బడును.
సంగీతము:— నేర్పబడుచున్నది.
వడుకుట:— 25/- మంది ఒడుకగలరు. పిరిలో మూడు 12 మంది 2000/- గజములను, తక్కినవారు కక్త్యుసారము వడికి ప్రతి నెల మహాత్మునకు పంపుచున్నారు.
బోధనాపద్ధతి— దండననిష్ఠము. బాలికలకు ఉపాధ్యాయులకు గల ప్రేమానుబంధమువలన బాలికలు అనవరతము పాఠశాలయందే గడవ నిశ్చయింతురు. శుక్రవారములందు లక్ష్మీవరముల ఆచరించెదరు. హైందావాచారముల శ్రద్ధతో ఆచరింతురు.
గమనింపు:—త్యరలోనే కుట్టుపని వగైరా చేరివలదు ను నేర్పబడు నలంచుచున్నారు. హిందీ తరగతి లే 4.2.24 ది నుండి ప్రారంభ మొనర్చితిమి. హిందీ ప్రచారకులకు శ్రీ యంత భట్టారం వెంకట సుబ్బయ్యగారు బోధించుచున్నారు. ఇంకను యీ పాఠశాలను వృద్ధిపఱచుటకు ధనాభావమే కారణము. కావున తమకు తోచిన సహాయము చేయుడు.
పాఠశాల కనకమ్మ, సంస్థాపకురాలు, నెల్లూరు.

కెనడా అకాలిజాతా

అకాలిజాతా సహాయనిధి

కెనడానుండి అన్యతనకు వచ్చిన 41 మంది ఆకాలి లలోను 39 మంది ఒకజాతాగా జయింతురైరి. నిక్కులై ది ల కుటుంబములకు సహాయము చేయుటకు భారతీయ సంఘ మునా రొకనిధిని ప్రారంభించిరి. నాలుగు 70 వేల రూపాయలు వ్యయ పరుపఁబడియుండును. (ఆ. ప్రె.)

వేలం నోటీసు

సౌతులూరు యస్టేటు సీయరు జమీందారుగారిమీద కృష్ణజిల్లా కోర్టుఫయలు I. P. 21/24 ర్ను లేబడిన యిస్ సార్ చెస్ సీ పిటిషను లోయింటరం రిశీసుగారు సదరు యస్టేటు తాలూకు యాక్రింద వుదహరించిన జీవజంతువులను తోట వల్లూరు మకాములో శ్రీ జమీందారుగారికోటలో ది 9.1.1925 లేదీ వుదయం 11 గంటలు లగా యతు వేలం చేయించెదరు. యా క్రింద వుదహరించిన జీవజంతువులు వల్లూరు పాడదలచిన వారు పాలసామ్య యావత్తు వెంటనే దాఖలుచేయుటకు సిద్ధ ముచేసికొనిరావలెను. పాటవరతులు పాటకాలమందు తెలుప బతును.

వేలం ఆ స్తివివరం

1. బాగుగా ఆరోగ్యముకలిగి పాడవున్న ఎత్తున్న అందమున్న గల బెంగాలుదేశపు పెద్దపులులు 3
  2. మంచరికం ఆఫ్రికాసింహములు 3
  3. చిరుతిపులి 1
  4. వేటకు తెయూరుచేయబడిన మంచరికం శివంగి 1
  5. మంచరికము వొంటెలు 3
  6. మంచలిపు అందము నెమ్మదిగల్ యేనుగులు 4
  7. అరేబియాగుర్రములు పోలోగుర్రములు, సనారు గుర్రములు, బండిగుర్రములు పంపెపుగుర్రములు అటలువచ్చిన గుర్రములు యంగ్లీష్ జేనులు సహా 43
  8. ఆవులు, ఎద్దులు, గేదెలు, మేకలు వగైరాలున్నా, యెస్. టి:- బెజనాడ్ పిషనులో రైలుదిగి వుయ్యూరు. వరకు మోటారు సర్వీసుమీద 20 మైళ్లున్న వుయ్యూరు నుంచి వల్లూరుకు 5 మైళ్లు కంకరరోడ్డుమీద జట్కాలు వగైరాలమీ దను ప్రయాణం చేయవచ్చును.
- సౌతులూరు యస్టేటు II Part } వి. వేటాజాపంతులు. రిశీసువారి ఆఫీసు, బందరు, 23.12.24. ఆ

నీతి పాత్రా 'క నాటకాలు

ఎన్నో కష్టంనూ పనుమర్తి యజ్ఞ సారాయశాసుగు
గారు సంగమ మజాలలో ప్రపయోగించే పెద్దపుస్తకం
కటి ర యాలని అనుకుంటూవుండేవారు. ఈయనకు కవిత్వం
లో కొంత ప్రవేశ మంది సంగీతంలో, కొంత నేర్వగలిగి
చిన్నప్పటినుంచి అనేక నాటక సమాజాలలో మెంబరుగా వుంకి
అనేక వేషాలు వేసి చాలా నాటక సమాజాలను తర్ఫీదు యిచ్చా
ర. లంకాదహనం, రమరాణసంగ్రామం, సావిత్రి, మొద
లైన నాటకాలు ప్రాచీన, అందులో అజ్ఞ నీయ వేషాన్ని మెప్పు
గా ఆనీ యింకా 10 నాటక బాట వీరి లంకాదహనం మాన్తే
పు నాట్యరంగాన్ని యేలిండి మీ నాటక సంబంధమైన సంగీ
త సంగ్రహం, భరతము, ఆభినయసందర్భాలు, కావ్యలక్షణాలు
పనిదీ నేర్పుకొన్నట్లు కనిపిస్తోంది. లక్ష్యలక్షణానుసరించిగా
ఒక పెద్దలక్ష్య గ్రంథాలనుకుంటూ కవ్యలపత్రికలో దాని
తాలూకు కొన్ని నాగసాలు అచ్చువేస్తూవుండిరి.

కాన్సుల్ల గారు లింగుదేశపు నాట్యచరిత్రమునా తెలిపే నాట్యభారతాన్ని ఆయన తలపెట్టారు. అందరినటులను, అన్ని ఆటలను మా డానియానికొక ముగ్రం గా రాయాలని అనుకున్నారు. చాలా పెద్దప్రయత్నం చేసి దరిట్టి ప్రతికలిన్ని మోగించారు నటులు, సమాజాలు యిదికితోచిన సహాయము వారు చెయ్యటా నారు. బండ్లలో చిట్టూరి నరసింహం గారు, తురగా నరసింహ రావు గారు, నడ్డి రామయ్య గారు, వీరికనబంధించిన రామమోహను, బాలభారతి, దేశీకునాటి సమాజాలు, నేన, వడ్లమన్నాటి కుటుంబరావు గారు కాస్ట్రోగారి తోడుపడ్డాము కాని అనేక పట్టికల్లి వ్యూహం లుపయించినవి. కాలమానపరిశీలు వ్యతిరేకంచినవి కాస్ట్రోగారు చించినటులను బందరుకే రప్పించి విద్వద్వచస్వినులు ఆంధ్రించారు. కానీ తిది వారినక్షత్రాం బాంబులని దుర్యోగంలో విషాద సారంగధరంతో మొదలిడిన నటుపకాళిక విద్వత్ప్రదర్శనాలు యొప్పటికప్పుడు దెప్పర్లికి కలబారి మరల యంతటిలో చలువలుగమ్మి వెళ్ళాడును వచ్చినది. ఇప్పుటికి కాస్ట్రోగారు సుమారు వెయ్యి సేతలగ్రంథముల సేయిన్నారు. అమ్మవేయించే పోవకు లునియున్నారు. కానీ యంతవరకు యేదని చూరించ లేదు 'లక్ష్మీవిలాసా విదుషాంకటాక్షా వేంకటప్రభో' అని పెద్దలంటున్నారు గనుక 'అరయన్ శంకరుపై నువ్వేలునిపయన్ అగ్రహరుపై ఖడ్గపై' ప్రాణికిరీతీనికుయ్యాలించిప్రాచిన భవత్ప్రసారముకిరీతీని ప్రకాళికాకాన్సుల్లగారిపై రాల్చి వారి మహాశిష్యులు మచిరకాలమున దేశీకాకారంల గుండ్లనూయుల నీకునట్లు సర్వకారణముల కారణంలైన నీవే యను గమింపవలెను.

వాస్తవమును ఆపించిన ఆటలైదు సారంగధర, రామ
దాసు, వాకిళ్ళంద్ర, కృష్ణలీల, లంకాదహనము నటరామాజీ
కులను బందరు బాలభారతీ, బుద్ధియ్యపేట రామమోహన్
సభ్యులనుంచినన్ని, మరికొందరు బయటవాళ్లను చేర్చిన్నీ అతికించి
నారు. సారంగధరలో బిట్రగుంబ కాపురస్థులు రైల్వేగార్డు
పనిలోనున్నవారు బి. వి. ప్రిన్సిపల్ నాయుడుగారు చిత్రాంగి
వేషాన్ని, శ్రీకాకుళపు వాడవులు ఉభయభాషాకోవిదులు
కళ్లేపల్లి మార్కనాథకవిగారు రాజనరేంద్రపాత్రాన్ని, యడ
పల్లి కనకసుందరంగారు సారంగధరుడుగాను, రామమోహన్
వారి గోంపరావునాడుగారు రత్నాంగిగాను అభినయి
చిరి కుబరాజ మల్లాది విశ్వనాథశర్మగారు యానాటకమహా
త్మనాన్ని చూపుచిరి సుందరనాథకవిగారు సారంగధర నాట
కంలో కేమపార్శ్వనంతిను సంస్కృతాలికార కాస్త్రపద్మభ
తోను, ధౌతకాస్త్రానునారంగాను పిఠుర్పింఝుని ఒక
చక్కని వాదనాన్ని రాసుకొని యేపట్టన యెట్టి వాదభావ
ములు, నేత్రపాస్తాలు చూపించాలి యేగ్వరయోగ్నూరు
కాని ఆనాటి సారంగధరప్రదర్శనంలో మూడుపాఠాలు పోటీ
పడి తంజావూరు దగ్గర రైలుబిళ్లవలె పరుగెడిడివని కొందరు
నటులు ఒక్కరిపాత్ర చదివారు. కొందరు పానుగంటివారి
శిష్యులు మరికొందరు విష్ణుభొట్ల సుబ్రహ్మణ్యంగారిచి అభిను
నించారు. ఇక లిల్లంపెటేలు దానీ కమలమొదిలైన భుస్పరం
త్రవాచాల ప్రభులును విజృంభించారు. ఎట్లా వుండాలో
అట్లావుంది నాయుర్ర మెదుగుంటదాకా ఆటపడింది, అగేది
తేలలేదు. పక్కొండుగుంటలపరేరయిత్తాము. దుస్తులు లేవు.
అన్నిటిక బొంబోడిమీ మార్కనాథకవిగారు నిరుత్సాహు
లై నాలు

సరిగా బాష్పీకరణం బుగ్గమీసాల కథకుడివలె యీయన
చాతుక్యస్రావ్య జ్యోగ్యాహృతునిశేషము తయారైంది. రాజు
వేటకల్లెముదలనీనులు తీసేసాడు అవివుంటే 'రారపోదాము
యేటూయే గామె, నెననబీబాలు పారాడిపోతుండ' మొదలైన
అటవిక గీతకానోడునుతో కొంగర కై కట్టివుండేవి. రాజును
హేంబుడు, కొమగును పట్టుంగుట్టినెంచెడి 'పాలగా రాజ్య
మునెలము తనయా' మొదలైననీనుకూడ తీసేసాడు. అందు

చేత రాజుకు కొడుకుపై గల ప్రేమ, సారంగధరుడి సుఖము తెలిగిన వానిని వెంటనే తరువాత ఏమిచేసినాగగానికీ వెనక పీడిగ రక్షింపజేసి ఇదిలేకుండా ముందుగానే సారంగధరును పాపరాయలనుంటూ, ప్రవేశించెను తరువాతి రంగంలో చిత్రాంగివీరావేదన, యింతలో సామగము వచ్చి-వాలడం ఆతర్వాత సారంగధరుడు రావడం చూపించారు. భగవాన్యై కొమరుని యుపేక్షకు ప్రత్యేకకారదీక్ష వహించి విసిరి బట్ట లతో పక్కనంటుకొని పడియున్న గయ్యార్చి చిత్రాంగి పడక గదిలోకి వేయమేమి కేంద్రుని ప్రభుమదర్శనమురేపిటి పడకటింటిలో జొచ్చునపుడు యేవస్తు వెక్కడ నున్ననో పరికించు అవసరము ఉండవచ్చును రాజుకు చిత్రాంగి శత్రు డు మాతుమా కాగిల జేర్చుమామును సత్కర్తల ముండవచ్చును. పెద్దవాడగుటచే నడుగులు తడవడవచ్చును కాని వేటకరిగి బంటుమానిని చిన్నటునుండి నివసించి తిరిగిన యింటిలో కండ్లు తెరిచి చూడక మిగిలిన నిజగంభీర గమనోద్ధతితో నడువ గలడు. ఇటుకాక కూర్చున్నాధికవిగారు కార్యవినుడు ముచ్చ తలపుతో చారుడత్తుని నట్టిల్లు వచ్చినట్లు తన యింట నడిగియై తన్ను బ్రేమించి గారవించెడి ప్రభుసత్తియుండే నిద్రించు డెకనుభూపాలుని రాజ్యకాంక్షచే జంపవచ్చిన మా క్షేత్తు సేనానివలె, ముచ్చలిచూపులతో అడుగడుగు సందేహ లతో భయముతో అనుమానముతో నవవభూముఖచంద్రకళా విలాసోభితంబగు చాళుక్యరాజ మహాక్షీతయ నాలయంబును ప్రవేశించెను. ఈ నలన సందర్భించిం గా కనపడలేదు. తరు వాత చిత్రాంగి సారంగధరుని పేరుతన్ను వంచించినవానిగదెలిపి నపుడు రాజు మూర్ఛిల్లినయవస్థను కవిగారు బాగా చూపిం చారు ఈ నాటకంతో వారూ సంతోషించలేదు. వారిలో ప్రేక్షకులూ తృప్తిపొందలేదు. నేనుమాత్రం వీరు తెలిగించిన పుష్పవాణివిలాసంలో కొన్నిపద్యాలు, స్లోకాలు వినిపించు కొని యునందించాను

చిత్రాంగి వేసిన వెంకట కృష్ణయ్యగారయిన వెంకట గిరిబా కొన్నాళ్లు హట్టకళ నేర్చుకొన్నారు వీరి కాయము పెద్దయేపుగలది ముఖముమాడ విశున్నచేత కొంత మదిరిసది. వక్రముజూడ ముచ్చటగా కెంపారకున్నది. లైలుదిగడ్డము పెరిగి వాకిటబచ్చి నిలబడగానే సారంగగ్రంథుడు వచ్చెనేమోనని అనుకున్నాము కాని చిత్రాంగి అంజే యిదేమిరా పూతకిని పట్టుకొచ్చి సారంగధరశారిణిగ చేయుచున్నారే యని నెక్కోస పడ్డాను కెండోసీనులో తెరయెత్తారు వేషముదాల్చి నిల బడ్డాడు రంగంలో. దూరానికి చూచేవాళ్లకు యవనమహాశిల్ప కుల వినసు (రత్నీపతి) వలె రవివర్మ హంస దమయంతిచిత్ర మువలె నిరుపమరూపసౌభాగ్యముతో జన్మని పొగరు లూడి పడకన్నుల గట్టెను విరహోవస్థలో సీతనియభినయము సారంగ ధరుని ప్రతి సూచి యబ్బురపడు నవస్థలు, జాబువాయలు, తరువాత సారంగధరుని సంబోధించి వలపుమాటలు అందించుట ఆతని సుబోధలను వేర్వేరు రీతుల నర్థము చేసికొని ఆకావిమోహితయై పలుతెరంగు లాలోచించు లు, ప్రవరాఖ్యుని పొందవలచిన వయాధినివలె తన యాత్మసంకల్పమును వెలిబుచ్చునుట, ఆకాభింగముంది సారంగధరుని మైగల ప్రేమను పమర్పితచిత్రమును మెల్లగ మరలించి నాత్మ ర్యక్తిరూపసంకల్పములను రేపునుట వీనిలో పట్టరాని మోహ మునకును, భంగపడేన మానాభిమానములకును పొరలబచ్చెడి దుఃఖమునకును, సంకల్పించు దురాలోచనకును నేర్పడిన భావ సంకంభమును మిక్కిలి చమత్కారముగ నభినయించియున్నాడు. వీరిగడితలు ఆంధ్రనాటకముల భావిస్థితిని నూచించు నవిగ గారవించవచ్చును ఒకచెంప భరతశాస్త్రాభ్యాసులగు వెంపటి వెంకటనారాయణ మొదలైనవారు అలంకారశాస్త్రయు క్రముగ విభావానభవ సంచారిభావములను విడదీసి పద్యమందలి ప్రతిపదార్థము తేబపడునట్లుగ నాట్యకళాప్రక్షిద్ధమైన నాంకెడిముద్రలతో చిరంతనసాధనచే భావప్రకటనానుకూలముగ స్వాధీనమైయున్న నేత్రపాస్తాది యభినయములతో నవరములను వానిచే గల్గెడి నునోపుత్తులను ప్రకటించుచున్నారు వీరి కలన శాస్త్రసైద్ధ్యము, భావరాగతాభినయములలో విశేషపరిత్రమ నొసల్పి సంపాదించిన వైదిష్యము మరయొకచెంప సూజీవన ధోండులలో వాక్పాత్య నటపద్ధతులలో బయస్కోపు భాషప్రకటనవేతులలో కావ్యక్రోధాది నునోపుత్తులను ప్రాకృతి వాచనంబున వెలిబుచ్చియు నటన నాటకములందు రక్తికెట్లం చేడి శుగంజరావు, రాఘవాచార మున్నగు రసాభివేతిల న్నారు. వీరి యభినయము, రంగమర్యాదుల అంతవరకు లెస్సగ నాలాచించి కథాసందర్భానుకూలముగ నేర్పరచుకొనబడినను నిర్ణీత నియమములు లేనందున యే నాటి కానాడు మారుతూ అప్పటి చిత్రపత్నిని పరిస్థితులను అనుసరించుచుండును వీరిభినయము హృదయాహాదీ యయ్యును పెద్ద పరువుల దాల్చియున్నను ప్ర

హూటా విడిచిపెట్టి, నిద్రమరహితము నిశ్చలమై, యాంక్ష నాటక భీనయంత్రులను నశింప న్వేషింపవచ్చుటకు వదలివేశమును నన్నివిధక వందలకొద్ది నామాన్యములు కాకాన్యమును తెలుసుకొనుచు, అభినయమర్యాదయెగడరాదా, ముదంగీకరింతు లరయించరా, తమను నో వివరీతగ తానునుకొనిన చెల్లెమ్మద్రుదాయలలో రహితాసముగ నాచుచున్నాడు. ముగ్ధుల భరతశాస్త్రమును వదలకొనాలము క్రొత్తగ్రంథశేఖరము పాశ్చాత్యశాస్త్రప్రవీణుల పద్ధతుల నుపయోగించుకొనిన తీరము. భాగవతాల్లో వినుట ప్రకృతిని అత్యంత సూక్ష్మముగ భావాభినయమును కొంత తగ్గించి పత్మరముగ తెలిపి బేటలకన్న రసావేర మెక్కువ బయలుపడుకొని భారతీయాభినయపద్ధతుల సాధుసగల వివరీతభావప్రకాశమును చూచుచు బయస్కోపుః అభినయానికి సరససాధుత్వమొనగూర్చి స్వాభావిమకాభినయమును, సాంకేతికాభినయమును సమన్వయపరచి, చాళుకపాత్ర స్వభావప్రదర్శనములు లభింపజేసి పరిమితులను, నియమములను, లక్ష్యానులను, మర్యాదలను నిర్ణయించి, నానికనుకూలముగ నాచుచు, నాట్యకళకొక స్వరూప మొసంగెడి స్థితి భావికాలములూ రాగము, ఇట్టి సమన్వయము నాయుడుగారి నవతలతో వాగచేసిందియున్నది. నవీననాటకముల రసస్వాన్నిధిని త్వరితగతిన జూపించుచు సామాన్య జీవితానుభవములలో గోచించు స్వాభావికరస ప్రాచుర్యతీతుల ననువరచుచు భరతశాస్త్ర సమ్యక్మును నొడ్డికలతో జెనవారి నభినయించిరి వీరు చూపక ప్రతి పోజు చిత్రార్థముగ శిలాశిల్పితసౌఖ్యంబున రసభావసామంజస్యమేవార నపూర్వముగ స్వతింత్రముగ భావికా పరిజాను సూచకంబుగ వండితజనామోద వాగంబుగ నుండెను పూతకికి తననని యనుకొన్న త్పిటంబులైలు గాడ్డలలో నింతటి యపూర్వకాచాతుర్యము, నటవిద్యాపజ్ఞానము, సాధనవిశేషము గోచరించినవి ఏప్రభులలో యేహసుస్యదో యెవరు తెలుసుకొగలరు? అగాధగల్లేమనుహర్షవస్య సంత్యేవరత్నావ్యమిత ప్రభావ! ఆహూయోగాన్ని యథానుమాని వృథాభంజితే గిరిగర్వారాణి|| నాగరాజరావుగారి రీతాయుడుగారికి శిష్యాత్వమే పరివసంబులకు మూకను అలరించుచును నాట్యకాచివత్తులులకు ప్రాచీన నవీనాట్య మర్యాదల సమన్వయస్వరూపముగ నాచి నాయుడుగారు చిరస్మరణీయుడై మాబోంట్ల యభినందన సామంతులు లక్ష్మణులనున్నార. రత్నాంగివేదిన గోవిందరావునాయుడు వేషము బాగానేపులుంది. అభినయంకూడ బాగ్రత్తగ నేర్చుకొనెనాడు

రామదాసు నాటకానికి బయటనుంచి రామాయణం ప్రశస్తికళాకాండగాను, ఖంటసాల రాధాకృష్ణయ్యగారు, సరస్వతి రంగస్థాయి అయ్యంగారు ప్రచురించిన చిల్లరవేషాలలో రామహామన్ తాలూకు కృష్ణాడనే కుర్రవాడు వేశ్యవనితా భూమికలోను, సితాకావ్యము కేవలంలోను మానసను రూపలాభ్యములో, నుంచి సచిత్రో జూడ ముచ్చటగుండెను. శిశు తక్కువైనది కాని సితా రావ్యరూపానికి తన మిక్కిలి తగియుండి కుగమృజనానాటకాని గులాబిననుమ కోమలనుండ రాంసలరూపవైభవమున మెరుగారుండెను. రఘురాముని వేషము దాల్చిన గంపల నుబ్బారావు అను బాలుడు చాలకాలము నుండి బాలవేషములలో తర్ఫీదు పొంది ఆడుచూ, యీ వేషమునుకూడ చక్కగ నిర్వహించెను. రంగస్థాయి అయ్యంగారు గోపరాజు పెండ్లాము కమలాంబ పాత్రమధినియించినారు. కాని వీరేశ్వరి సామర్థ్యాలకు తగిన యవకాశ మావేషములో కనుపడలేదు. సర్వేశ్వరకావ్యగూర్చి గామదాసు మీది ప్రశస్తి లేఖలో ముచ్చటించియున్నాను బందరు దేశీయ నాటక సమాజమువారు శ్రీయజ్ఞ నారాయణకావ్యగూర్చి రచించిన లంకాదహనాన్ని ఆశీ వరుంబడిని నటప్రకాశిక కొంగరి ఇందు పింగళి వీరయ్యగారు ఆంజనేయవేషమునుదాల్చిరి. వీరవేషంలోను నడతలోను కనుపించిన ప్రశస్తి విషయ మేమిటంటే సామాన్యంగా నటులందరూ ఆంజనేయులకొసం యేర్పడ బొమ్మచొక్కాను పెద్దతోకను ధరించుచుండ వీరయ్యగారు, యిట్లాంటివ కేవలరూప సాదృశ్య ముఖలిపింపక కొంచెము యీడుముదిరిన బుద్ధిమంతుడి వలె రాయవారవలె కొంచె మించుమించుగా మానవునివలె కోతి లేని నగుపర్చుచు ఆంజనేయుడు నిజంగా కోతే అయిచూడల నారదతుంబురారులతో డీని గాంధర్వగీతికా ప్రపంచ మొనర్చలేదు నవవ్యాకరణముల సాధించలేదు. ఈ ప్రతిష్ఠ కోతి రూపుతో సమన్వయమొందదు. ఆంజనేయనకు మానవ సాదృశ్య స్వరూప మొసంగి కార్యభారమును వహించిన రాజకార్యవ్యూహ రైగ చూపినందుకు వీరయ్యగారిని మెచ్చుకొంటున్నాము. ఈ ఆటలో సునర్ల రామచంద్రుడను ప్రివాడు సీత చేతిలను మిక్కిలి రసవంతముగ నధిని మించెను ఎడెరూమయ్య గాంలంఖణి కొందరి చూపరులను సర్వదాదనియించుమిండును

నట ప్రకాశ్ కోసము మొదటిపట్టులో ఆసెన చివర అట
కృష్ణలీల. ఇందు నెల్లూరి నాగరాజరావు గారు కంపహస్తము
ధరించి ఈ అట కృష్ణలీలయని పిలవబడినను నిజంగా కంప
మోక్ష మని చెప్పవచ్చును. ఇదియొక నీనికు నాటకము. కర్ణాటక
దేశంలో కొన్ని సమాజాలు పెక్కుమంది పిల్లవాండ్రను చేర్చి
విచిత్ర నాటకంపకరములతో సినిమా పేటలపట్టికి వ్రేలు

దుజ్వల చక్రగర్భములో చక్రని బాలకృష్ణుడగుపడుట, ప్రేమి
మీదకు గుర్రపుబండివచ్చుట, మాయాశివు అంతర్హితమగుట,
తైలుగోడలు పగులుట, యమున దారివచ్చుట, కాశీయర్థ
చము, బృందావనలతాని నాసముల, గొల్లబొట్టెలగూడి 'అంగ
నానంగ'నా సంతకే మాధవోనుని ముచ్చటలాడు చ ద్దు
కృష్ణుడు, విశ్వరూపసంస్కరాలు కంఠుని సభాచేదిక మొదలైన
బ్రాహ్మణుల సీమలు విచిత్రంగా చూపుతాడు. వుడిపి పిల్లవాళ్లు
తీయని ముందుసముతో వచ్చి రాని వమాత్రముతో గోప
బాలికా భూమిలలో తళతళలాడుచు, పకపకలాగుచు ముచ్చట
లీన మురిపెంపు కాసులై మెరుకుచుండును. ఇంతటి గంగభను
త్కారము, బాలకనటగర్భము, వస్త్రాగరణ సామగ్రిలేనివారు
కృష్ణతీల నాడనాడదు కృష్ణపరంగా అయితే నేన ద్వేష
మాట నిజము కాని యానాటకము కంఠం మోచుచును తలచిన
యెడల కంఠుగి ధ్వజావళును, మనోన్మత్తిని కుర్చించి యండలి
తత్వమును గ్రహించి ప్రకటింపగల నటశేఖరులు దిని నొకంత
రమ్యముగ జేసగలరు. ఇంద్ర కంపెనీల పేషాంసులో చింపిరి
రంగములో నాగరాజరావుగారు యానాటకాన్ని కొంత
అర్థము క్షముగ చేసిరి.

కంఠునిస్థాయాభాసముభయము భయసాధనచే వై హిక
బంధములు తెగినవాడు.
కా|| కాశ్లాత్కంఠతగోపకల్ భయమునగంగుండవై రక్తసూ
సామగ్రిన్ శిశుపాలుచు ఖ్యుప్తమౌత సబంధులై వృష్ణునిన్
ప్రేమనీర్మల భక్తిసేను నిదెచక్రన్ గంటి మెల్లైన ను
ద్దామధ్యానగరిష్టుడైన హరితేరన్ వచ్చుధాతీశ్వరా||

కంఠుకు నిజపాణసంరక్షణాంగు దేవకిసంతతిపై పగ
పూను భాగవతాది పురాణాలలో యీకని దుశ్చేష్టులైనా
గోపాయులు దేవకి వివాహానంతర ఆకాశవాణి పలుకు
విన్నూత మొదలిడినట్లు పడును కొందుస్థాని సీతా పురి
వారికృష్ణజననంకృష్ణతీలకంపవలనామానాటకాలలోకంఠుకు
మొదటినుంచి దుండగి దుగ, త్రాసపోతుగ, సాఖువ్యేషిగ,
పిత్తువ్రోహిగ, బంధువిరోధిగ ఉన్నట్లును అర్థపడుచు చెంటు
గాని తెండ్రిని బంధించి గద్దె నెక్కినట్లును చూపుచు కంఠుకొక
క్రూరరక్త సిగ జిత్రించుచున్నది. ఈవృత్తాంతము పురాణాల
లో కానరాదు నాగరాజరావు పురాణఫక్కినే అవలంబించి
దేవకి కల్యాణాంతమునండి భయావిప్లవై తనమేను చూచుకొను
గృహుడుగ కనుపించెను మిర్రాకళిశ్రుని వేషమందువలనే
కంఠభూమికలోకూడ చక్కని రాజుల క్షణాలు, గృహస్థ
పురూధులు, మానవజై మైన కర్మూనురణ చూపించారు. చివ
రకు శిక్షలన్నీ వమ్ముగచెల్లివోయి కృష్ణుడు వధురానగిరిలోని
వల్లమాటమును ప్రవేశించగానే వాల్మీకి సుమరాంగణము
నొక మాయాతమిశ్రము నెలాలియనుధీరాశ్రేయని డెండమాక
మించినట్లు నాటి నాటికి నీజరుచక్రవర్తి యనిమేషుబుద్ధి వైశద్య
మహంకారవటతీ పవృతంబైనట్లు కంఠ నియంతల మన చావుదరి
జేరిక భయోత్పాతభంగము లావిర్భవించి భావనాశక్తికీతమై
బుద్ధిమాంద్య మేర్పరచి యల్లనమాన్యావృత్తి దెచ్చిపెట్టుచుండె
ను మాయాశివు మింటికెగయువపుడే చూపుల ఒకభ్రమిం
చినో వానినే గ్రహ్యురభరపుడు నేడనుండి కృష్ణుడగుడెంచునో
మీకక్షియ నోయను భాంతిలో చేరునది తోచక నల్లదుమం

డెడిపట్టులను మిక్కిలి విచిత్రముగ నెల్లారి నటశేఖరి చూపియు
నాట్రు. భీభత్సవిశూనకాదుల కెరెని మించినటుడు కాన గాడని
విన్నవించు భవస్కృపాపొషిత విమగ్ధున సామర్థ్యమున మును
లాట, మారికాన్త్రీ.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1 భాగము - అన్ని వ్యాధులకున నుభయముగా చికిత్స చే
కొను 600 యోగముల గల వైద్యసంగ్రహము. 1-కి రు 1-1-0
2 భాగము - శుభ్రము, భస్మము, వంట, అజ్జల
జ్వరములు, ఆసక, ఆప్త, ద్రావకములు, లేప్యాములు,
చూర్ణములు, తైలములు మొగి అన్నిరకముల జ్వరములను
అనభిప్రాయముగా చెయ్యవద్దలతో ప్రాయబడియున్నది.
1-కి రు 1-12-0, పొంపు బుచ్చులు - రు 1-1-0
ఆయుర్వేద చంద్రిక - వైద్య ఆరోగ్య, శాస్త్ర, జ్వర
గ, వస్త్రగుణ, చికిత్సలు మొగి ప్రాయబడి వైద్యములకు
మొగి రం చందారు 2-8-0 మాదిరి యున్నది -
ప్రొ. శి. ఏ. అంబునో,
ఆయుర్వేదసమాజం - పెరిచేపి - నెల్లూరు జిల్లా

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి రు 0-2-0 డబ్బా 1-కి 1-4-0
ఈగంధచూర్ణముతో పండ్లలో మునుపల చిగుళ్లు గట్టిపడును.
బుట్టమండి రక్తము కారకుండును నోటదుర్బంధములే నయ్య
కును పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.
అమ్మతాంజనం శిబిర, మదరాసు బొంబాయి.

సిలోనులో ఇరువదినం ఉత్తరములనుండి యున్నది

అత్యుత్తమ తే చెన్న పురికి నూతనము.

ఇరువది సంవత్సరములు అంతకుపైగానుండియే డాక్టర్ జార్జి డ్రాల్లులైన సబ్బులు
సిలోనులో నుండు వారికి బాగుగా తెలియును, అయితే మద్రాసుకు సూతనము. ఇదివరకు
యితర యేసబ్బులు యియ్యనంతటి పరిశుభ్రత, మృదుత్వము, విశ్రామము, అందము దీనిచే
చర్మమునకు గలుగును. నేటిదినమే మీవాడుక దుకాదారుణియొద్ద ఒకబిల్లునుకొని, వాడి,
తృప్తిచెందుడు.

ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయవలెను

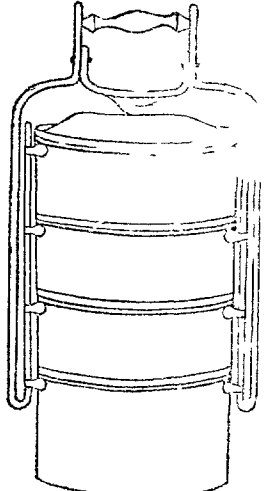
సోల్ ఏ జంట్టు:

ఎ. వి. ఆర్. ఎ. ఆడికప్ప చెట్టి (కొలంబొ)

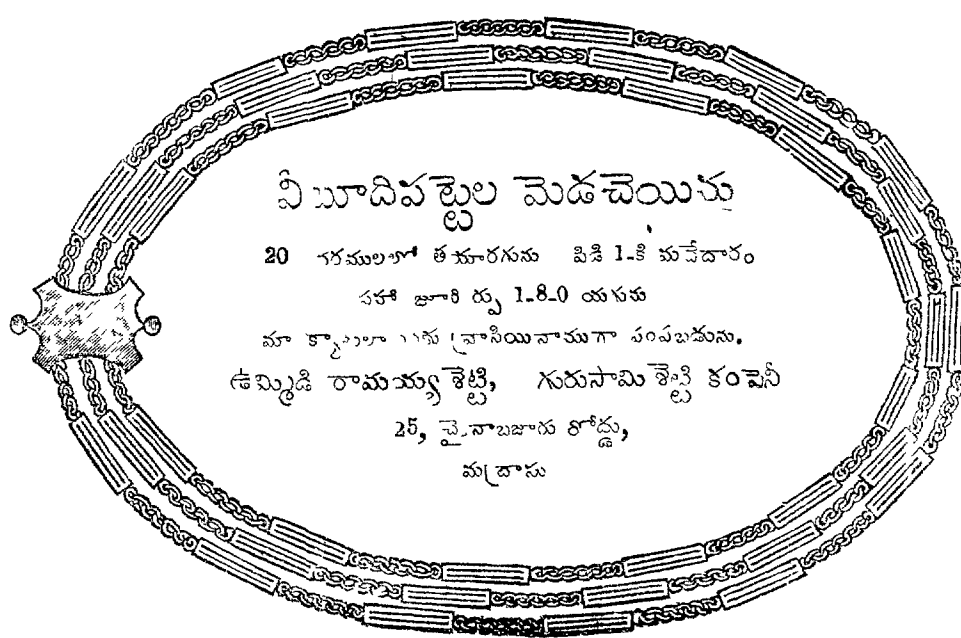
52, బందరు వీ.టి. మద్రాసు.

మీకు బంగారు, వెండిసామానాలు, నగలు యేమి కావలసియున్న ను తరగోతయూ చేసి యిచ్చెదము
సవరముబంగారుకు, సీమవెండికి పూచీ యిచ్చెదము.

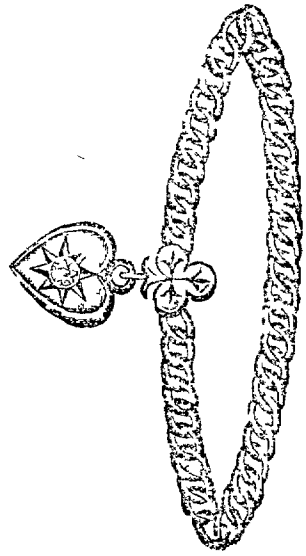
తంజివిలాసము "ఉమ్మిశియాక్"
కొలిపోయె నెం 8021

ఇలా జనము తీసుకొనిపోవు
నెట్లు, రు 30 ఎత్తునుండి రు 200
లు ఎత్తునకు లెక్కగా చేయ
వచ్చును. - జూరి ఒక రూపా
1-1-0

వీ యాదివట్టెల మెడచెయ్యు
20 గ్రాములతో తయారగును విశి 1-కి మచేదారం
సహజ బూడిద 1.8-0 యగును
మా క్ల్యాంబూలను ప్రాసీయనాముగా పంపబడును.
ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ
25, వై.నాబజారు రోడ్డు,
మద్రాసు

అతి సెయిను 3.4 గుండులతో తయారగును మా క్ల్యాంబూలతో
సహజ బూడిద 8.0-0 కు పులము ప్రత్యేక దాఖలు

గౌత మాశ్రమము

ఆంధ్రగోర్యాణ విద్యాపీఠము-కొవ్వూరు
గోదావరితీరము

స్వప్రీతి రక్షాక్షి నామ సంవత్సర పుష్యశుద్ధ దశమి,
ఏకాదశి ద్వాదశిలకు (అనగా ౧౯౨౫ సంవత్సరము జనవరి
౪, ౫, ౬ తేదీలను) మా విద్యాపీఠమున చతుర్థశతకాస్త్ర పరి
వర్తన, విద్యాలయముయొక్క పండ్లదండవ జన్మోత్సవమును,
గానభటులను ఇతర వినోదములును, క్రింద వివరించిన కార్య
క్రమము ననుసరించి జరుగగలవు. దేశాధారణ తత్వరూప
తాము శుభావస్థలలో దయచేసి మాయద్యమమునకు వోడ్చు
డ వేడుచున్నాము.

కురుగంటి సీతారామయ్య,
ప్రధానాచార్యుడు.
చిత్రపు వెంకటాచలం,
అధ్యక్షుడు.

తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావు,
కార్యదర్శి.

కార్యక్రమము.

(౪-౧౦-౧౯౨౫ దశమి ఆదివారము)

(ఉదయము):— గం. ౯ మొ ౧౧. వరకు విద్యా
పీఠ పరీక్షలు.

(మధ్యాహ్నము) గం. ౩ మొ ౫. వరకు వేదకాస్త్ర
పరివర్తనావేశము. అధ్యక్షులు:— శ్రీమత్సరమహంస పరి
వ్రాజకాచార్య సచ్చిదానందేంద్ర సరస్వతీ స్వామివారు. తృతీ
య పరివర్తనప్రారంభ నివేదనము. కార్యదర్శి:—

(రాత్రి) గం. ౭. మొ ౯-౩౦ వరకు గానపథ ౧౧
మొదలు హరికథ.

(౫-౧౦-౧౯౨౫ ఏకాదశి సోమవారము) ఉదయము.
౫. ౭. నగర సంకీర్తనము. గోదావరి స్నానము. ౯. ౧౧.
మహాద్రాభిషేకము. లక్షపత్రిపూజ. సహస్రకమలార్చన.

(మధ్యాహ్నము) గం. ౨. మొ ౬ వరకు విద్యాలయ
జన్మోత్సవము. ౭. ౯-౩౦ గానపథ. ౧౧ మొదలు హరికథ.
ఈదినమునందు భిక్షుసలములందు, వేదపారామర్శము
ను, కాస్త్రచర్చలును, అవిచ్ఛిన్నముగ జరుగుచుండును.
కాత్రియంతయు భజనలు భగవత్కృతీపములు జరుగుచుం
డును.

(౬-౧౦-౧౯౨౫ ద్వాదశి మంగళవారము ఉదయము)
గం. ౫ మొదలు ౯ వరకు రుద్రయాగాంగహోమము.

(మధ్యాహ్నము) ౧౧. ౪. పండిత సభ, సన్మానములు,
ధర్మకాస్త్రవర్ణన. ౭. ౬-౩౦ గానపథ. ౧౧. మొదలు హరికథ.
ఈకార్యక్రమము అవసరమువెంటిని మార్పులు జరుగు
చుండును. ప్రతిదినమును, అవకాశమునుబట్టి క్రిపరమహంస
పరివ్రాజకాచార్య సచ్చిదానందేంద్ర సరస్వతీ స్వామిలవారి
యంపన్యాసము జరుగును.

(క్రీతుతి:— భాగవతుల లక్ష్మీనరసమ్మ (ఆంధ్రరాజు)
వారి నాగభూషణం బి. ఏ., పారేపల్లి రామకృష్ణయ్య, వార
ణాశి శ్రీహృదయ మున్నగువారు—జంత్రగాత్ర గానము.
వారణాసి ఘంటయ్య, పొట్లూరి రాఘవమ్యకాదరి—మృదం
గము.

కెరుకుపల్లి లక్ష్మణదీక్షితులు—పీఠ.
వాజపేయయాజుల నుబ్బయ్యభాగవతులు, పెడసన
గంటి సోమయ్య భాగవతులు మున్నగువారు—కాలక్షేపములు.
తాత్కాలికముగ ప్రకటింపబడు కార్యక్రమము ననుస
రించి జరుగుచుండును.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈ మాత్రల సుపర్యోగించుటలన కైత్యపు కలహాస్తి.
1౦కిల కిక్కిరింపు కెంటునే వోపున

అమృతాంజనం దీపో, మదరాసు - బొంబాయి

ఆంధ్ర దేశమున పేరెన్నిక గల నవలలు!

తైబ్రరీలకు

సంవత్సరాది బహుమానము

50 పుస్తకములు

రు 25 లు మాత్రమే

రు 50 లు విలువగలవి

సంవత్సరాదివరకే తగ్గింపు వెల

ధర్మాస్త్రతో రు 10 లు అద్వాన్యపంపును సమీప రైలుస్టేషను తెలుపవలెను.

రు 0-1-0 బిళ్ల పంపినచో గ్రంథములల్లిప్తు పంపెదము.

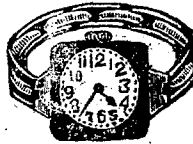
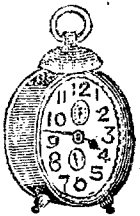
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథమాల, కాకినాడ.

AN EXCEPTIONAL OFFER!!!

125 Genuine American Timepieces are
given away free Rs.

8-0-0.

to purchasers of

OUR "FASHIONABLE" SOLID ROLLED GOLD WRIST WATCH of the finish Swiss Make, excellent
finish, fitted with a beautiful lustrous dial which gives the watch a very high class appearance. Excep
tionally, small size and a perfect time keeper warranted for five years and stamped in the case to this effect. We make
this offer as an introduction to a new line in watches which we have priced a triple above cost. This offer holds good
for one month only.

OUR PRICE RS. EIGHT only with a timepieces free.

The Sales Manager

THE ENGLISH MAIL WATCH Co.

Mount Road, Madras.

ది ఎంవైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్సూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

మిక్కిలినమ్మక మైనవి ఆడంబరములేని పాలిసియసి ప్ర
పంచమందు ఆంతటను తెలియును.

పాలిసిను మంచికత్తుమునకు యిచ్చుటకు వీలు
గలదు.

గడిచిన సంవత్సరపు బాలన్సుషీటుకు, ప్యాస్వర్డుకు ఈదిగువవిలాసమునకు
వ్రాయుదు.

జెంగుపూరుబాగ్చించి

152 కమ్మర్షియల్ బిడి

ప్రియములు చాల తక్కువ కాలము గడచిన
పాలిసిలు పునరుద్ధారణచేయబడును.

వరత్తులు సులభమైనవి. హక్కుదారులకు సకాల
మున వైకమివ్వబడును.

గడిచిన సంవత్సరపు బాలన్సుషీటుకు, ప్యాస్వర్డుకు ఈదిగువవిలాసమునకు
వ్రాయుదు.

మద్రాసుబాగ్చించి

9/10 సెకండులై నుబిచి

లజపతిరాయి, షాకతాలీగార్

ఆగమనము

సెంట్రలు స్టేషనువద్ద గొప్ప స్వాగతము

సాయంత్రము ఉపన్యాసము

శ్రీయుత లాలలజపతిరాయిగారి యుదయము, బెం
గురూరు మొలలండు 6 1/2 గంటలకు మదరాసునకు చేరిరి.
అప్పటికింకను పూర్తిగా తెల్లవారక పోయినను ఉదయము
6 గంటలకుండియే లజపతిరాయిగారిని దర్శించు వేడుకతో
చాలమంది సెంట్రలు స్టేషనువద్ద జేరుమండిరి. ఆగంగంటున్నర
యగువరకు, స్టేషను వెలుపల, ప్రజలు పెద్ద సమిగూడి యుం
డిరి. స్టేషనునందు స్వచ్ఛందసేవకులు జాతీయ పతాకములతో
సన్నద్ధులై యుండిరి. ప్లాటుఫామంతయు యువకులతోడను
విద్యార్థికులతోడను, పురప్రముఖులతోడను నిండియుండెను. శ్రీ
యుతులు టి. ప్రకాశముగారు, ఎస్. క్రినివాస అయ్యంగారు,
తామూరు ఖాన్ చంద్రవర్మ, ఎ. రంగస్వామి అయ్యగారు, అల్లాది
కృష్ణస్వామయ్య, బుర్రా సత్యనారాయణ, కె. భావ్యం డా॥
యు. రామారావు, మాలానా యాకూబ్ హుస్సేను, డా॥ తా
మకామతుగార్లు మొదలగువారందఱుగలరు. సరిగా 6 1/2 గంటలకు,
రైలుస్టేషనులోనికి వచ్చినతోడనే, లజపతిరాయిగారు ప్రయా
ణమొనర్చుచున్న రెండవతరగతి బండివద్దకు జనమంతయు మా
గను. లజపతిరాయిగారితోగలసి, డాక్టరు సీత్ చంద్ర, ఎం.ఎల్.
సి. పురుషోత్తమదాసు టాండ్లను గార్లుగూడ వచ్చిరి. రైలుబడిన
తోడనే, ఎస్. క్రినివాస అయ్యంగారు, టి. ప్రకాశముగారు
రైలుబండిలోనికికెక్కిలజపతిరాయిగారిని జనుజనుభావ్యములు
పుష్పమాలాలం చెలగ కృతులనొసర్చిరి. చెన్నపురి తమిళకాం
గ్రామ సంఘమువారు, లజపతిరాయిగారికి స్టేషనునంత స్వాగత
మర్పించుటకు మొదట నుద్దేశించిరి. కాని అట్లు జరుగలేదు. సా
యంత్రము గోఖలేభవనమునజరుగుసభయందు ఆస్వాగతపత్రము
సమర్పింపబడునని డెలియోమిచ్చిది. అటుతరువాత లజపతిరా
యిగారును, తాండను, నీల్పుందుగార్లును, మోటూరుకారులూ
మైలాపూరునందు వారికొరకు ప్రత్యేకముగ నేర్పరుపబడిన బస
కు గొనిపోబడిరి. మైలాపూరునందు ఎస్. క్రినివాసఅయ్యం
గారి గృహమున కెదురుగానున్న గృహముం దిబబయేర్పరుప
బడినది.

షాకతాలీగారు

మాలనా షాకతాలీగారియుదయము బొంబాయి మొయి
లనందు, 7 1/2 గంటలకు మద్రాసుజేరిరి. వి. చక్రవర్త్యుచైట్టి,
మాలానా యాకూబ్ హుస్సేన్, మహమ్మదు, అఫమక్కి (అజదు
హిందూ పత్రికాసంపాదకులు) డా॥ యు. రామారావు, గార్లు
ను చాలమంది హిందూమహమ్మదీయ ప్రముఖులును, షాక
తాలీగారికి స్వాగతమొసగుటకుగాను, ప్లాటుఫామము మీద
నేచియుండిరి. ఉదయము లజపతిరాయిగారిని దర్శించుటకు
వచ్చియున్న ప్రజాసమూహమంతయు, 6 1/2 గంటలకు 7 1/2 గం
వరకును నేచియుండిరి. ఇప్పటి కీ ప్రత్యేకమంభ్యుగూడ ఉద
యమునకంటె చాలఅధికమయ్యెను. బొంబాయిమొయిలు స్టేష
నులోనికి వచ్చినతోడనే, మాలనా యాకూబ్ హుస్సేన్,
ఫరూక్ గార్లు బండిలోనికి ఎక్కి
షాకతాలీగారిని "గాంధీకై" "షాకతాలీకై" అనుభావము
చెలరేగ పుష్పమాలలతోడను, నూలుమాలలతోడను అలంకరించి
రి. అటుపిమ్మట షాకతాలీగారిని, మోటూరులో నెక్కించి మాలా
నా యాకూబ్ హుస్సేన్ గారిగృహమునకుగొనిపోయిరి. వారచ్చ
టనే బసజేయుదురు. షాకతాలీగారు తిరిగి సాయంత్రము 9 గ
10 ని॥ తిరువేండ్రము ఎక్కుప్రెన్నునందు బయలుదేరి మంభ్య
ణము జెల్లెదురు. కేపు మంభ్యణమునందు జరుగున్న తమిళ
రాష్ట్రీయ భిటాభుతుమహాసభ కధ్యక్షతనహింబుబుగారు షా
కతాలీగారిరచ్చుటకు వెల్లుమన్నార.

వెల్లింగుటన్

1925 సం॥ జనవరి నెల 3 తేది మొదలు జనవరి 9 వ తేదివరకు.
మ్యాటిసిటలు శని ఆదివారములందు 8-15 గంటల చూపబడును.

ఆల్ న్యూ సు కా మి క్సు

ప్రదర్శించబడును

8-1-1925 శనివారమునండి యూనివర్సల్ ఫెల్టాస్టి
కల్ సీరియలు.

ది "హోస్టు సిటీ" ప్రదర్శించబడును

ఫీటి మారిజన్ అండు మార్గరేటు మోరిస్ అద్భుత
కార్యములు మాడతగినవి. స్వానుమాడ చూపబడును.

ఆంధ్ర ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాంశ మహాసభ

ఏలూరులో సమావేశమగుట

ది. 22 మే. రానుచుండరావు పంతులుగారి

అధ్యక్షోపన్యాసము

నిన్నను ఏలూరులో సమావేశమైన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాంశ మహాసభ కార్యక్రమము ది. 22 మే రానుచుండరావు పంతులుగారి అధ్యక్షోపన్యాసమునుండి యాక్రందితములను ముద్రించుచున్నాము:-

“నాకు ప్రస్తుతము స్థానిక సంఘములతో సంబంధము లేకపోయినను చాల సంవత్సరములు తత్వపాలనముతో సంబంధముండుటవలన విద్యావిషయక సమస్యలను దుర్భాసామయము పోలేదు. ఇప్పుడు మీరు ప్రాథమిక విద్యా వ్యాపకమున కైతేయు ప్రయత్నము అంతు తోడగుట కా కంతయు సంతోషముగ నున్నది. పూర్వము జన విద్యావర్ధము లేట్లున్నను ఉపాధ్యాయుల కెట్టి గౌరవము న్నను యిక్కాలమున గ్రామములో నుపాధ్యాయుని స్థితి యే మాత్రమును తృప్తికరముగ లేదు. ఇందుల కనేక కారణములు గలవు. చాని నిచటకెప్పు నవసరము లేదు. ఉపాధ్యాయుని యెడల గౌరవముగలవోట్లు బకలన్నియును వృద్ధిగానే యున్నవి. ఉపాధ్యాయులకు తృప్తిప్రాప్తి సహజములైన యెడల ప్రాథమిక పాఠశాలలు అగ్నున్నతని బడయగలవు. ఇందులకు ఉపాధ్యాయ వృత్తియందు కట్టుబాటుండవలెను. తాలూకా జిల్లా సంఘము లేర్పడి రాష్ట్రీయ సంఘముతో జేరినవని వినుటకు నాకు సంతోషముగ నున్నది. వీనివలన మీలో నైకమత్య కేర్పడుట యేగాక మీలోమీరు విద్యాభివృద్ధినిగూర్చిన విషయములను ఆచక్షుములను చర్చింపవచ్చును. ఈ సంఘములు స్థానిక సంఘములతోను విద్యా కాభాధికారులతోను కలిసిపనిచేసినయెడల చాల యుపయోగ కరముగ నుండునని నాకు నమ్మకము గలదు. దేశమంతయును విద్యాలయముల క్షేమమును ఆలోచించునటుల జేయు కారము మీపై నున్నది.

విద్య - నియోజకవర్గము

మీకు బాధ్యతలేన్నియో గలవు. విద్యార్థుల చారిత్రము ను మానసిక శిక్షణను శత్రువుజేసి పోరులుగ చేయువలసిన బాధ్యత మీపైగలదు. ఇదియంతయు ప్రాథమిక పాఠశాలలోనే ప్రారంభముగావలయును. రాజకీయముగ గూడ మీరు జేయవలసిన వనికీ ప్రాముఖ్యము గలదు. సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టుటవలన విద్యపంతులగు నియోజకుల తయారుచేయుట అవసరమై యున్నది. ప్రజల యిష్టము ప్రకారము ప్రభుత్వమును నడుపవలసియున్నది. ఇందులకు ప్రాథమిక విద్యా వ్యాపకమున సరము. ప్రభుత్వము వారు దీని ప్రాముఖ్యమును గమనించి, గ్రామములలో దీనినిభివృద్ధి జేయుటకు తగిన ప్రోత్సాహమియవలెనని 1917 ఆగష్టు ప్రకటనము ప్రకారము భారత ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు వ్రాసిరి. దీనియొక్క ప్రాముఖ్యమునుగూర్చి మాంటాగు షెప్పి ఘర్ష నివేదికయందుగూడ యెలపబడినది.

దేశమంతయును స్వరాజ్యమును బొందుటకై త్వరచతున్నది. విద్యాభివృద్ధికిని రాజకీయాభివృద్ధికిని సంబంధమింకను గమనింపలేదు. స్థానిక సంఘములకును కాననసభలకును యెన్నికలందు జరుగు విధానమును మీరగమనించియే యందురు. చదువు రాకపోవుట రాజకీయాభివృద్ధి కాలంకమే యనవలయును. మీరు విద్యాభివృద్ధికి పాటుబడి దేశమునందు జాతీయ కార్యము జేయుచున్నారనవలయును. కావున ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాఠ్యాంశము యందులకు గర్వపడవలసినదే స్వాతంత్ర్య సంరంభమునందు మీరు ముందువారై యున్నారు. మీరు యీ విద్యాశిక్షణముల నొసంగి తారత్యము నొసంగగలరు.

ప్రాథమికవిద్య రాజకీయసంస్కరణములు

సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడినప్పటి నుండియును విద్యాసంస్థాపనలందు మాతనభావము వ్యాపించునవలంపబడినను ముఖ్యముగ ప్రాథమికవిద్యకు యొక్కడు ప్రాముఖ్యమియబడునని తలంపబడినది. ఉపాధ్యాయుని దశ హెచ్చునని తలంపబడినది. నిర్బంధవిద్యావిధానము ప్రవేశపెట్టబడుననియు, జాతీయవిద్యావిధానము ప్రయత్నింపబడుననియు మంత్రులువిద్యకు

ప్రాధ్యకర్త నొసంగుదురనియు నూహించబడినది. ఇట్టిజేమియును జరుగవలయునని విచారముననున్నది. ప్రాథమిక విద్యావిధానమునందు సంస్కరణములకు పూర్వమునందుకన్న అభివృద్ధియేమియు గానింపదు. 1912 లో గోల్కొండ నాటినుండియు నిర్బంధవిద్యావిధానమునకై చిల్లలను ప్రవేశపెట్టుచుండబడినది. మద్రాసులో మాత్రము 1924 సంవత్సరాంతమునకు 7 మున్సిల్ పాటిటీలలో నిర్బంధవిద్య ప్రవేశపెట్టబడినది. 1924 లో ముంబైలో ప్రవేశపెట్టబడి కంగీకరింపబడినది. ఒక్క పంజాబులో మాత్రము యానిర్బంధవిద్యావిధాన మభివృద్ధిగాంచినది. బాలికల విషయమున నిర్బంధము జేయుటకు సాంఘిక స్థితియు ఆటంకముగ నున్నది. ఎక్కువ విద్యను నిర్బంధము జేయుట ముఖ్యముగ నవసరమై యున్నది.

స్థానిక సంఘములు దరిద్రముగ నుండుటచేతనే ప్రాథమిక విద్య అభివృద్ధి జొందకున్నది ఇందులకు అవసరమైన వేసిన యెడల ప్రజలకు యేమి అసంతృప్తి కరముగ నుండు నోయింకలేదు. ఇప్పుడు స్థానిక సంఘము లన్నియును నిర్బంధవిద్యావిధానము విషయమున కాసనబంధనల నాచరణలో లేట్లు బాలవు. ఈవిషయమున స్థానిక సంఘములకు స్వాతంత్ర్యమియవలసినది. స్థానిక సంఘముల ఆర్థికస్థితి అభివృద్ధిగాంచిన గాని నిర్బంధవిద్యావిధానము విజయము గాంచలేదు. ఇందులకు అవసరమైన విధింపవచ్చును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల సహాయముగూడ అవసరమైయున్నది. ఈ ఆర్థికవిషయమును ముఖ్యముగ ఆలోచించినగాని నిర్బంధవిద్యావిధానము విషయమున జేయు ప్రయత్నము అసఫలముగా నేరవు. స్థానిక సంఘములకును ప్రభుత్వమువారు నియమించిన విద్యా కాభాధికారులకును సహకారము లేకుండుట వోచనియము. అట్టి సహకారముండిన గాని అభివృద్ధి కవకాశ ముండదు.

జిల్లావిద్యాసంఘములు విద్యావిధానాభివృద్ధి కేమాత్రమునే తోడ్పడలేదు. ఈసంఘములను దీనివేసితాలూకా విద్యా సంఘములను గ్రామపంచాయతులను ప్రాథమిక పాఠశాలలను జూచుచుండవలెనని మాచనను పత్రికలలో జూచివీని కానిస్థానిక సంఘముల అధికారమునుండి తొలగించుటలో యుక్తము నాకేమియు గానిండుటలేదు. తాలూకాబోర్డు స్వతంత్రముగ విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడునని నాకు నమ్మకము గలదు.

ఉపాధ్యాయుల వేతనములు

ఉపాధ్యాయులకు వేతనములందభివృద్ధి గానించదు. 1912 లో 10 రూపాయలున్నది యిప్పటికి 15 రూపాయలు జేయబడినది. జీతములను గూర్చి విచారణ జేసిన సంఘమువారు ప్రాథమిక పాఠ్యాంశములకు నెలకు 80 రూపాయ లీయవలెనని తీర్మానించిరి. ఇందులకు డబ్బులేకున్నయెడల రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాధికారులకుండి సహాయము జేయవలెనని నూచింపబడినది. రాష్ట్రీయ ఆధికారులు తమకు డబ్బు లేదనుచుండును. కావున యీనూచన ఫలితమేమియును గానించలేదు. ఇతరకాఖిలలో మాత్రము జీతాలెక్కువజేసి సంవత్సరమునకు 80లక్షల కిక్కునెక్కువజేసిరి. పెద్దపర్వములకునే తనములు హెచ్చుజేయబడినది. లీకమీషను నూచనలతో యొకను 10లక్షల ఖర్చు రాష్ట్రీయములకుబడును. అట్టితరీ ఉపాధ్యాయుని నితిమాత్రము యిట్లుజూడకుండ వదిలివేయుట అన్యాయమగును. రాష్ట్రీయముల కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు -జెల్లియంకప్పము లబోయి మిగిలి యభివృద్ధిజునునని నమ్మెనను. ఈలోపల నీ విషయమును స్థానిక సంఘములను ప్రభుత్వమును కనిపెట్టి యుండవలసియున్నది.

సాంఘిక సేవ

పాఠశాలలు సంఘాభివృద్ధికి కేంద్రస్థానముగ నుండవలెనని కోరెదను. మివిశ్యాధ్యులలో సాంఘిక సేవాపత్తి నభివృద్ధి జేయవలయును. ఒక్కచదువునేగాక పరిసర పరిస్థితులగూడ బాలుడు గమనించునటుల జేయవలయును. పాఠశాలయందు నేర్చు విషయములలో ప్రజాజీవితమునుగూడ నేర్పించునయెడల సంఘమునందభివాసమును ఆపజేయు గల్గును.

* * *

(స్వకీయచి లేఖరి)

ఎల్లూరు, జనవరి 8:- దీనివాన బహదూరు మోచర్ల రామచంద్రరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఏలూరు పురమందిర మందు తృతీయ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాంశ మహాసభ నిన్న జరిగెను. జమీందార్ గారు మోతే గంగరాజుగారు అహ్వనసంఘాధ్యక్షులుగ నున్నారు. ప్రాథమికవిద్య విషయమై గంగరాజుగారు చర్చించిరి. ప్రారంభ విద్యా ఉచితముగను నిర్బంధముగను వ్యాపింపబడినగాని పరిగ

నోట్లకు తమ కోర్కెనును నిర్వహించుననియు, హక్కులను గురింపరనియు గంగరాజుగారు నుడిచిరి. ప్రాథమిక విద్య వ్యాపింపచేయువలసిన ఆవశ్యకము అతిజరూరనియు విద్యకు వ్యయమును ప్రభుత్వము ముందుగ భరింపవలయుననియు, దుగ్గరమును ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాంశముల అవసర బాగుచేయవలయుననియు అభ్యర్థనలు, రానుచుండరావు గారు నుడిచిరి. ఇందుకొరకు పన్ను వసూలుచేయుటను పంతులుగారు ఖండించిరి. ఒకప్పుడు విద్యాశాఖ డిప్యూటీ జైరెక్టరును ప్రస్తుతము రాజమండ్రి కళాశాల క్రెస్టియన్లుననుస్తాతాముగారు సమావేశమయొక్క ఉద్దేశ్యములయెడ సానుభూతిని జెల్పుచు, తగినరీతిని ప్రభుత్వమునకు ఉపాధ్యాయుల బాధలను దృక్పథిచేసికొని తప్పక వారలకు సౌకర్యములు ప్రభుత్వము చేయవలసిదెప్పెను. సేకు సమావేశము జరుగుచున్నది. (తంతి)

చెన్ను చెర్రె హైందవ మహామండలి

అన్నవృత్తా నివారణము

ఈనెల 25, 26 తేదీలలో చెన్నుచెర్రెలో యాభై జరిగినది 25 వ తేదీని నిర్వహించునయియును 26 వ తేదీని మహాసభాద ఆత్మానంద భారతీశ్వరీయాయన అధ్యక్షతవహించిరి. ఈసభకు చాలనుండి అన్న (పంచమ) సోదరులు గూడ తచ్చిరి. ఆచట తిరుక్కోడు స్థానమును సుప్రసిద్ధముగ విష్ణు ఆలయము కలదు ఇంతవరకును యీ ఆలయము ప్రాకారము విభలగుండ పంచములను రానిచ్చుటలేదు. కాని యీసారి మొదటికోజన అవిధి నే పంచమ సోదరులను తీసికొనినచ్చి,ఇవటనున్న పవర్ర హిందువులు నైకంసవర్ణహిందువులకు మంచినీరిని బోధించిరి. ఈసభలు కాలికాదేవి ఆలయ ప్రాంగణమున జరిగినవి. ఆదేవాలయమునకు బహుప్రాచీనములనుబడువారు పూర్వపార పరామర్శమునకు శోక సంబూద్ధి బ్రాహ్మణకుటుంబమువారు తాజమాన్యమును వహించుచున్నారు. చెండవకోజ సభ ముగియగానే బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు సవర్ణులు ఆవర్ణులు నందరునుగూడ దేవాలయములోని కేసి కాలికాదేవిని సందర్శించి ఆరాధన మొనరించిరి. సోదర భావమును సామరస్యమును పూర్తిగాని లభింపజేసెను. ఈ మారమంగళము వాస్తవ్యులగు నీనంబుద్ధి బ్రాహ్మణకుటుంబము వారు చూపిన ఉదారభావము చాల ప్రశంసనీయును. కేరళములోని యిరిర నంబుద్ధి సవర్ణ హిందువులనుగూడ వీరి మార్గమునే అనుసరింతురుగాక. తిరువాన్కూరు శాసన సంఘ సభ్యుడును, తిరువాన్కూరు రాజకుటుంబమునకు గన్నిహిత బాంధవుడును, లక్ష్మీపుర దుర్గాధిపతులునగు శ్రీ ఎల్. ఆర్. రాజరాజవర్మకొయిలంతంపరాసుగారు చాల భార్యముతో ప్రోత్సాహము చేసి బాసటయై నిలచిరని ఒక విలేఖరి వ్రాసెను.

రెడ్డి రాణి సచిత్రమహాపత్రిక

నం||ర చందారు 3

మత,సాంఘిక,వ్యవసాయకవిద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటికము) చిటులయు,చి:

కత్రెలయు అద్భుతచర్యలు,

బీబివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12

మిమనానురాగము (పేరుగన్ననల) వెల ఆ 12

గర్వభంగ (గరుడ, బలరామ, ఆంజనేయ, సత్య

భామ గ్యోభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10

వాసంతిక (చెంచనాటకము. చక్కనివర్ణనలు) ఆ 10

ఆంద్రనామనంగ్రహము (సటిక) వెల ఆ 4

రెడ్డి బ్రదర్స్ గారువరము, సోదాపరిజ్ఞా

Get a copy of manufacture of Syrups

ప్రతిపంపత్తిగమున ఆగ్రా-బులువులలో లభించునట్టి ఫలములనుండి, కెమికల్సునండి సుధురమైనట్టియు, రుచికరమైనట్టియు వరబత్తులను తయారుచేయవిధము అతిసులభమైతిలో ఆంగ్లాభాషయందు రచింపబడినది. వాటిలో కొన్ని చిటులగల ట్రావర్థ సంబంధమైన సుగురగాను ఉండుటమాత్రమేగాక ఎక్కువగా తయారుచేసిన మంచులార్థము గలదు.

ప్రతి 1.5 ధర రు 1.8.0, వి. పి. తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ప్రతిచోటను ఏజంట్లు కావలెను Industry Office (Book Depot), 22, Shambhazar Bridge Road, Calcutta.

బ్రాహ్మణేతర సభ

వ. రామస్వామి మొదలగు గారి ఆధిపత్యము
బెల్లూరులో యీసంవత్సరము ఆఖరిభారత బ్రాహ్మణే
తర ప్రభుత్వమునకు జరిగినది. బొంబాయి, చెన్నపురి, మద్య
రాష్ట్రములు, యానామరాష్ట్రములనుండి మాత్రమే ప్రతినిధు
లు వచ్చిరి. స్వరాజ్యము అనగా బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును వలసి
స్వపరిపాలనమే అనుకొనని సభ్యులను ప్రకటించిరి. చెన్న
పురి బొంబాయి రాష్ట్రముల బ్రాహ్మణేతరుల రాజకీయములలో
పెనుకబడియన్నా రకు నింద నిరాధా ముని స్పష్టమైనది దేశ
యహవాజనసభవారు ఖద్దర్ ప్రచారమును పు మరేధానమును
మామంబజాలరైరి. బ్రాహ్మణేతరసభవారు సభ్యులను లను
తీర్మానములను చేసి మార్గదర్శకైరి. రాష్ట్రములను వెంటనే సం
పూర్ణస్వపరిపాలనము నీయవలెనని. భారత ప్రభుత్వసర్వమున
గూడ స్వపరిపాలనమును కోరిరి. వైసికన్యాయ మధ్యముగ
నన్నదిగాని చాలతగ్గింపవలెనని తీర్మానించిరి. ఏ ఆధిపత్యము
నందుగాని భావతీయము ఏమాత్రము నిరోధము కలుగుదున్నది
అనిభావము పూర్తిగా అంతరించుచు వ ర ను
ఆ ఆధిపత్యమును యితర అధిపత్యముల కు
గూడ భారతీయులను పంపగూడదని తీర్మానించిరి. ఇట్లవి
త్తుతూడదు, అస్పృశ్యతను తొలగింపవలెను. దేశము పరిశ్రమ
లను అభివృద్ధిపఱచుటకు అత్యవసరముగాన కొంతవత్తుము కలి
గిననుగూడ దేశీయులు త్యాగమునుచూపి చానిని వృద్ధిపఱచింప
వలె. అను తీర్మానము లామోదింపబడెను. ఖద్దరుబివయము
దేశీయపరిశ్రమలలో చేరునగాన దానినిగూర్చి ప్రత్యేకముగా
తీర్మానము చేయలేదు.

దేశీయమునాసభవారి నిరాకరణ

బ్రాహ్మణేతరసభను బెల్లూరులో జరుపవలెనని మాలా
నానుకూల్యుదాహరి రాష్ట్రానించిరి. అందులకు వైసికన్యాయము
వృద్ధిపఱచగలదని తెలిపిరి. అంతగా బ్రాహ్మణేతరసభను
బెల్లూరులో జరిపితిమిగాని కాంగ్రెసు నాయకు లెవ్వరును మా
సభకు రాలేదు. మానాయకుల అభిప్రాయముల నడిగి తెలిసి
కొనలేదు. బ్రాహ్మణేతరసభ బెల్లూరులో జరుగననుసంగతి
అంగరేణి తెలిసియేమున్నది. పత్రికలలో బాగుగా ప్రకటించ
బడెను. ముఖ్యమంత్రి బ్రాహ్మణేతరులు కాంగ్రెసుసభాకాలలో
ప్రత్యేకముగా సభచేసి మాసభను నిరసించుచు కొన్నితీర్మాన
ములను చేసిరి. మా సభకు వచ్చిన ప్రముఖు
లలో 12 మందికి కాంగ్రెసువారు ప్రత్యేకముగా
అహ్వానములను గూడ పంపియున్నారు. మా
సభ బెల్లూరులో జరుగనను సంగతి గాంధీ మహాత్ముదాహరి గార్లు
మున్నగువారికి తెలుసునగుటకు యిది మరియొక నిదర్శనము.
బొంబాయిలో వికమత్వమును గూర్చి అత్యధికముగా మాట
తాడినా రిచ్చిట్టిపక్షము విహించుట కేమికారణమో తెలియ
దు. వారు మమ్ము నాదరణ చేసినని నేను నిందించుటలేదు.
మాకు మాసభలోనే కావలసినంత ఫని యుండెనుగాన కాం
గ్రెసు నాయకులను కలిసికొనుట అంత ముఖ్యమైన పని కా
నేకాదు.

బ్రాహ్మణేతరులు కాంగ్రెసులో కలియుటకు గూర్చి
యు లేదా కాంగ్రెసువారికి సహాయము చేయుటకు గూర్చి
యు బ్రాహ్మణేతర సభలో నొక తీర్మానము ఆమోదింపబడె
ను. "బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును వలసి స్వరాజ్యమును కోరినట్టి
యు అందుకు కాసనసభనుసెట్టి (కన్వీట్టువనలు) అం
బోధనము నే యుపరించునట్టియు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నామో
దించునట్టియు ఏ పక్షముతో నైనను కలసి పనిచేయవలయు బ్రా
హ్మణేతరపక్షమువారు సంసిద్ధులు" అని ఆ తీర్మానమునందు
ప్రాయబడెను. ఈ పరతుల కేవలమువారైన సంగీకరింతురో
లేదో ఢిల్లీలో స్పష్టముకాగలదు. కాంగ్రెసు మహాసభలో
స్వరాజ్యపక్షమువారి కాసనసభలో కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు
ఆను తీర్మాన మామోదింపబడుటలను యితర పక్షములవారు
కాంగ్రెసులో చేరినవో వారుగూడ నిందుల కంగీకరింపవలసి
జచ్చును. అందులకు ఏ పక్షమువారును అంగీకరింపజాలరు. ఢిల్లీ
లో విమత్యసభ జరుగువరకునను యీ తీర్మానమును కాం
గ్రెసు మహాసభవారు రామోదింపవలెనని బాంబాయి, చెన్నపై
బెల్లూరులో నెలకొంది ప్రజలు చేసినమాట నిజమేగాని యిదిమీ
దలు కాంగ్రెసువారి పక్షముపక్షి పూర్తిగా రిగ్గిపోవును సత్యము
ము. కాంగ్రెసు సభలలో జరిగిన చచ్చు రద్దగా గమనించి
మాచితిగి. అది యిప్పుడు ప్రజాప్రతినిధి సభగా నుండలేదు.
బానిలోగూడ నిరంకుశివర్గ మే ర్పడినది. నేను ప్రతి
నిధులలో చాల సమర్థులతో గూడ మాటలాడితిని.

అ. భా. బ్రాహ్మణేతర మహాసభ

బెల్లూరు

తీర్మానముల వివరము

"కాంగ్రెసు" నామకరణము

బెల్లూరులో డిశంబరు 27, 28 తేదీలయందు జరిగిన ప్ర
భుత్వ అ. భా. బ్రాహ్మణేతర మహాసభనునందు కానింపబడిన
తీర్మానములలో ముఖ్యమైనవన్నియు యీదివల ప్రకటింప
బడినవి:—

1. (అ) ఇండియా దేశమునకు సామ్యమైనంత త్వరలో
కాంతియుతమైన సక్రమమైన పద్ధతులచే, వివిధసంఘములకు
సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమొసంగి వికమత్వము నుపసాదించు మేర్ప
రని, సాంఘికాభివృద్ధి పునరుద్ధారణలచే స్వరాజ్యమును లేక
స్వపరిపాలనను స్థాపించుటయే ఆఖరిభారత బ్రాహ్మణేతర మహా
సభయొక్క యుద్దేశము.

(క) 21 ఏండ్ల ప్రాయమునకు వైగానున్న బ్రాహ్మణే
తరు లెల్లరు మహాసభాసభ్యులుగ నుండవచ్చును.

(గ) ప్రతి సభ్యుడును వైసెలవైన సభాదేశమున కంగీ
కరించి తత్సంబంధమున నిబంధనలకు బద్ధులైనట్లు లిఖితపూర్వ
కముగా డిలవలెను.

(చ) ఆఖరిభారత బ్రాహ్మణేతర మహాసభ సంఘము
దంగములుగా యీదివలసంఘములు:—

- (1) అ. భా. బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు.
- (2) రాష్ట్రీయ బ్రాహ్మణేతరసంఘములు.
- (3) జిల్లా బ్రాహ్మణేతర సంఘములు.
- (4) జిల్లా సంఘముల క్రిందనుండు తాలూకా బ్రాహ్మ
ణేతరసంఘములు.
- (5) రాష్ట్రీయ బ్రాహ్మణేతర సంఘములచే గుర్తించ
బడిన రాజగీయసంఘము.
- (6) అ. భా. బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు సంఘము.

అ. భా. సంఘము

(6) అ. భా. బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసుసంఘము నందు
ప్రస్తుతము యీదివలసిన సభ్యు లుండురు.

- (1) మదరాసు రాజధానిలోని 24 జిల్లాకొకరుచొప్పు
న 24 ప్రతినిధులు.
- (2) మదరాసు ప్రతినిధులు యిరువురు.
- (3) బొంబాయి నగరముగాక ఆరాష్ట్రమునందు మిగి
లిన భాగము ప్రతినిధులు 15 గురు.
- (4) బొంబాయి నగరము ప్రతినిధులు 2 రు.
- (5) మద్యరాష్ట్రములు బీరారు ప్రతినిధులు 8 రు.
- (6) నాగపురమునకు ప్రతినిధి ఒకరు.

(బ) అ. భా. బ్రాహ్మణేతర మహాసభాసభ్యులుగ
నుండినవారును, ప్రస్తుతము అధ్యక్షులుగా నుండువారును,
కార్యదర్శులు, రాష్ట్రీయకార్యదర్శులుగా నుండినవారును
అ. భా. సంఘమునందు ఉద్యోగరీత్యా సభ్యులుగ నుండురు.

(డ) అ. భా. బ్రాహ్మణేతరసభకు ఒక్కడే జనరలు
సెక్రటరీ (కార్యదర్శి) యుండును. ప్రస్తుత మామన మదరాసు
నివాసియే యాస్థానమునం దుండును.

కాంగ్రెసులో ఏమి జరుగుచున్నదో తమకేమియును తెలియ
దనియే వారు నుడివిరి. ముగ్గురు నలుగురు నాయకులుమాత్రమే
తమపలుకుబడిని వినియోగించి అధికసంఖ్యాకులకు సభ్యులనంద
రిని పరపరమనిరి. విషయవిగ్నేషు సభలోను మహాసభలోను
గూడ ధారాళముగా చర్చజరుగనేలేదు. పూర్వవత్సరములలో
జరిగినరీతిని ఎల్లవారిని ఒప్పించుటకు నచ్చజెప్పవలసియే కనుట
డలేదు. ప్రతికూలముగా మాటలాడగోరువారికి అనకాశము పూ
ర్తిగా నియ్యబడిన మాట నిజమేగాని పర్యవసానము మొదలు
నే నిర్ధారణయైనందున బానివలన ప్రయోజనముకలుగుటకనకా
శము లేకపోయినది. ఈ వత్సరము కలిగినదివృత్తి నిజమునకు
వలెనుగాని ప్రజాసత్తాక విజయమునిచ్చెప్ప వీలులేదు. రాజకీయము
ముగా కాంగ్రెసువారి తిట్టి తీర్మానములను చేయలేదు. ఈవిష
యయు బ్రాహ్మణేతర మహామ్యుద్ధియ విశేషావసరమైనవారు మా
త్రమే కొన్నితీర్మానములను చేసినని బెల్లూరు బ్రాహ్మణేతరసభ
కధ్యక్షుడిహించిన రామస్వామిమొదలగుగారు హింజూ
విశేషంతో నిలిపిరి.

(త) మదరాసునకు 2 రు, బొంబాయికి 2 రు, మద్యరా
ష్ట్రములకు 1 రు రాష్ట్రీయ కార్యదర్శు లుండురు.

(ద) అ. భా. బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు ముఖ్యస్థానము
మదరాసు నగరము.

(న) సంఘసభ జరుగుటకు అధ్యయము 15 మంది సభ్యు
లైన నుండవలెను.

సర్. పి. త్యాగరాయ చెట్టిగారిని బ్రాహ్మణేతరుల
నాయకుని, యీకాంగ్రెసు సంఘమునందు జీవితపర్యంతము
కార్యదర్శుడుగా నుండవలెనని యీసభ గోరుచున్నది.

అ. భా. బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు సంఘమునందు
యీదివలనవారు ప్రభుత్వసభ్యులుగ నుండురు:—

మదరాసు రాష్ట్రము

పి. రామనాథ మొదలగు, కె. రంగయ్యనాయకు
లు. కె. రెడ్డి, కె. సీతారామరెడ్డి, రా. బి. సి. ఎస్. రత్న
సభాపతిమొదలగు, ఎ. టి. పన్నీరసెల్వను, ఎ. ఎం. తంబ
మొదలగు, హెచ్. జి. పంచరత్నం, రామ్మారు రాజా, పి.
ఎక్. మారాండంపిల్లై, భా. బి. మాజీజిల్లాకాశీముసాహేబు,
డి. బి. ఎం. క్రిష్ణస్వామయ్య, రా. సా. ఎస్. ఎల్లప్పచెట్టి,
డి. బి. డబ్ల్యు. విజయరాఘవ మొదలగు, వి. మునిస్వామి
నాయకు. డి. పి. దేవరాజులు నాయకు, రా. బి. సి. వి.
వెంకట రంగరెడ్డి, ఎ. కొండప్ప, డి. బి. గోపాలస్వామి మొ
దలగు, పి. రామచంద్ర రెడ్డి, డి. బి. పి. సి. ఎతిరాజులు
నాయకు, పి. గోవిందరావు నాయకు, రా. బి. ఎం. వెం
కటరత్నం నాయకు, వి. భానోజిరావు, కోకా రంగరావు
నాయకు, (ఇతర రాష్ట్రీయుల సభ్యులపేర్లు ప్రకటింపలేదు)

రాష్ట్రీయకార్యదర్శులు

ఈదివల వారు రాష్ట్రీయ కార్యదర్శులుగా నుండురు:
పి. టి. రాజున గారు. పి. ఎస్. గురుస్వామి నాయ
కు - మదరాసు. ఎస్. టి. కంబి గారు, కె. జి. బిల్వారావు,
బొంబాయి. ఎక్. జి. అచ్యుతకరు - మద్యరాష్ట్రములు బీ
రారు.

జనరలు సెక్రటరీ— రా. బి. డి. తేజకాచలం చెట్టి
గారు మదరాసు.

వైసెలవైన నిర్వాణము ప్రకారము నియమములను త
యారుజేసి 1925 మే లోపున ప్రకటింపవలెనని భా. బ్రా
హ్మణేతర కాంగ్రెసు సంఘమువారు కోరబడిరి.

మాకు రాష్ట్రీయ మువ్వర ప్రతినిధులను కేంద్ర
సంఘమునకు 6 గురు సభ్యులను అధ్యక్షుడు నియమింప
వచ్చును. ఆయన యీదివల వారిని నియమించెను:—

రా. సా. పోషన్న తాడిగవాయి కాజీగవాయి, ఆర్.
వీరయ్యను, వి. ఎల్. పటేలు; మాదిరెడ్డి, ఎ. రామచంద్రరావు
మల్లరావు సింధి. టి. నుందరరావునాయకు, భానుబహ
దూరు మాపథు.

2. దేశములోని వివిధరాజకీయ పక్షములకు వికమ
త్వము మరుపవలెనని యీసభ వారాశించుచున్నారు. సామ్రా
జ్యస్థ స్వరాజ్యము లేక స్వపరిపాలనను ఆచర్యముగా నుంచు
కొని, క్రమపద్ధతులపై నాధాపడి, ప్రభుత్వమును
విశేషమున చర్యచేగాని అన్యథాగాని ప్థంభిభూత మొనర్చు
టకు బూనుకొననట్టియు, గౌరవలేక వేతనోద్యోగములందు
బ్రాహ్మణేతర, హిందుత్వైస్తవ ముసల్మాను సంఘములకు
సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నంగీకరించునట్టియు యితర రాజకీయ
పక్షములతో బ్రాహ్మణేతర రాజకీయపక్షము సహకార
మొనర్చును.

సంస్కరణల సమస్య

3. 1919 సం॥ ఇండియా ప్రభుత్వచట్టముచే ప్రారం
భింపబడిన సంస్కరణల విధానమును భక్తిపూర్వకముగ
అంగీకరించి ప్రజాప్రతినిధుల ద్వారా ద్వంద్వ ప్ర
భుత్వవిధానమును కొనసాగించుటయందు అధికారులకు నాలు
గేండ్లు తోడ్పడుటచే యీబ్రాహ్మణేతరసభవారు పరిపాలన
క్రమమును నెమ్మదిగా జరుపుటకు, రాజకీయ హంపుల నీడే
ర్చుటకును తగు సమయ మాసన్నమైనదియు, ప్రస్తుతనిర్వాణ
ము మార్పువలెననియు పరిపాలనా సంస్థలను ఎక్కువ స్వపరిపా
లన కనకరణీయములుగ నుండునట్లు జేయవలెననియు నలంబు
చున్నారు.

ముఖ్యముగా యీసభవారు దలంచునదేమన: (1)
రాష్ట్రములకు సంపూర్ణ బాధ్యతాయత ప్రభుత్వముల రాష్ట్రీ
యస్వాతంత్ర్యము వెంటనే యొసంగవలెను. (2) కేంద్రప్రభు
త్వమునందు బాధ్యతాయత ప్రభుత్వవిధానము ప్రవేశపెట్టవలె
ను. (3) కాసనసభ లికముందు ఐదేండ్లపరిమితిగా నుండవలెను.
(4) ఎన్నికహక్కులను హెచ్చుజేయవచ్చును కాని, నియోజక
వర్గముసంఖ్య తగ్గించి సభ్యులసంఖ్య అధికము చేయవలెను.

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

4. (అ) బ్రాహ్మణేతర సంఘమునకు తగినంత ప్రాతిని
ధ్యము కాసనసభలోను, ప్లేటుకొన్నిలలోను, యితరప్రభుత్వ

గౌరవ శ్రీ శ్రీ దొంగములందును జనసంఖ్యకు తగినట్లుగా నీయ
 లెనని యాసభవారు ముఖ్యముగా గోరుచున్నారు ఈవిషయ
 మనందలి ప్రాముఖ్యతను, ఉద్యోగములందు బ్రాహ్మణేతరుల
 సంఖ్య అధికముగ నుంచవలసిన అవశ్యకతను ప్రభుత్వమువారు
 గుర్తించుకొనుచు విచారించుచున్నారని వైసెలెన్స ప్రకా
 రము ఆదారించి బ్రాహ్మణేతరులకు న్యాయమైన వాంఛల
 నీడేర్చి వారిని సంతృప్తి పరుపవలెనని యాసభవారు గోరు
 చున్నారు.

(౪) ప్రస్తుతపు బ్రాహ్మణేతరదొంగల దుస్థితికి యాస
 భవారు విచారించుచు వారు శ్రీ మోర్చిపైకై బ్రాహ్మ
 ణేతర ఉద్యోగసంఘముల స్థాపనకు, వలెనని హెచ్చరించు
 చున్నారు.

5. సామాన్యపాల యందు విద్యార్హులపేరులను బట్టి
 ప్రాముఖ్యముని యితర కేసులందలి అనుభవములను గుర్తించుట
 చేతను ప్రాథమిక విద్యార్హులను దేశాభివృద్ధికి మించినది
 కలంచుచేతను ప్రాథమిక విద్యను ఉచితముగ నిర్వహించు
 నొనర్చుటకై తగిన యేర్పాటులు చేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు
 సామాన్య సంఘమును ఉపాధ్యక్షభావము కల్పించు యాస
 భవారు గోరుచున్నారు.

బ్రాహ్మణేతర బాలికలందు విద్యాభివృద్ధి చాల య
 వసరమునియు వాటికల విద్యాభివృద్ధికై తరచుగ రె
 ట్టి అటంకముల గలగచేయరాదనియు యాసభవారు బ్రాహ్మ
 ణేతరలందరిని గోరుచున్నారు.

6. సర్ పి త్యాగరాయకెట్టి గారు బ్రాహ్మణేతర సం
 ఘము నాడుకత్తును వహించి వారియభివృద్ధికొర కొనర్చిన
 సేవకై యాసభవారు కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నారు.

నిమ్నతుల యభివృద్ధి

7. నిమ్నజాతుల ప్రస్తుత దుస్థితి దేశములో సకలభి
 వృద్ధికి ప్రతిబంధకముగా నుండుచే వారి జీవితస్థితులను
 మరలము బాంబాయి కా స న స భ లా న ర్చు మ
 న్న ప్ర య్యోత్న ము ల కై సం త పిం చు వారు
 ను, ప్రజలుగూడ బాటియంతకు కళంకము దెచ్చుచున్న
 అస్పృశ్యతను తొలగింప ద్వీగుణకృత్ తాహముతో పని
 జేయవలెనని యా కాంగ్రెసువారు దలంచుచున్నారు.

8. ఘంట్టాగారు పెంటువావడేవుని స్మారకార్థము
 జేయుచున్న ఉత్సవమునందు పల్లకి పగలొట్టి భక్తులహింసించిన
 జాడ్యేయులవ్యాధి యాసభవారు తీవ్రముగ నిరశించు
 చున్నారు.

విదేశములందలి భారతీయులు

9. కెన్యాలోను, దక్షిణాఫ్రికాలోను యితర కలసరా
 జ్యములందు ముఖ్యభారతీయులకు జరుగుచున్న అక్రమచర్యలను
 యాసభవారు నిరసించుచున్నారు. కావున అధికారులు తగిన
 శ్రద్ధవహించి ప్రతీకారవిధాన మవలంబించి విదేశములందలి
 భారతీయుల యుద్బంధలన్నియు తొలగివరకు భారతీయుల
 విలసభో నీ మరదని సభవారు గోరుచున్నారు.

జాతిభేదములు

10. ప్రస్తుత హిందూ సంఘమునందు గల సాంఘిక
 విద్వేషములను రాజకీయాభివృద్ధి కెరుకజడుచున్నది. కావు
 న జాతిభేదముల తొలగించవలెనని హిందూ సంఘనాయకులను,
 సాంఘికాభివృద్ధికై తగిన శాసనముల చేయవలెనని శాసనసభ్యు
 లను యాసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

11. (అ) శీతల పం శ్రమలకు ప్రభుత్వ
 సహాయము ఆర్థిక సహాయము నొసంగి
 ప్రారంభ దశయందున్న యీ దేశము పరిశ్రమల సంరక్షించు
 టకై విదేశీ పరిశ్రమ బోటీలేకుండ బారిపు శుంఖముల విధింప
 వలెనని యా సభవారు దలంచుచున్నారు.

(క) బ్రాహ్మణేతరులెల్లను కొంత త్యాగమునకైన సిద్ధ
 పడి విదేశీపనులకు బదులు స్వదేశీయవస్తువులనేవాడుచు,
 దేశీయ పరిశ్రమల ప్రోత్సహించి సహానుజ్ఞపలెనని యా
 సభవారు గోరుచున్నారు.

రాష్ట్రముల పునర్విభజనము

12. సాధ్యమైనంత త్వరలో రాష్ట్రములను భాషా ప్ర
 యుక్త రాష్ట్రములుగా విభజించి తిరిగి సంస్థాపింపవలెను

13. సామాన్యపాలన సంస్థలన్నిటిలో ఎన్నికస్థాన
 ముల నాక్రమించుటకై బ్రాహ్మణేతరసంఘము లన్నియు యె
 ల్ల యడల ప్రయత్నింపవలెను.

14. దేశములో కార్యముల స్థితి బాంబేయవలెను. వర్త
 కసంఘములగూర్చి యొకప్పున కాసనములంది మాత్రములను
 యా సభవారు గోరించుచున్నారు.

15. (అ) సైనికోద్యోగులకింద ప్రాంతీయనాపకము
 తగనిసామ్యు ఖర్చు జేయుచున్నందులకు విచారము దెలుపు
 అట్టి న్యాయము చాలవరకు తగ్గించి యింక నెక్కువ యావ
 యోగకరము పనులకై ఓనియోగింపవలెనని యాసభవారు
 దలంచుచున్నారు.

(క) భారతీయులకు అభ్యుదయముగా కలువ గుండు రాంకులకు
 యెక్కువమందికి సైనిక శిక్షణ గలుపవలెనని గోరుచున్నారు.

కాంగ్రెస్ సంఘములు నూలుఅన్నిగొడచు

బెల్గాం లో కడవటి సమావేశము

30-వ తేదీ ఉదయమున జరిగినది *

30 వ తేదీ బుధవారమునాగు ఉదయమున బెల్గాం లో మహాత్ముని శిశిరమునకు మహాత్ముని
 అధ్యక్షతనకింద ఖాదీవర్షులసభ జరిగినది అన్నిరాష్ట్రముల ప్రతినిధులను వచ్చియుండి మూడు
 గంటలసేపు చర్చ జరిగింది. నూలువడుకుట ఖద్దరుబట్టలను నేయట ఖద్దరు నూలుగర్రనుకూర్చి బోధిం
 చుట యనువానినిగూర్చి ముఖ్యముగా పనిచేయవలెను నూలుకొని దానిని చందాగా సంపువద్దతినే ఎల్ల
 వారును ఆవలంబించినచో ఉద్దేశము నెఱవేరదుగాన కాంగ్రెసుకార్యాలయములను చేరగనూలును వారు
 నెంటునే నేరప: వాంఛకు యిచ్చివేయవలెనుగాని యితరులకు నూలు అమ్మకూడదు ఎవరైన నూలు
 వడుక లేనివారు నూలుకొనదలచినచో నూలు వడుకువానద్దనే కొనవలెనుగాని కాంగ్రెసుసంఘముల
 వారుమాత్రము యెచ్చకిని నూలు అమ్మకూడదు అని నిర్ధారణచేయబడెను. తక్కిన వివరములను మహా
 త్ముడు ఎంగుయుంకియాపత్రికలో ప్రకటించెను. భారత ఖద్దరుసంఘమువారుగూడ ప్రకటనలద్వారా
 తెలియజేసెదరు మార్చి నెల మొదటితేదీలో గా ఎంతమందిని క్రొత్తగా సభ్యులను చేయగలుగుదు రని
 సభకువచ్చినవారిని మహాత్ము డడిగెను. వారందరును చాల ఉత్సాహకరముగా ప్రశ్న త్రరముల నిచ్చిరి.
 ఎల్ల వారును అధికోత్సాహముతో పనిచేసి దేశీయలందరును ఆచరకాలమున ఖద్దరుధరించునట్లు చేయ
 వలెనని సాగ్రసముగా నందరు నొగిరించిరి. సభ్యులు చేర్చువిషయమున కాంగ్రెసుసభ్యులు ఎవరచు
 ప్రచారము చేసిన చేయగూడదు మన మటుల ప్రచారముచేసెక యితరులు ప్రతికూలముగా ప్రచా
 రమును ప్రారంభింతురు కాన ఎవరిప్పుట్టుకు వారు శాంతముగా పరులను బోధింపదగినదే గాని అది
 యొక ప్రచారముగా సాగింపకూడదని నిర్ణయింపబడెను.

ఖద్దరు నూలు మున్నగువాని ప్రాశస్త్యమును గూర్చి వ్యాసములను వ్రాయటకు పోటీరీక్ష
 నేర్పర పవలెనని రాజగోపాలాచారి గారు సూచించిరి. ఆచూచన ఆమోదింపబడెను. నలుగురు వ్యాస
 ములను వ్రాసెదమని తెలియజేసిరి అని అమృతబహుపత్రికా ప్రత్యేకఫిలేఖరి 30 వ తేదీని బెల్గాంనుండి
 వ్రాసెను.

గ్రామములందు ప్రచారము

16 (అ) బ్రాహ్మణేతరులందు ముఖ్యముగా గ్రామము
 లందు బాగుగ ప్రచారమొనర్చి ప్రతిరాష్ట్రముందు పితౄసంత
 అధికముగా జిల్లా బ్రాహ్మణేతరు కాంగ్రెసు సంఘములను
 స్థాపింపవలెనని యాసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(క) రాజకీయప్రచారమున డబ్బులేనిది జరుగుటకష్టము
 గావున అ భా బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసుసంఘమువారు
 పనికై ధనము వసూలు జేయవచ్చునని యాసభవారు రధికార
 మిచ్చుచున్నారు.

బెల్గాం లో కాంగ్రెసువారివిందు

కర్నాటకరాష్ట్రము దేశారాధన సమాచారాధన
 బెల్గాం లో జరిగిన దేశీయమహాజనసభకు జనుప్రదముగా
 కొనసాగింపుటకు తోడ్పడి నేరవహన కర్నాటకరాష్ట్రము దేశా
 రాధకుల కందరికి యీ నెల 1 వ తేదీరాత్రి బెల్గాం లో సన్యా
 ససంఘమువారు విందుచేరి 200 మంది అన్నీనుండలక లగం
 డియు విందుకువచ్చిరి భోజనానంతరము సన్యాససమాధ్యక్షు
 డు గంగాధరరావు దేశవాడీగారు దేశారాధకులచెన కాం
 గ్రసు నేవకు వారినందించి అభినందించు ఉపన్యసించిరి.

(ఆ ప్రె.)

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రునుగారు

నిన్న 2-వ తేదీని వైకం చేరి

నిన్న 2-వ తేదీని ఆంధ్రునుగారు వైకం చేరి 6-వ
 తేదీని అటనుండి బయలుదేరి చెన్నపురికి వచ్చెదరు.

అప్పశ్యతానివారణ సభ

తీర్మానములు

బెల్గాం లో శ్రీముత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి
 అధ్యక్షతనకింద జరిగిన సభలో చాల తీర్మానము లామోదింప
 బడెను. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ప్రత్యేక నియోజకవర్గము
 ను, ఏకాగ్రము సంకలనంపరిన ప్రత్యేకముగా కొన్ని
 పటాములలో సైనికులుగా నియమించవలెను సాశ్రమవిద్యాల
 యముని శిష్యులను. విద్యార్థివేతనముల నియమించు
 అను తీర్మానము లామోదింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే ప్రయాణీకుల సభ

బెల్గాం లో జరిగినది

బెల్గాం లో విశ్వభాయిపటేలు (ఎం. ఎల్. ఏ) గారి
 అధ్యక్షతనకింద రైల్వేప్రయాణీకుల సభ జరిగినది. సన్యాస
 సంఘాధ్యక్షుడు సానూగాను స్వాగతి మొనగిరి.

“అహామోద్యమము ప్రారంభము కాకపూర్వము
 కాంగ్రెసు మహాసభవారు యావినయనున తీర్మానములను
 చేయించుండెడివారుగాని ఒకపిమ్మట దీనిని మాలద్రోసిరి.
 అందువలన పత్తేకపథము జరుపవలసిన అవసరము కలిగినది.
 ఇప్పుడు అ సహామోద్యమము ముందరించినది
 గాన మరల కాంగ్రెసు సభలలోను కాసనసభల
 లోను యావినయమును చర్చ జరుగుట కవకాశముకలను. ప్ర
 జనులపైతిడి లించినదే గాని ఏయి వుండును గూడ తొలగ
 వు కాంగ్రా విషయమున వివిధసంఘములు గట్టి ఆంశము
 ను పలుకుచును.” అని వ్రాయగారు నుడివిరి. “రైల్వేకేటె తగ్గింప
 వలెను. సుకుల బండ్లలో మనుష్యులను మూపుండ
 బెట్టి గూడెడు రైల్వే సలహా సంఘముల
 లో కభ్యుదయగా రైల్వే ప్రయాణీకుల సభలు
 ప్రతి నిధులును గూడ నియమించవలెను. యూరోపియనులకును
 యూరేషియనులకును యింక సాములవారిని ప్రత్యేకముగా
 బండ్లను ఏర్పరుకూడదు” అను తీర్మానమును ముగిసి
 లర్యానములనుగూడ ఆమోదింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

రాజ ప్రతినిధి

కలకత్తా, జనవరి 2 — రీడింగుదంపతులు నూతనసంవ
 త్సర ప్రాశ్నమును తెరచుకొని జూచిరి. గౌరవార్థి శిరంగులు
 క్రేల్పుబడెను

కలకత్తా గుట్టపుపంపెముల క్లబ్బు

కలకత్తా, జనవరి 2 — రీడింగు దంపతులు కలకత్తా
 గుట్టపుపంపెముల క్లబ్బుకాన్వహా సభ్యులతో గలసి
 భుజించిరి (ఆ. ప్రె.)

సర్ రాబర్టు హార్న్ గా ఆగ నునము

కలకత్తా, డిశంబరు 2 — రాజప్రతినిధి భవనమునకు
 కడు సర్ రాబర్టు హార్న్ గాకను గొట్టుగాడిను దయచేసిరి.
 ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా, జనవరి 2 — కలకత్తా కలకత్తా
 దెములను జూచిరి. (ఆ. ప్రె.)

ప్రకటనలు

సోమవారము ముక్కుటి ఏకాదశియగుట చేత మా కార్యాలయమునకు సెలవొసంగబడెను ఆరోజు దినపత్రిక వెలువడదు.

వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1925 సం॥ జనవరి నెల 3-వ తేది

శనివారము

బ్రాహ్మణేతర మహాసభ

బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు బ్రాహ్మణ ప్రాముఖ్య మధికముగల చెన్నరాష్ట్రము బొంబాయి రాష్ట్రము సందలి దక్షిణభాగము ముఖ్యస్థానములు. చెన్నరాష్ట్రమునందు ద్రావిడ బ్రాహ్మణులు బొంబాయిరాష్ట్రమునందు మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు ప్రతిపక్షులు గనుపరిగణించబడుచున్నారు. చెన్నరాష్ట్రమునందు ద్రావిడవిజ్ఞానము బొంబాయిరాష్ట్రమునందు లింగాయతు మతప్రాబల్యము బ్రాహ్మణేతర సంఘము లందు వ్యక్తిత్వమును గలిగియున్నవి. శివభక్తులీ రెండురాష్ట్రముల ప్రాంతములందును బ్రాహ్మణ మతప్రాబల్యమును ప్రతిఘటించిన విధమును శైవ మతచరిత్రము విశేషము చేయుచున్నది. జనవేళ్ళ రుదు బ్రాహ్మణుడయ్యను శివభక్త బృందావనము నందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరభక్తులకు సమాన స్థానమును గల్పించి ఆకాలమునందు సంఘజీవనము నందు సంఘభవన కువశేషమును గల్పించెను. రాజకీయ ప్రయోజనములకు ప్రాబల్యము గల వర్తమానకాలమునందు బ్రాహ్మణేతర సంఘములదృష్టి సహజముగను రాజకీయ ప్రయోజనము లందు లగ్నమై యధికారసిద్ధివాణము నపేక్షించుచున్నది. ధికార నిర్విహణాకేష ప్రారంభము నందు బ్రాహ్మణేతర సంఘములందు సంయోగ మునకు గారణంబైనను కాలక్రమమున సభిర నిర్విహణాభీలాష సంరంభమునకు మూలమైనది. స్వప్రయోజనముల కేర్పడిన సంస్థలకు చిరింజివి త్వము దుర్లభము. వందలుసంఘములుగల బ్రాహ్మణేతర సంఘమునకు దుద్యోగాధికారకాంతి సహజముగను విభేదములను బుట్టించినది. ఉద్యోగములే పడుగురకో లభించును గాని యందరకును లభింప జాలవు. ఆ యుద్యోగములైనను ప్రావశ్యముగల సంఘస్థులకును తమ సంక్రమించుచు. మా జేంద్రయశుభవ ముద్యోగభ్రాంతిని కొంతవరకు బ్రాహ్మణేతర సంఘములందు తొలగించినది. బ్రాహ్మణేతరనాయకు లీ యిస్థితులను గ్రహించి కొంతవరకైనను వారి దృష్టిని మార్చినవిధమును బెల్లాము మహాసభయందు జేసిన తీర్మానములును అంగనిర్మాణమును విశేషము చేయుచున్నవి.

అంగనిర్మాణము

అంగనిర్మాణము కాంగ్రెసువిధానమున కనుకరణముగ నున్నది. రెండు రాష్ట్రములవారుమా

త్రమే గల సభకు కాంగ్రెసు నామకరణముచేయుట నమంజనముగ గనుపడదు "కాంగ్రెసు" నామము 29 ఏండ్లుగను జరుగుచున్న భారతజాతీయ మహాసభకు రూఢమైనది. విశాలమైన సంస్థ కారూఢమైన నామమును బ్రాహ్మణేతర విశేషణమును జేర్చినను ప్రత్యేక సాంఘికసంస్థ కొనంగుటవలనను ప్రజాహృదయము నందు సందియము లుదయించి యభయసంస్థల ప్రతిపక్షును భంగము గలుగవచ్చును. సభాదర్శము సాధ్యమైనంత త్వరితముగను స్వరాజ్యస్థాపనము. స్వరాజ్యము బ్రటిషుసామ్రాజ్యాంతర్యాగముగ నుండవలయును. కాంగ్రెసు నిర్ణయించిన కాంతి న్యాయమార్గమునకు రాజ్యాంగాందోళన సాధనము సయితము చేర్చబడినది. ఇరువదియొక టేండ్లు దాటిన బ్రాహ్మణేతరులందరును సభ్యత్వమున కర్హులు. సభ్యత్వమునకు చందాగాని నియమముగాని లేకుండుట వలనను సభ్యులు చేరినను కార్యసిద్ధికి ప్రయోజనకరముగాదు. కాంగ్రెసునకు స్థాయిసంఘము సయితము గలదు. నిరంతరము పనిజేయవలసిన మార్గమును నిర్ణయించెడి కార్యనిర్వాహకసంఘమునేల నిర్మించలేదో తెలియకున్నది. బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు జన్మస్థానమైన చెన్నపురి ప్రధాన కార్యస్థానముగ నుండుటయును జనకుడైన సర్ పి.త్యాగరాయచెట్టిగారు యావజ్జీవసభ్యుడుగ నుండుటయును నమంజనముగ నున్నది. అంగనిర్మాణమున కనురూపమైన కార్యవిధానమును బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు బూని వర్తమాన సంస్కరణమునందు బ్రాహ్మణేతర సంఘములందు సభ్యులనుజేర్చి ప్రజాహృదయమునందు పరిమితమైన స్వరాజ్యానుతాపమును గలుగజేసినను కాంగ్రెసుభారము కొంతతగ్గి దేశమునకు ప్రయోజనము గలుగగలదు. సభయందు దామోదినందబడిన తీర్మానములు నంకుచిత హృదయమును విశేషభారమును విశేషముచేయుచున్నవి. తీర్మానములు

మొదటితీర్మానము స్వరాజ్యస్థాపనము నాకాంక్షించుచున్నను ప్రత్యక్షసాధనమును రాజ్యాంగ ప్రతిష్ఠంభనమును ప్రతిపేధించుచు రాజ్యాంగాందోళనమును సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును ప్రతిపాదించుచున్నది. బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసుసభ స్వరాజ్యసిద్ధిని వివిధ రాజకీయపక్షముల సాహచర్య సంయోగములను గోరుచున్నను ప్రతిష్ఠంభన మార్గమును అసహాయయోగమును నవలంబించెడి పక్షముల సాహచర్య సంయోగములను ప్రతిపేధించుచున్నది. మితవాదపక్ష లక్ష్యమునే బ్రాహ్మణేతరపక్షమును ప్రతిపాదించుచున్నది. ఈ పక్షమునకు సాంఘికప్రాతినిధ్య మొక విశేషము. లక్ష్మీయందు మితవాదుల సభయును బెల్లామునందు బ్రాహ్మణేతర మహాసభయును జేసిన తీర్మానములు జనవరి మాసాంతము నందు ఢిల్లీనగరమునందు గూడనున్న సంయోగ సభయొక్క ఫలమును తెలుపుచున్నవి. దేశదాస్య విమోచనమున కన్ని పక్షములకును సంయోగమును కుదుర్చుటకు గాంధీమహాత్ముడు పూనినపూనిక సఫలమగుటకు స్వప్రయోజన పరాయణత్వము ప్రతిబంధకమగుచున్నది. స్వసంఘ ప్రయోజనములకంటెను దేశప్రయోజనములకు ప్రముఖత గలుగునపుడు

కాశ్చిత్సంయోగము సాధ్యముగాని బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు నిర్ణయించినటులు సాంఘికప్రయోజనములకు ప్రముఖత నొసంగుటవలన నేకాలమున్నదను సంయోగము సాధ్యముగాదు. గతించిన నాలుగేండ్లయందును బ్రాహ్మణేతరనాయకులం దుదయించిన యంతఃకలహములైనను యీభ్రమను తొలగింపజాలకుండుట సహజమైన స్వప్రయోజనప్రభావముగ నున్నది. నకల విధములను విశేష ప్రాబల్యము గల బ్రాహ్మణేతర సంఘ మిష్టదైవమును మఱచి మాయదైవమును గొలుచుట స్వప్రయోజనములకైనను ప్రయోజనకరముగాదు. మహాత్ముడియులును క్రైస్తవులును పంచములును నితర బ్రాహ్మణేతర సంఘములును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గోరుచున్నపుడు బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసుచేసిన తీర్మానములు బలహీనము లగుచున్నవి. బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణులను విడిచి యితర సంఘముల నన్నిటిని నేకముచేయ గలిగినయెడలను దేశక్షేమమునకు మహాహాకారమును జేయగలుగుదురు. శరస్వరభేదములను శీతరముచేసెడి సాంఘికప్రయోజనారాధనము భేదములను పెంచును గాని నమదృష్టిని దేశక్షేమమునకు గలుగజేయజాలదు.

ఇతర తీర్మానములును సాంఘికప్రయోజనములం దధికారమైన లక్ష్యమును నిలుపుచున్నవి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వస్వాతంత్ర్యము, కేంద్రప్రభుత్వమునందధికారము, నిర్బంధప్రారంభోచిత విద్యా వ్యాపనము, జలాశ్రయ నిర్మాణము, నైస్యవ్యయము, సైనికశిక్షణము, స్వదేశీపరిశ్రమలు, నిమ్నకాత్యుద్ధరణము మొదలగు విషయములకు సంబంధించిన తీర్మానములు చేయబడినవి. స్వదేశీపరిశ్రమల యుద్ధరణము నపేక్షించుచు ఖద్దరు రాటము పేనులైనను స్వరింక పోవుట విచిత్రముగనుండును. బ్రాహ్మణేతరులందనేకులకు జీవనోపాధికి సాధనంబైన రాటము మీదను బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసు లక్ష్యమును నిలిపిన కొంత ప్రయోజనము గలిగి కాంగ్రెసుప్రచారమునకు కొంత బలముగలిగియుండును. ఉద్యోగములందు లక్ష్యముగల పక్షమునకు పరావలంబనమునకు శత్రువైన రాటము భయభ్రాంతులను గలుగజేయుట సహజము. తీర్మానములందు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభాగ తీర్మానము ప్రయోగయోగ్యముగ నున్నది. ప్రజలు వాడెడి భాషయందు రాజ్యాంగాందోళనము వ్యాపించునపుడే స్వరాజ్యానుభవము సాధ్యమగును. కాంగ్రెసు దేశమునందు కాషావిభాగ రాష్ట్రములను సంగీకరించి తక్షణగుణ్యముగను వ్యవహారములను నడుపుచున్నది. బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసుచేసిన భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర తీర్మానమును సఫలము యుటకైనను చెన్నరాష్ట్ర కాసనసభ్యులు ప్రయత్నించదరేమో చూడవలసియున్నది. ఈసమస్యను నిర్ణయించుట కుత్సాకులును ఆంధ్రులును చిరకాలమునుండియును పాటుపడుచున్నారు. కాసనసభయందు పలుకుబడిగల బ్రాహ్మణేతర నాయకు లీ విషయమునైనను పట్టుదలతో నిర్ణయించి బ్రాహ్మణేతరకాంగ్రెసు చేసిన తీర్మానమును సఫలముచేయుటకు దీక్షపహించుట ప్రయోజనకరము. మహాసభల ప్రయోజనములను

తీర్మానముననుకూలముగాను కౌశలము క్రియార్థమునను
ప్రజాసంస్కారముననుకూలముగాను తదను
గుణముగను ప్రవర్తించుట ప్రయోజనకరము.

హిందూ ధర్మాదాయముల విలు

చెన్నపురి హిందూ ధర్మాదాయముల విలు
చు తుట్టతొడకు రాజప్రతినిధి యంగీకరించినట్లు
నేటి తంతివా ర్థవలన దెలియుచున్నది. ఇంత
కాలము దాని విషయమై యోచించి తుదకు
ఆంగీకరించిరి. దీనివలన దేవాలయములకును మఠ
ములకును గల్గు నష్టములను యిదివరలో పూర్తిగ
నివరించుచుంటిమి. ఇయ్యది ప్రజాభిప్రాయమున
కొంత ప్రతిపూలముగనుండనో దానిపై చెన్న
పురి గవర్నరు వద్దకును, రాజప్రతినిధివద్దకును
తాయభారములు వెడలి విన్నవించు కొనుట
దెలిసియేయున్నది. అప్పటికిని రాజప్రతినిధి యంగీ
కారమునుదెల్పి శాసనములేముట ప్రజాభిప్రాయము
నేమాత్రమును గౌరవించక తిరస్కరించుట
దప్ప మరేమియు గానేదు. చెన్నపురి శాసనసభ
యందుగూడ దానిపై పునఃచర్చలేకుండ నెట్లు
దాటవేసినదిగూడ దెలిసి విషయమే. రాజప్రతి
నిధి దెల్పినకారణములైనను యేమియు సంతృప్తి
కరముగలేవు. తమజద్ద కన్నయో రాయభార
ములు వచ్చుటచేతనే ఆంగీకారమునిచ్చుచు ప్రత్యు
త్తర మీయవలసివచ్చెనని మీరు జెప్పుచున్నారు.
ఏ బిల్లుయినను లోపములులేకుండ నుడజాలదనియు
యిందున్నలోపములు ఆంగీకరింపకుండ బాధక
ములుగ నుడువంతటివిగావని మీరు సమాధానము
జెప్పుచున్నారు. రాజప్రతినిధిగారి కిందుముఖ్యమైన
తోపము లేవియును గాన్పించలేదు. శాసనసభలో
సభికసంఖ్యకులే ఆంగీకరింపబడి గవర్నరుగా
రంగీకరించినవిల్లును తాముఆంగీకరించుట కాక్షేపణ
యేమున్నది రాజప్రతినిధిగారు ఒప్పుదలనిచ్చినట్లు
గాన్పించుచున్నదనిగాని ప్రజాభిప్రాయము ప్రతి
పూలముగ నున్నపుడు దీని నాచరణలో జెట్టుట
వలన యెంత ఆనమ్మతిగనుండునో ఏ రాలోచింప
రైరి. ప్రభుత్వయంత్రమంతయు నెకటైనపుడు
రాష్ట్రీయాధికారులు జేసినదనిని దానికిపై యధి
కారులుమాత్రము కాదనియందురా! ప్రభుత్వము
వారు యంతకన్న యెక్కువ జేయుదురని యెవ్వ
రును అనుకోలేదు గాని యీవిల్లును రాజప్రతినిధి
యంగీకరింపరను భావము కొందరలో ప్రబలియుం
డెను. దానిని నమ్మినవారి కేవార పిడుగుబడినట్లు
మాత్ర ముండకమానదు.

ఎక్స్ ప్రెజు పరిపాలనము

1923-24 సంవత్సరము ఎక్స్ ప్రెజుశాఖ పరి
పాలనా నివేదికమును తయారుజేసిన కమిషనరు
గారును దానిపై సుత్తరుపుజేయుచు ప్రభుత్వము
వారును రాజడి హెచ్చినను మద్యము ఖర్చు తగ్గ
ననియు, ఖర్చుకును రాబడికిని సంబంధములేదని
యును దెల్పుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి కేవిధ
ముగనైనను కావలసినది ఆదాయమేగాని దేశము
నందీ మత్తుపదార్థములజేరునసలే లేకుండ జేయుట
గాదు. కొన్నిచోట్ల దుకాణములు కట్టివేసినను
వేలలిపాలలో యెక్కువ పాడుటచేత ఆదాయ
మిక్కువ వచ్చెనని తెలిపబడినది. దేశీయమద్యము
బంధు 888844 రూపాయలకును ఆదాయము

వచ్చెను. ఈ సంవత్సరము పాటబాడుసమయము
లందు అసహాయవాదుల నిషేధప్రచారము లేక
పోవుటవలన ఆదాయ మెక్కువ వచ్చెనని
కమిషనరుగారు చాలసార్లు దెల్పిరి. గత
వత్సరము మద్యనిషేధ ప్రచారమువలన కొన్ని
చోట్ల పాటలు జరుగకనే పోయెను. కల్లు, సారా,
నల్లమండు, గంజాయి, కొకెయిను అను వేర్వేరు
మత్తుపదార్థములపై దేశమునందు 5 కోట్లకుపైగా
ఆదాయమువచ్చుటనుజూడ దేశము యెంతటి నిషా
లో బడియున్నదో దెలియవచ్చును. ప్రభుత్వము
వారు అడ్వైజరీకమిటిలను స్థాపించియు, కొన్ని
దుకాణములను మూయించియు ఆపుటకు ప్రయత్న
ములు జేయుచున్నరు యివి సంస్కృతికరము గా
జాలవు. ఈశాఖకింద ఆదాయము నసలే లేకుండ
జేసినయెడల దేశము బాగుపడగలదు. ప్రభుత్వమున
కాదాయమునకై వేరువిధముల పన్నులను విధింప
వచ్చును. నుద్యమపదార్థములమాత్రము లేకుండ
జేయవలయును. ఈవిషయమున స్థానికసంఘములు
జేయవలసినదని యెంతయో గలదు. ఈదురభ్యా
సము వలన గల్గు ప్రబల నష్టములను
జనసామాన్యమునకు దెలియునట్లు ప్రబోధము
జేసి మానునట్లు జేయవలయును. ఇదియొక పెద్ద
దుర్వ్యసనమని తెలియజెప్పవలయును. త్రాగుడుకు
బోయి డబ్బు పనివారలవద్ద నిలువయే యిండు
నెడల దేశము దరిద్రస్థితిలో నుండజాలదు. కొన్ని
జాతులు తిండికి గుడ్డకునైన మాడునుగాని ఆకల్లు
నీళ్లు లేకుండ నుండజాలవు. ఇట్టి దురభ్యాసమును
మానునట్లు జేయుట ప్రభుత్వముయొక్కయు
ప్రజా సంస్థలయొక్కయు ధర్మమై యున్నది.

ప్రాథమికవిద్య

డి||బ|| మోచెర్ల రామచంద్రరావు పంతులు
గారు ఏలూరులోజరిగిన ఆంధ్ర ప్రాథమిక పాఠశాల
లోపాఠ్యాయ మహాసభయందొసంగిన అధ్యక్షోప
న్యాసమునందు ప్రాథమికవిద్యా ప్రాముఖ్యమును
గూర్చి బాగుగ చర్చించిరి. ఆవిద్యను నిర్బంధము
జేయుటయందు గల అవసరమును తెల్పిజేయుచు
అందుకుగల ప్రతిబంధములనుగూడ దెలిపిరి. ఈ
విద్యయే ప్రధానమనువిషయమును దెల్పుచు అ
దలి రాజకీయప్రాముఖ్యమును విశదముజేసిరి. కాని
పంతులుగారు జాతీయ విద్యావిధానము నేమియును
నిరూపింపరైరి. సంస్కరణములు వచ్చినపిదప మం
త్రులు యిందులకు ప్రాచ్యవాసన గలుగునట్లు
జేయుదురనుఆశ నెఱవేరలేదని పంతులుగారు దెల్పిన
మాటలయందనత్యమేమియును లేదు. గ్రామము
లందీప్లుటికిని యెందరో నిరక్షరకుటుంబులు గలరు.
తమపేరు తాము వ్రాయలేనివారు గలరు. ఇట్టి
అంధకారమును తొలగించుట దేశమునకు ముఖ్య
మైయున్నది. ఇందులకు ప్రాథమిక పాఠశాలలోపా
ఠ్యాయులు సహకారముగ నుండురనుటకు సంశయ
మేమియునులేదు. వాస్తవిని అభివృద్ధిజేయుటయు
పాఠశాలల యందు నిర్బంధ విద్యావిధానమును
ప్రవేశజెట్టుటయు స్థానికసంఘములపై నున్నది.
ఆంధ్రదేశమున యేడు పురపాలక సంఘములందు
నిర్బంధవిధానము ప్రవేశజెట్టుబడినందులకు సంతో
షింపవలసినదే గాని పంజాబులోవలె నింకను దీని
నన్నిచోట్లను ప్రవేశజెట్టుట దేశక్షేమమునకు
జాల అవసరముగ నుండును. ఈ విషయమున

స్థానికసంఘములు శ్రద్ధవహించి తోడ్పడునని నమ్మ
వచ్చును.

శ్రీయుత లాలా లజపతిరాయిగారు

సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులు లాలా లజపతిరాయి
గారు నేటియదయమున బెంగుళూరునుండి చెన్న
పురికి విజయముచేసిరి. చెన్నపురినాయకులు స్టేషను
నందు లాలాగారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించి
సుస్వాగతంబు నొనంగిరి. లాలాగారును తిలకుమహా
శయునివలె నిక్కమైన దేశ సేవనుజేసి నిర్బంధము
లకు బాటెనవిషయము సర్వసామాన్యముగ దెలి
సినవిషయము. లాలాగారికిని దేహస్వాస్థ్యము లేక
పోయినను వారి సేవాపరత్వము ప్రస్తుత పర్యటన
మునకు గారణంబైనది. కోహటు కార్యస్థములు
హిందువులకు వ్యాదయవేదనను గలుగజేసి పరారు
లను జేసినది. ఇప్పుడు రావల్పిండియందును సమీప
ప్రదేశములందును అయి దారు వందల
మంది అన్నససతులు గానకను బాధపడుచున్నారు.
వారి సహాయార్థము ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకు
లాలాజీగారనారోగ్యస్థితియందుండియును పర్యట
నమును చేయుచున్నారు. చెన్నపురి వాస్తవ్యులును
ఆంధ్రులును లాలాజీగారి ప్రయత్నములకుతోడ్పడి
సహాయముచేయుట నమంజనము. కోహటు నిధికి
ద్రవ్యసహాయముచేయుట కేర్పాటుల నాంధ్రులు
చేసినయెడలను లాలాజీగారు ఆంధ్రదేశమునందు
కొన్నిచోట్లను నిలుచుట కవకాశము లుండునని
యూహించదగియున్నది. రెండుదినముల తరువా
తను లాలాలజపతిరాయిగారు కలకత్తాకు పయనమై
పోయెదరని తెలియుచున్నది.

సంవత్సరాది మహోత్సవములు

వివిధ ప్రాంతములందును సంవత్సరాది
మహోత్సవములను జరిపిన
విధమును వార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఫిరంగులు
కాల్పబడినవి. సైన్యములు విన్యాసములను జేసి
నవి. శ్రీ పంచమజ్జి చక్రవర్తి యభినందనముల
నంపి యానందమును బొందిరి. రీకింగుప్రభువు విం
దుల నారగించుచు ప్రసంగములను జేసిరి. ప్రభుత్వ
సేవా పరాయణులు బిరుదములనుబొందిరి. ఈ
నాటకప్రదర్శనము బ్రిటీషుసామ్రాజ్య ప్రతిభను
వ్యక్తముచేసినను ప్రజా హృదయాకర్షణమును
జేయజాలదు. ప్రాచ్యసంస్కారమునకును ప్రతిచీ
సంస్కారమునకు గల భేదము నీ యాడంబరము
విశదము చేయుచున్నది. భారతీయులకు సంవత్స
రాదిపండుగ దైవారాధన యోగ్యమైన సుదినము.
దానధర్మములకును దైవారాధనమునకును యోగ్య
మైన దినమునందు సైనికబల ప్రదర్శనము ప్రయోజ
రహితముగ నుండును.

జమియతుల్ ఉలిమాసభ

ప్రత్యేక సమావేశము
అలహాబాదు, జనవరి 2:— జమియతుల్ ఉలిమా ప్ర
త్యేక సమావేశము, జనవరి 7వ తేదీ మొదలు 11-వ తేదీవరకు
మరాఠాబాదు నగరమందు సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

అఖిలభారత వైశ్యమహాసభ

అలహాబాదు, జనవరి 2:— అఖిల వాస్తవ్యులగు రాయ
సాహెబు చౌదవీలాస్ సార్థాగారి ఆగ్రాసాధిపత్యమున
అఖిలభారత వైశ్యమహాసభ దిశంబు 29వ తేదీన శేర్షీ నగర
మందు జరిగెను. (ఆ. ప్రె.)

చీకె వార్తలు

నూతన సాంవత్సరిక బిరుదములు

జెల్లికో ప్రభునకు 'అరల్లం, బిరుదమునిచ్చుట
 లండన్, డిశం 31:— జెల్లికో ప్రభునకు అరల్లం బిరుదము నిచ్చిరి.
 సర్ జాన్ బ్రాడ్బెంట్, సర్ హెన్రీ డ్యూకు గార్లకు 'బ్యారన్' బిరుదమునొసగిరి.
 లండన్, డిశం 31:— జెల్లికో ప్రభునకు అరల్లం బిరుదమునిచ్చిరి.
 సర్ చార్లస్ మక్లీ మోడ్ గారికి బ్యారన్ టైటిల్ బిరుదము నిచ్చిరి.
 సర్ చార్లస్ మక్లీ మోడ్ గారికి బ్యారన్ టైటిల్ బిరుదము నిచ్చిరి.
 ఎడ్మండు హన్, ఫ్రాంకు డిక్సీ గార్లకు బైట్ ఫోర్డ్ బిరుదమునిచ్చిరి.
 సర్ జేమ్స్ కేజు, సర్ ఎల్మెస్ట రూకర్ల గార్లకు ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ బిరుదము నిచ్చిరి.
 ఎల్లెకన్స్, పానెలు తన నామకు బ్రిటిష్ ఎంపైరు ఆర్డరు బిరుదమునిచ్చిరి.
 మరొకరికి ఆర్డర్ ఆఫ్ బాల్ కంపేనియన్ బిరుదములు మున్నగునవి ఇవ్వబడినవి.

లండన్ పోర్చుగీస్ రాయవారి

లిస్బన్, జనవరి 2:— బొంబాయిలో కాన్స్టాన్స్ నున్న కాస్టాంటినోపొల్ తాన్ గారు లండన్ లోనున్న పోర్చుగీస్ రాయవారికి న్యాయవాదిగ పనిచేయుటకు నియమించబడిరి.

మరణ వార్తలు

సర్ ఎఫ్. సి. కోల్టగారు, క్లెమెంటు ల్యాంబర్ట్ గారు చనిపోయిరి. ల్యాంబర్ట్ గారు మంచి చిత్రకారుడు. బ్రెట్టెడ్ గ్లెజ్ భారతదేశం పూర్వపు చిత్రపటము ఇతనిచే తయారుచేయబడినది. దానిని కేల్సుయంబరాజు రెండు సంవత్సరముల క్రితము రాజప్రతినిధికి ఇచ్చెను.

సార్వభౌముని సందేశము

శాంతి నవేషించుట

సామ్రాజ్య విత్వర్యమును గోరుట
 లండన్, జనవరి 1:— నూతన సంతక సాంవత్సరిక ఆశీర్వాదములకు ప్రత్యుత్తరముగ సార్వభౌముడు లండన్, పురపాలకాధ్యక్షునకు ఇట్లు తెలియజేసిరి. సామ్రాజ్య విత్వర్యము ప్రజాశ్రేయము యభివృద్ధి గాంచునట్లెని మిషన్ ఆదాయమును ప్రార్థించుచున్నాడను. ప్రపంచములో అందరను మహాత్ములతో కాలితో ప్రవర్తించుటకు ఏర్పడు గ కయని గోరుచున్నాడను.

ఎగుమతి పరిషత్తు విధానము

ఇండియాకు సౌకర్యములు

లండన్, జనవరి 1:— ఇండియా, సింగపూ, స్ట్రేయిట్స్ చీనాదేశములకు ఇండియాకు కంట్రీ ట్రేడు మున్నగు ఇతరసప్తయిలకు ఎగుమతి పరిషత్తు సౌకర్యములను విస్తరింపునోరుటకు అభ్యంతరము లేదని మాంచెస్టరు వర్తక సంఘములోనున్న ఇండియా, చీనాదేశములకు తెలియజేసిరి.

పెరిషియా ప్రధానా మాత్యుడు

మెసపొటేమియా తీరము ప్రలయ నేమిచి తిరిగి పెరిషియాకు వచ్చి జేరెను.

నార్వే రాజధాని మారుట

అస్లో, జనవరి 1:— నార్వే రాజధానిని ముందే అస్లో అను భూమిని ప్రేమతోనే పరిచెనది.

దేశీయ హాజనాభ

గాంధీగారు

మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రికాభిప్రాయము
 లండన్, డిశంబరు 31:— దేశీయ హాజనాభను గూర్చి వ్రాయుచు మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక ఇట్లు వ్యాఖ్యమొనర్చుచున్నది:— దేశీయ హాజనాభను జూచిన, గాంధీగారు లోబడినప్పుడు, చాల విచారకరము. అసహాయాధ్యమము వశించెనని నమ్ముచు ఆయన బెల్గాంకేగిరి. ఆయన నాయకత్వము అంతరించెను. స్వరాజ్యవాదులకు లోబడుటచే ఆయన నాయకత్వము అంతరింపక మానదు. ఆయన పూర్తిగా లోబడుటచే గాంధీగారి అనుచరులు గూడ చాల న్యూనత జెందిరి. ఆకాభంగము జెందకుండ జాలరు.
 లంకామైత్ర ప్రతివర్తకము నీతిబాహ్యమని గాంధీగారు భండించిరి. లిబరల్స్ లక్ష్యంలో ఇచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునే దీనికి మనము గూడ నీతివచ్చును. ఇండియాలో పారిశ్రామిక ఆర్థికములు ప్రవృత్తిగాంధీగారి యభిప్రాయము గూడ లంకామైత్ర వర్తకలవలన గాదని తెలియను.

గాంధీగారి నాయకత్వము అదృశ్యమగుటచేతను, దాసు గారు స్వరాజ్యవాదుల తప్పున దేశ నాయకత్వమును ఆవలంబించుటచేతను బెల్గాం ఫలితము లేర్పడినది. ప్రాయశః దాసుగారు శాసనసభకు ప్రతినిధులు మరల ఇప్పుడు కేయగలరు. మేడలు బెంగాలులో ప్రారంభించెదరు. ఇంకా నంక భారత లిబరల్స్ సంఘమువారు సుక్రమ స్థులను బట్టుకొని డిసెంబరు చున్నారు. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారు. కాని ఇప్పుడు వచ్చిన విధానమున లిబరల్స్ శాసన సభలయందు ప్రవేశములేదు. దీనికి శాసనసభలో పలుకుబడి లేదు. గాంధీగారు ఆతని అనుచరులు క్రమశిక్షగల రాచకీయ పక్షమున బలముగ గైకొని యున్నారు. బెల్గాంలో స్వరాజ్యవాదులు గెలవక మానరకు కొంటిమి. అటులే విజయాలైరి. కాని కష్టపరిస్థితులందు విజయమును గాంచిరి. ఏ? ఎత్తులచే గాంధీగారి అత్యద్భుత పలుకుబడి నశించినది. దాసుగారుగూడ ప్రస్తుత విధానమునే సాగించెదనను మాయతో ప్రాకులాడిన స్వరాజ్యవాదుల పలుకుబడి గూడ నశించక మానదు.

ప్రాపంచిక వర్తకము

శుభ నూచనలు

బ్రిటిష్ పారిశ్రామికుని యభిప్రాయము

మాంచెస్టరు గార్డియను ప్రాపంచిక పారిశ్రామికాభివృద్ధినిగూర్చి బ్రిటిష్ పారిశ్రామికుని యభిప్రాయమును యిట్లు ప్రకటింపుచున్నది:— పరిశ్రమలు చాలచాల ఉత్సాహకరముగ నున్నవి. విదేశీ మార్కెటులో మాద్యము ముందగించినవి. యుద్ధానంతర పరిస్థితులకు సమీపించుచున్నవి. దాన్ నీవేదికమును అందరను అంగీకరించి అమెరికనులు తమ పెట్టుబడితో పనిచేయుటచే యూరపులో వర్తకపరిస్థితులు మాయముగ యేర్పడుచున్నవి. ఆహారపదార్థముల సత్వత్రికేయ దేశములో విత్వర్యము గనించుచున్నది. నేతపరులకు గిరాకీ హెచ్చుచున్నది. క్రొత్త మార్కెటులు యేర్పడుటచేసి పెట్టుబడిని బెట్టుచున్నారు.

దేశములందు వర్తకము అభివృద్ధి గాంచుచున్నది. దేశ వర్తకము అంతగా హెచ్చలేదు. వచ్చేసంవత్సరము వర్తకము చాల యభివృద్ధిగాంచును. బ్రిటిష్ పారిశ్రామిక సంఘముకీ యేర్పడుటచే ఈపర్వాయము చాలవరకు వచ్చే సంవత్సరము. వర్తకము చాలయభివృద్ధి గాంచును.

ఇరాకులో ప్రతిపంతు

లండన్, జనవరి 1:— బ్రిటిష్ ప్రతిపంతులకు కార్యదర్శి, హింబరీ గారు వచ్చేవార ప్రారంభమున మాంచెస్టరుకుండి ఇరాకుకు బయలుదేలుచున్నాడు. అలగ్జాండ్రీయా, బేరూటు, దమాస్కస్ గుండా పోయెదరు. ఇరాకులో ఒకపక్షములో జాలండెదరు. అచ్చట అన్ని ప్రదేశములను జూచెదరు. పరిశ్రమల పత్తి పంటనుగూర్చిగూడ అలోచించెదరు. ఇరాకులో ప్రతిపంతు చాల అధికా యున్నదనియున్నాడు. వర్తకముగల చాల యెక్కువవంతును దనుచున్నాడు.

ఇంగ్లండు నార్వేకు నూతన సాంవత్సరిక ఆశీర్వాదములు

కెరతరము అనుండి క్రిస్టియానియాలో మా నేపాము వర్షం మండినటులే ఆస్లోలో గూడ పాగుగాక. నార్వే రాజధాని విస్తరించి యభివృద్ధిగాంచి దిన దిన యభివృద్ధి గాంచుగాక యని ప్రేముపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

చీనా పరిస్థితులు

న్యూకింగులో దోచుకొనుట

న్యూకింగు, జనవరి 2:— కోయియోను గారిని కియంగునైనిక గవర్నరుపదవినుండి తొలగించిరి. న్యూకింగు పారిపోయెను. ఈతని అంగరక్షకులకు జేతము ఇయ్యలేదని న్యూకింగులో దోచుకొని పట్టుదుకాములనుతగులబెట్టిరి. 800000 డోలరులు నష్టముగలిగెను. విదేశీయులను జిల్లాను గాపాడుటకు అమెరికను శాకలు న్యూకింగుకు వచ్చినవి.

రెండవ నల్లమందు సభ

లండన్, జనవరి 1:— సోమవారము జనీవాలో రెండవ నల్లమందుసభ గూడును. దానినిగూర్చి డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది ప్రభుత్వమువారి పాటికి దీని ప్రాముఖ్యమును గ్రహించియుండి చాల అవసరము. మొదటిసభ వారు తయారు జేసిన బిడెంబడికు సంతకము జేయరాదని బ్రిటిష్ మంత్రివర్గము వారు తమ ప్రతినిధికి సరిగానే ఉత్తరువుజేసిరి. ఆ బిడెంబడికి ఉత్తరములను అనుసరింపలేదు. దానినిగూర్చి తలచెట్లన్న ముందినది. రెండవసభగూడ అధానముగానే యున్నది. జనీవాసభకు చల్లని ఫర్మ ప్రభునో, హార్డింజ్ ప్రభునో, చాట్టర్ గానో ఇండియా ప్రతినిధిగ బంపుటమంచిది. జనీవాకు బ్రిటిష్ ప్రతినిధిగ మంత్రి లలో ఎవరినైన బంపుటమంచిది. రాచకీయభావమున్న వారి నంపవలెను.

ఆంతర్జాతీయ మండలి ఋణములు

క్రెంచి ప్రభుత్వవైఖరి

ఎగవేయ తలంపులేదు

పార్సిస్, డిశంబరు 31:— క్రేటులిను అమెరికాకు ఇవ్వ నలసిన అప్పు కేగ జేయతలంపు ఎంతమాత్రము లేదనియు ఆస్తులను దీర్చుకొలకై గలదా లేదాయను విషయమును జర్మనీ విషయమై ఆలోచించినటులనే మిత్రమండలివారి కీయనలసిన వారిషి యమెగూడ ఆలోచింపవలెననియు దాన్ నీవేదికము ననుసరించి మిత్రమండలి ఋణమును పరిష్కారము జేయవలెననియు కాని జర్మనీపై విధించిన నిరోధములు గూడదనియు దానికి కారణము మనకు ఇవ్వకపోవలెనను ఉద్దేశ్యము లేక పోవుటయే యనియు క్రెంచి ఆర్థికమంత్రి ఆమెరికను ఇంగ్లీషు పత్రికా ప్రతినిధులతో తెలియజేసిరి.

బిటిష్ అధికారులు

వాషింగ్టన్ పయనము

వాషింగ్టన్, డిశంబరు 31:— వాషింగ్టనుకు మాంచెస్టరు న్యూస్, సర్ ఏ. కె. అండ్సన్ గార్లు యుద్ధములనుగూర్చి ప్రస్తావించుటకు పోవుట లేదనియు, ఇంగ్లండు బ్యాంకు వ్యవహారములను ఆలోచించుటకు బోధించునూరనియు తెలియచున్నది.

పసియా బ్యాంకు దురన్యాయములు

పూర్వపు ప్రెసిడెంట్ బ్యాంకు డైరెక్టరుగనున్న హెర్బర్ట్ గారు తగిన హమీదేకుండ 15000,000 మార్కులు అప్పును దీసికొనెనని అరస్తుచేయబడెను. మరికొందరు బ్యాంకు ఉద్యోగులు, డైరెక్టరులు అరస్తుచేయబడిరి.

కొలోనును ఖాళీ జేయటం

జర్మనీకి సమర్పితము

పార్సిస్, డిశంబరు 31:— వచ్చేవారము ప్రారంభమున రాజాబాదుల సభవారు ఏకగ్రీవుగ కనచే అంగీకరింపబడిన లేఖను ఆ గూర్చి త్రమండలి ప్రభుత్వమున కంపెనరు. ఖాళీ జేయవలెనందుటకు కాకినాడ లును బెంగళుడను. విదగ మిత్రమండలి అందరును జర్మనీకి సమర్పితము చేయవలెను.

ఇంగ్లండులో పనిలేనివారి సంఖ్య

నిరుద్యోగంపై తగ్గుతున్నది. నిరుద్యోగంపై 118520 మంది తగ్గిరి. 19 డిశంబరు 22 తేదీన 15 లక్ష కంటే 10625 మంది ఎక్కువ గలరు.

ఇంగ్లండులో తుపాను

వైమానికసంచారమాగుట

లీఫ్టెంట్, జనవరి 1:—ఇంగ్లండులో మరల తుపాను విస్తారముక వీరుచున్నది ఇంగ్లీషు చానలులో పొగయోడలు ఇష్టముగ బోవుచున్నవి. విమానము లాగిపోవలసివచ్చెను. ఆ ప్రాంతమున నుడిగాలి వీరుటచే ఇట్లు ఆపుచేయవలసివచ్చెను. కంతకుముందే బయలుదేరిన వైమానికునికి వాయువా ర్తలవంపిరి. ఇతడు చూడ లేగినద్యును. ధేమ్యులోను ఆంతయు మునిగి పోయెను.

కెన్యా

యార్దుప్రభుని వేటావినోదము

యార్దు ప్రభువు ఇష్టమృగమును జంపెను. హరిణము లను అనేకముగ జంపెను.

దక్షిణఆఫ్రికా వైమానికతపాలు

విషయమై యూనియను క్యాపిటలంపెనీలో మూడేండ్లకంటే ఎక్కువకంటాక్తు జేసికొనరాదనియు త్వరలో బర్మా వైమానికవిధానము రానున్నదనియు స్టాట్యుట్రిక హిలవొసరు చున్నది.

ప్రెచి అభియంత్రము

ననుసరించి రైల్వేస్టేషన్లలో బర్రరపు జేయబడినవారిని మరల పసిలో జేర్చుకొను ఇష్టమును రైల్వేకంపెనీవారికే వదిలి పెట్టిరి.

వెడలగొట్టుటకు ఈజిప్టుని ద్వారములు

జేముకో, జనవరి 1:—దుండగీడులగు కొందరువిద్యార్థులను వెడలగొట్టరని సమ్మెగట్టిన టాంథాపాతకాల విద్యార్థులను 500 మంది మరల జేర్చుకొనబాలమని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. విద్యార్థులపక్షముమై ప్రభుత్వము వారి వైఖరిని ఎంతయు మారి ఎన్నికభలితములకు చాలనవ్వము వచ్చుననుచు న్నారు.

విద్యార్థులు

ప్రభుత్వచర్యను ఖండించుట

విద్యార్థులు రాబోవు ఎన్నికలలో జోక్యముకలుగజేసి కొనరాదనుట పాడి గారు. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య నిరోధకము. జగులు పక్షమునకు భంగముజేయుటయగును. అని విద్యార్థిసంఘమువారు తీవ్రముగ ఖండించిరి.

విద్యార్థులను తమ యువయోగార్థము తాచకీయములో దింపి చదువున పాటుజేసి క్రమశిక్షను మంటగలుపుటచే అట్టి ప్రవర్తనమును సహించి యూరకొనబాలమనియు దీనిని ఆంతరింపజేయుటకు కృతనిశ్చయు లైతిమనియు గొప్ప ఈజిప్టు ప్రభుత్వోద్యోగి తెలియజేసెను.

ఇండియన్ సర్వీసు ఉద్యోగుల

పునర్నిరాజము

సిడెక్ హాంప్రభునియభిప్రాయము

లండన్, జనవరి 2:—మార్షింగు పోస్టుపత్రికలో సిడెక్ హాంప్రభు విట్లు వ్రాయుచున్నాడు. లీకమిషనువారి సిఫార్సులను కొన్నిటిని ప్రభుత్వమునా రవలంబించుట వివేకమై నిపని కాని అనుభవకాలురు చాలమంది ఇదిగరలో పనిలోనుండి అకాలములో తొలగిపోయిరి. ఇది విచారకరము. యభివృద్ధి చేయబడిన అధికపరిశీతులచే సరిమయిన ఉద్యోగులు వచ్చెద ల్లో లేదో జూడవలసియున్నది. అందుగునుండి ఉద్యోగము లన్నిటిని బలపరుచుట ఒక 10 దేండ్ల వరకు బడగ బాలరు. మాంటుపర్డు సంస్కరణములచే ఏర్పడిన పరిస్థితులను ప్రభుత్వ మువారు తీవ్రముగ ఆలోచించెదరని నమ్ముచున్నాడను. ఆ ప్రకారమొనర్చి ప్రతిబింబించుండగనే ఇండియా లంచగొండి తనము లేకుండజేసి వివేకముతో ప్రవర్తించి జనసామాన్యమునకు నిర్వ్యర్థమును జేయవలెను.

ఇండియాలో వైమానికాశయము

కలకత్తాకు సరాసరి పయనము

లండన్, జనవరి 2:—కలకత్తాకు సరాసరిగ విమాన ములువచ్చినచో తపాలు చాలత్వరగజేరి భారతదేశ వర్తకము లాభముజెందును. ఆయోర్పాటు తక్షణముజేయుటమంచిది. కాని కరాచీవార్తమున విమానములువచ్చిన ప్రభుత్వతపాలను డిల్లీలో అందజేయవచ్చును. కరాచీని యోర్పాటుజేయవలచిన బొంబాయికి కరాచీనుండి తప్పకవిమానముమీద తపాలను బంపక తీరదు. ఇంతఖర్చుతో రెండువైమానిక ఆశయములను నెలకొల్పుటకు ఇండియాప్రభుత్వమునాగు పూనుకొనెదరా యను సందియము గల్గుచున్నదని రాబర్టు. క్లౌ గారు మాంజెర్లు గార్డునులో వ్రాయుచున్నారు. బొంబాయి కరాచీకు గల లాభాలాభములను తెలియజేసిరి.

ఆర్థిక మంత్రులసభ

వచ్చేవారము ప్యారిసులో జరుగబోవు ఆర్థిక మంత్రుల సమావేశమున ఆంధ్ర ప్రమండలి యుగ సమస్యను ఎత్తుకొనరట. ఈజిప్టు చట్టముగారు ముఖ్య బ్రిటిషు ప్రతినిధి డాన్ నివేదికను ప్రకారము ఆయాప్రభుత్వముల వారికీయమల సిన మొత్తమును గూర్చి ఆలోచించెదను. సభాకార్యక్రమము పోయిన లండను సభలో నిర్ణయించుడెను.

ఇండియా ఇనుప దారులు

ఇండియా ఇనుపదారులకు రైలుబండ్లను సామాను బండు ప్రయాణముల బండ్లను జ్వసినుండి తెప్పించు చున్నారు.

ఇటలీ ప్రభుత్వ ప్రతిపక్ష

పత్రికలు

ప్రభుత్వము ఆపుజేయుట ప్రభుత్వ, ప్రతిపక్షపత్రికలను 'సిపియ్య' 'గిర్నేలు' ఇటాలియా 'వోసే' 'పెర్లికా' నామాంబో ప్రభుత్వవారు ఆపు జేసిరి.

సామ్రాజ్య సభ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 2:—క్రీస్తును నెలపులచేతను తమప్ర త్యుత్తరములన్నిటకు ముందు తమసహాధ్యోగులతో అలోచింప వలంబుచేతను దొమినియను ప్రభుత్వమునా రింకను మార్చిలో జరిగె సామ్రాజ్యసభవిషయమై ప్రత్యుత్తరమునీయలేదు.

రషియా వార్తలు

మరల కొత్త ఎన్నికలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త) లండన్, జనవరి 2:—నూస్కొనుండి రె గానార్లెట్లు తెలుపుచున్నవి:—రెండునెలలక్రిందుల ప్రారంభమైన ఎన్నికల లో సోవియటుప్రభుత్వమునందు ఉండగని వారు వచ్చిరిని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. చాలవిచారింపబడిన ఈయ ప్రాయము నిచ్చిరి. ఆందుచే కొత్త ఎన్నికలు జరుగుటకు ఆజ్ఞాపించిరి. సోవియటు పరిపాలనమును ఆమోదించు కమ్యూనిస్టులు కమ్యూని స్టేషనలను ఎన్నికలలో పాల్గొని సెగనటుల ప్రయత్నింపవలె ననియు ఫోనిక బోర్నిని అధికారులకు ఉత్తరపు నిచ్చిరి. రైతులలో పలుకుబడిగల హులన్సుగా తెగవారిని రాకుండ జేయవలెననిరి.

ఈజిప్టు పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త) లండన్, జనవరి 2:—వాప్తుపక్షమువారికి రాజాయందు అంత విశ్వాసములేదను అనుమానము మీద జగలులు పక్షము నుండి ముగ్గురు సెనటులు తొలగిరి. స్వతంత్రముగ తమంతట తామే తమ ఆశయములను నెరవేర్చుటకు సిక్సయించితిమనిరి. రాజాయందు ప్రభుభక్తి ఒకపక్షమువారి సామ్యుగానని జగలులుపక్షపత్రికల కోపముగ ఆక్షేపించుచున్నవి.

సర్పియా పరిస్థితులు

రాచకీయ సంచలనము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త) లండన్, జనవరి 2:—ర్యాడివి పక్షమువారు కమ్యూని జముతో జేరిరిని ప్రభుత్వము వారు రద్దు జేయుటచే గొప్ప రాజకీయసంచలనము బయలుదేరెను. వీరి వగ్గరనున్న కాగితములన్నిటిని బయట కొనవలెననియు, కార్య నిర్వాహక వర్గమును తక్షణము ఆరెస్టు జేయవలెననియు వీరెవరును ప్రభుత్వమునగాని పార్లమెంటులో గాని యుండరాదని యు ఉత్తరపు చేసిరి.

భారతస్వ రాజ్య పక్షము

మంత్రిపదవులు

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ప్రకటనము "సభ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యపక్షమువారు మంత్రిపదవు లను స్వీకరింప గోరుచున్నారను వార్త నాకు చాల ఆశ్చర్యము ను కలిగించినది. ఈతీతిగా ఏ ఆధారముపై సిద్ధవాగారు తెలి పిరో నే నూహింపబావకున్నాను. భారత స్వరాజ్యసంఘము వా రిట్టి అధికారమునిచ్చి యుండలేదు. వారివలన నిట్టి అధికార ములను బడచుకుండ సభ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యపక్షమువారిట్టి ముఖ్యవిషయమున స్వతంత్రించి ఏ పనియును చేయగూడదు. ఈనెల 11 వ తేదీన నాగపూరులో భారతస్వరాజ్య కార్య సంఘసభ జరుగును. పదవులను గూర్చి యిదివరకు చేయబడిన నిబంధనలను మార్చవలసిన అవసరము నాశేమియును గోచరింప లేదు. దొరతనమువారేమియును వ్రాసియుండలేదు. వారు వ్రాయనిదే యీ ప్రశ్న కలుగ నవసరమగుపడదు.

చికమత్త్య సభ

చికమత్త్యము కలుగుటకుగల అవకాశము లిత్తజేమియును తొలగిపోలేదు. బెల్గాంలో జరిగిన వివిధసభలవలన సంతకము నివారణము మరింత హెచ్చుగాకలిగినది. ఏవిషయములలో ఏకీ భావము కుదుగునో యిప్పుడు బాగుగా స్పష్టమైనది. కాన ప్రస్తుతము సామాన్యవిషయములకొరకే అన్ని పక్షముల వారును పని ప్రారంభింపవచ్చును. తక్కినవానిని నిలిపియుంచవచ్చును. అన్ని విషయములందును యేకీభావ మిప్పుడు కుదురదని అందరికిని తెలియను గాని యిప్పుడు ముఖ్యముగా జరుగవలసిన సర్వపక్ష సామాన్యవిషయములనుమాత్రమే నిర్ణయించి వానినిగూర్చి అన్ని పక్షములవారును కలిసిపనిచేయు బుధధము. కానసభలలోను ప్రభుత్వోద్యోగములలోను వివిధమతములవారికియ్యవగిన స్థాన ములనుగూర్చిన సమస్య ముఖ్యతమును. ఈవిషయమున గూడ సామరస్యము కలుగుచు నేయున్నది. ఇది పరిష్కరింపబడినచో తక్కినప్రశ్నలన్నియు సులభపాధ్యములే యగును. అన్నిపక్ష ములును కాంగ్రెసులో కలిసి పోవునని నేనాశించుటలేదు. అది లాభకరమును కాదు. మనము ఆశించు చున్న స్వరాజ్య స్వరూప మిట్టిదని మమిత్తుడు నిర్ణయింప గడగగూడదు. దానినిగూర్చి ఆయా విషయాలవారుములవారు తమ అభిప్రాయములను యిప్పుడు మార్చుకొననక్కరలేదు. దానికోరకు వారివారికి వచ్చిన మార్గముల ప్రకారము ఆయాపక్షములవారు పనిచేయుచు అందరికినివచ్చిన విషయములకొరకు మాత్రమే అన్ని పక్షములవారును కలిసిపని చేయవలెననియే నేను కోరెదను" అని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నిన్న 1 వ తేదీ నుడివిరి. నెహ్రూగారు 11 వ తేదీ అదివారము వరకును బొంబాయిలో నుందురు. (ఆ. ప్రె.)

నోటీసు

కాకినాడ సచార్మి నేటు కోర్టులో

అసలు నెం 28 Of 1924 వాదులు:—పుష్పల సత్యనారాయణ వగయిరా. యెదిరి ప్రతివాదులు:—1 కొల్లేపర ఆదిలక్ష్మమ్మ, 2 యీ సత్యనారాయణ, 3 యీ అమ్మిరాజు. సదరు సెంటరున వాదులు ప్రతివాదులపయిని చేసిన దావాగా 2,3 ప్రతివాదులకు సమకాలినియైత్తుమి 6-1-1925 సం॥ రం తేదీకి వాయిదా జేయబడియున్నది. కాన ఆలేదీ లోపున ఆక్షేపణ యున్నయెడల తెలియచేసుకోవలెను. 6-1-1-1925 కాకినాడ కే. సర్వేస్వరరావు, వాడితరపు ప్లీడరు.

మదరాసు ధర్మాదాయముల చట్టము

రాజప్రతినిధి అంగీకారము బడసెను

ధర్మ, జనవరి 2:—మదరాసు ధర్మాదాయముల కాస నము రాజప్రతినిధి అంగీకారము బడసెను. కాసనముగీకరించి నందులకు కారణములను చెల్లించు రాజప్రతినిధి యొక స్టేటు మెంటు క్రమబద్ధము.

(అ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి సమర్థన

భారతదేశ పరిపాలనచట్టముయొక్క క్షేపణ 81 (3) ప్రకారము రాజప్రతినిధి కీయబడిన అధికారముల నుపయోగించి, మదరాసు ధర్మాదాయముల చట్టము నంగీకరించుటకు పురికొల్పబడిన కారణములను చెల్లించు నొక స్టేటు మెంటు నేటి సాయంత్రము ప్రకటింపబడెను.

స్టేటు మెంటునం దిట్లుగలదు:—మదరాసు ధర్మాదాయముల చట్టమునకు తన అంగీకారము నీయవలదని తెల్పు విజ్ఞప్తులు బంపబడుటచేత, ప్రతివారికిని ప్రత్యేకముగ యాకాస నమున తాను రేల నంగీకరించెదరో కారణముల చెల్లుట కష్టముగనుకను, ఎల్లవారు దోయటకై తామేల యాకాసనము నంగీకరించెదరో కారణములను తెలియజేయుచు యాప్రకటనము రాజప్రతినిధిచే గావించబడెను. అనేక మహాజనములు, డిప్యూటీ మేజరులు మదరాసు ధర్మాదాయముల చట్టము రాజప్రతినిధిచే నంగీకరింప బడవలదని తెల్పుకారణములు చెల్లబడెను. తెల్పబడిన కారణములు పరిశీలన లైనవి. అన్ని కారణములు బహుభాగ త్రుతి రాజప్రతినిధి ఆలోచించెను.

ప్రతిపక్షుల వాదము

రాష్ట్రీయ కాసనసభలో కాసనము నామోదించబడినప్పుడు సరిగ్గా పద్ధతి లబంధించబడలేదని ధర్మాదాయ కాసనపు ప్రతిపక్షులు ప్రధమ కారణముగ చెల్లించుచున్నారు. ధర్మాదాయముల, బిల్లురాష్ట్రీయ కాసనసభయందుండి యాపరిపాలన కాసనము ప్రకారముగా యిండియా దొరతనము యొక్క అనుమతిపొందకయే బిల్లునందు సవరణల స్వభావము రాజప్రతినిధిచే అంగీకరింపబడవలెననిగావుగాన యీకారణముచే ధర్మాదాయచట్టమును రాజప్రతినిధి త్రోసివేయుటకు కారణము గన్పించుటలేదు. ఇట్టిదోషములేయొక్క బిల్లునకే వర్తించుటలేదు. సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్ట బడినవియందు యిండియాపరిపాలన చట్టముందు విధించబడిన నిబంధనలు తెలియకగర్తించబడలేదు. గుర్తించకపోవుటచే స్థానికకాసనసభలందు ఆమోదించబడిన గవర్నరులచే నంగీకరింపబడిన యేకాసనమును రాజప్రతినిధి త్రోసివేయలేదు. బిల్లుమొదట 1928 యేప్రిలునందు ఆమోదించబడిన పిమ్మట కాసనసభ రద్దు చేయబడినదిగాన (Dissolved) యిండియా కాసనము నందలి క్షేపణ 81 ఏ ప్రకారము క్రొత్తకాసనసభలో యీబిల్లు తిరిగి ఆలోచించుటకు బంపబడుటకు అధికారము లేదు అని వాదించుచున్నారు. కాసనసభయందు బిల్లు చర్చించబడుచుండ గవర్నరు గారంపిన సందేశములు, సిఫార్సులు సురక్షణల బర్యంత పరిమితి విషయమున అధ్యక్షుని ఉత్తరవులు (rulings) బిల్లును బూర్తిగ చర్చించుటకు ప్రతిబంధకములు గలగజేసెనని వాదించుచున్నారు. ఈకారణము లన్నియు అతిభాగ్యత రాజప్రతినిధి ఆలోచించి ధర్మాదాయ కాసనమును తాను త్రోసివేయుటకు కారణములు బలమైనవిగానని చెల్లించుచున్నాడు. రిజర్వేషన్ ఆఫ్ బిల్లుయొక్క నిబంధనల ప్రకారము గవర్నరుగారు యీ బిల్లును అంగీకరించుటకు బదులుగ రాజప్రతినిధి ఆలోచన నిమిత్తము యీబిల్లు వదలి బెట్టబడినదిని యుండవలసినదని చెల్లించాదనుకూడ రాజప్రతినిధిచే సమాభావమునే యిచ్చుచున్నాడు. ఫలాన బిల్లు రాజప్రతినిధి ఆలోచనకొరకు వదలివేయునట్టి స్వభావముగల దాయని (గ్రహించుటకు గవర్నరు గారికి వివక్షణకర్త (discretion) ప్రతిపక్షులు చెల్లించింబధనలు నిచ్చుచున్నవి. బిల్లుయొక్క లాభమువిషయమున నిరూపించబడిన ఆక్షేపణలు చాలగలవు. వీటి విషయమై సరించి చెల్లుట అనావశ్యకము. ఏకాసనముందును అట్లులేకుండ నుండుట సాధ్యముగాదు. ఏకాసనమును సంతృప్తులని భాగములవారికిని సంప్రదించుట బలదు. ప్రజలమైన కారణములు లేకరాజప్రతినిధి బిల్లును త్రోసివేయజాలడు. అట్లనందుగల సరళులవిషయమై బహుభాగ్యత రాజప్రతినిధి ఆలోచించెను. అట్లనందలి గొన్ని భాగముల విషయమున దేశమును చాలాసంతృప్తికలదని రాజప్రతినిధి యెరిగిన విషయమే. బిల్లులోని కొన్నివరతుల యోగ్యతనుగురించి రాజప్రతినిధియే సందేహించుచున్నాడు. ముఖ్యముగా కాసనము ప్రకారము స్త్రీములవిషయమున ఆలంబించుటకు యేర్పాట్లు చేయబడిన కార్యక్రమము రాజప్రతినిధికి సంప్రేక్షింపబడినది. ఈ కాసనము యే సంఘవాదికి అధి

బెంగాల గ్రెను ఆదాయ వ్యయములు

ఆదాయము 1,97,000, వ్యయము 1,60,000

రూపాయలు

సభాకాలకు 18,000 రూపాయలును, శిబిరములకు 50,000 ను, నీటికొర్రాయిలకు 20,000 ను, విద్యుద్దీపములకు 11,000 ను, పారిశుధ్యమునకు 6,000 ను, భోజనముల వీర్వాలుకును ఆహారపదార్థముల ఖరీదుకును 80,000 ను, ముద్రణమునకు 5,000 ను, స్వయం సేవకదళమునకును, గోపురమునకును యితర అలంకారములకును 15,000 ను, చిల్లరవ్యయములకు 10,000 ను మొత్తము 1,60,000 వ్యయము.

ఆదాయము

సన్యాససంఘసభ్యుల దుము 1,15,000 రూపాయలు (వీరిలో 15 మంది కర్నాటకులు చెరవేయిరూపాయలవిచ్చిరి) ప్రతినిధిరుములలో సన్యాససంఘము వారివంట 9000, గదుల అద్దె 8,000 భోజనములవీట్లు 7,000, ప్రేక్షకుల దుము 80,000, ప్రదర్శనవీట్లు 8,000, సామానుల అమ్మకము 20,000 మొత్తము 1,97,000.

ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులు

మహాభక్త వచ్చినవారిసంఖ్య 11 వేలు. వారిలో ప్రేక్షకులు 8,800 మంది సన్యాససంఘసభ్యులు 4600 మంది. ఆహ్వానముల పంపబడినవారును ప్రతికాప్రతినిధులును 1,500 మంది ప్రతినిధులసంఖ్య 1,810 మంది.

ప్రతినిధులవివరము

పంజాబు 129, సంయుక్తరాష్ట్రములు 147, మధ్యరాష్ట్రములు హిందీ 80, వీహారు 78, గుజరాతు 132, ఆంధ్ర 817, తెంగాలు 87, మహారాష్ట్రము 286, ద్రవిడరాష్ట్రము 302 మధ్యరాష్ట్రములు మరాఠీ 81, కర్నాటక 260 మంది ఇతర రాష్ట్రములసంఖ్య యింకను సరిగా తెలియదు.

నూరువదునుట

20 నంబరు నూలుకు అంచనా

20 నంబరు నూలు 2000 గజములువదునుటకు 5 రూలు ముల ఏకలు కావలెను. నెలకు 5 రూలుములు 12 నెలలకు 60 రూలు ములు అనగా అరవీశ. అరవీశ ఏకల ఖరీదురు 1-6-0 కాంగ్రెసు సంఘము వారు ఏకలు కొనజాలని ఏకలకు ఏకలు సప్లయచేసినచో మనిషికు 1-6-0 వ్యయమగును. వారు ఆఏకలతో నూలువడికి యిచ్చినచో 60 రూలుముల నూలువచ్చును. ఆనూలు 20 నంబరై సరిగా పురివెక్కితిన్నగానున్నచో దానివెలరు 2-8-0 తేక 2-12-0 ఉండును. అనగా ఒక్కొక్క సభ్యునివలన కాంగ్రెసుసంఘమువారి పెట్టుబడి పోగారు 1-6-0 మిగులును. ఒక మండల సంఘమువారిక ప్రచారకుని నియమించినచో అతడు 400 మంది సభ్యుల నీరీతిగా చేర్చి నూలువడికింపగలినచో 400 లు ఆదాయమువచ్చును. అది ఆతనిజీతమునకు సరిపోవును. 45 గ్రామముల నతడు పరిశీలింపగలగును. ఈరీతిగా ఆంధ్రరాష్ట్రమున చాలమంది స్త్రీలుగూడ కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరుట కవకాశముకలదు. (జన్యభూమి)

సర్ సరసింహాశర్మగారి నూతనపదవి

ధర్మ, జనవరి 2:—ప్రభుత్వప్రకటననుండిట్లుగలదు:—సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారి స్థానముందు గౌరవనీయులైన సర్ సరసింహాశర్మగారు వెల్లెలసభయందు (Council of State) నాయకుడుగ నుండుటకు గవర్నరు జనరలుగారు నియమించిరి. (అ. ప్రె.)

రీడింగుదంపతులు విందుచేయుట

కలకత్తా, జనవరి 2:—నేటిసాహంత్రము వెల్వెడైరు నందు రీడింగు దంపతులు విందుచేసిరి. సుమారు విదువంకుల అతిథులు హాజరైరి. (అ. ప్రె.)

కముగ వర్తింతునో ఆసంఘాది ప్రతినిధుల సంఖ్య అధికముగ గల కాసనసభ యందధిక సంఖ్యాకులచే ఆమోదించబడెను. ఇట్టి ప్రాముఖ్యముగల బిల్లునందు లోట్టులేకుండ జేయబడుట కష్టము. లోట్టుఉన్నయెడ బిల్లును దయాచుచేసిన మంత్రిగాని, బిల్లును ఆమోదించిన కాసనసభగాని తప్పుగావించినట్లు యెంచబడవలదు. లోట్టు పంపించేముటుకు వేరొక బిల్లు పిమ్మట కాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టుచున్నట్లై అంగీకరించిన ప్రకారముగ లోట్టును సవరణచేయుటకై గావించబడిన యాకాసనము మొత్తము మీద బాగుగవున్నదిగాన మదరాసు ధర్మాదాయ చట్టమునకు తన అంగీకారము నిచ్చుటకు రాజప్రతినిధి యయ్యకొనెను. (అ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

జగన్నాథ భక్తసభ:— 5 తేదీ 4-15 వ ఎగ్జిక్యూరు జేవలసమున కృష్ణ భాగవతార్ గారు తులసిదాస్ చరిత్రమును సారికధగా చెప్పెదరు.

మదరాసు-రాకపోకలు:—సర్ నాపుగా రుదక మండలమునుంచి వచ్చిరి.

రా! బి. ఎ. యన్. కృష్ణారావుగారు బొంబాయి మెయిలులో వచ్చిరి.

సుగుణ విలాససభ:— విజ్ఞోరియా పురమందిరమున 4 తేదీ 5-30 వ తెలుగులో కృష్ణలీలలన్నా 5 తేదీ 9-30 వ మనోహర నాటకమును అరవములోను, తర్వాత రుక్మాంగద నాటకముక ప్రదర్శనమున్నా కావించురు.

మదరాసు భారతవైద్య సంఘశాఖ:—వైసంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద మదరాసు ఆయుర్వేదకళాశాల చంద్రభాస్కరీధిలో 6 వ ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సమావేశము జరగుటకు ఆహ్వానసంఘ మేర్పరచబడును. ఉస్మాక్ సాహెబ్ గారభ్యక్షతవహించురు. కార్యక్రమము 1 ఆహ్వానసంఘము నేర్పరుచుట అధికారుల సెన్సుకొనుట 2 ప్రవృత్త సంఘమున నియమించుట 3 ఇతర విషయములు.

మదరీధజన:—పాతచాలక పేట శ్రీరంగమ్మగారి పిల్లలనున్న శ్రీవేంకటాద్రిస్వామి గానభజనమందిరమున 5-వ తేదీ సోమవారంత్రా 9 గంటలకు ముక్కుటియేకాదశినాడు కృష్ణలీల కాలింగననము గోపికావస్తావహారము పండరీభజలను సిద్ధాంతం సంబంధముల్లుకావ్వమివారి ఉపాధ్యాయ యాజమాన్యమున జరపబడును.

చెన్నపురి ఆంధ్రనాటకసభ వైకుంఠవకాదశి

రుక్మాంగద-ప్రహ్లాద నాటకములు ఈ సభవారి యానెల 5 వ తేదీ సోమవారము (వైకుంఠయేకాదశి) రాత్రి 9 ఘంటలకు 10 వ నల్లి క్షేణి హైలోడ్డులోనున్న ఇంపీయల్ సినిమాహాలులో రుక్మాంగద ప్రహ్లాదనాటకములను తెనుగున ప్రవృంఛెదరు.

లపాలవడలు

బొంబాయి, జనవరి 2:—డిశంబరు 25-వ తేదీ నీనుటపాలను దీసికొని బుధవారమునా దుడయమునకు పోర్టు పెద్దముల్తాను మేలుస్తీరుచేరెను. అనాడే ఉదయము 10. 30 గంటలకు రేవునిడిచి వెడలెను.

26-వ తేదీ బొంబాయి టపాలను దీసికొని మేలుస్తీరురు “చైనా” అనబడ బుధవారమునాంత్రము ఏడవ రేవుచేరెను.

26-వ తేదీ బొంబాయి టపాలను దీసికొని బుధవారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు మాంటువడి వడెనరేవునిడిచెను. సోమవారమునాడు నూ ఈజాండి కాస్తాలియా ఓడవిషయములేయను. 9-వ తేదీ ఉదయముకది బొంబాయిరేవు చేరును. (అ. ప్రె.)

వీలరుదంపతుల ఆగమనము

పాట్నా, జనవరి 2:—వీహారు ఉత్తేశరాష్ట్రముల గవర్నరుగారు సర్ హెన్రీ వీలరుగారు భార్యాసహితముగ పల్నామాను జిల్లాలో పర్యటనను గావించి నేటిఉదయమున కిచ్చటకు దయచేసిరి. (అ. ప్రె.)

అస్సాముగవర్నరు పర్యటనము

షిలాంగ, జనవరి 2:—అస్సాము గవర్నరుగారు స్వల్పకాలము పర్యటనము గావించుటకు జనవరి 15 వ తారీఖున షిలాంగనుంకి వెడలెదరు. కషీమా, యింపాలలను సందర్శించి 25-వ తేదీ నింటికి షిలాంగు చేరెదరు. (అ. ప్రె.)

బర్మాయందు నిర్బంధములు

నంఘములు సక్రమమైనవి గావని ప్రకటింపబడెను రంగూను, జనవరి 2:—హైందవ శిక్షాస్కృతి సవరణ చట్టము క్రింద తారవాడి జిల్లాయందు మరి నాల్గుసంఘములు సక్రమమైనవిగావని బర్మాప్రభుత్వముచే ప్రకటింపబడెను.

రక్తాక్షి సం||రం పుష్పమాస శు|| ౬, శనివారము

దుర్విమర్శ

[సోమంచి నూర్యనారామణశర్మ గారు]

క. మంచియుఁ జెడ్డయెఱుంగని
కించిఁ జాతతాయి క్రిందున్మిదున్
గాంచకఁ గ్రించుదశంబువ
హించియె నిందించు రసమహిత కవనంబున్.

క. పెద్దననియెంచి యేదో
గద్దించును, హస్తమిరి గడవిశసేయున్
ఎద్దియు, గనకన్నింటికి
సిద్ధించునటంచుఁగిరి సిద్ధంబగుదాన్.

క. నిద్దురయు, దిండి...
ప్రొద్దెల్లను గాన కన్యపురుషార్థబున్
పద్దుగను తెట్టులని యా
పద్ధతి గనునొకఁడు కడటపాండితి మెఱయన్.

క. అంతయు నబద్ధమున వే
దాంతంబాతనికి నేఁడు తఱచై కవితా
కాంతయుఁ దగ్గనలేదని
యెంతయుఁ దీవ్రముగదిట్టు నీరసపడుచున్

క. బిరుదులకుఁ బరుగులెత్తిన
గరమగు విత్తవ్యయంబు గనగలనేయుం
కరుదగుపేరన 'ఘనమగు
వరముగ' నీతరువుదొఱక వానికి బభిరే!

క. తనకెట్లుల సంకనిసా
ధ్వని 'గులటా'యంచు దిట్టు విటుపోలిక నే
మనిసుంత చింతసేయకే
పనివడి నిరసించు సుకవివరు కవనంబున్.

శ. చెప్పడు తప్పిట గలదని
యొప్పియ్యది యనుచుదెలిపి యొప్పఁడునిజమున్
విప్రుఁడు! కప్పిరసంబును
మొప్పెయగుచు విసమటంచు మొఱవెట్టెనహో!

క. అనుభవము విద్యబుద్ధియు
ఘనరసిత గలుగకేయ కారణముగ నిం
దను సేయబూని కవితా
వనిలెను దానింద బడఁదొ పటుతరరీతిన్!

ఆ. వె. 'వెక్కిరింపబోయి వెకిరించుకొనె నన్న'
నూక్తినిజము శుంతశ్రోత్రియుండు
గొప్పకొఱకుఁ బోయి కోల్పోవు నిజబుద్ధి
బొక్కు నపయశంబె పొందువాని.

ఆ. ఎ. 'వైత్యురొగిగగును పంచదారయె చేదు'
రసవే విసముగా యరసికునకును?
వాదమాడి యట్టివానితోడుత దన
పరువుదొఱగి మన నెవండు సూచు?

ప్రకృతిగీతి

[గాధావర్షుల రామావధాని గారు]

వైరలోనున్న గోరంట పెంపునొంది
ననల దొడగియు ముద్దెననవకమొంది

జాలకంబులమోదంబు జాల గూర్చి
విరులనలరిచి తావుల వరలుచుండి

మధువు లొలికించి యనురాగవిధము సూపి
పట్టదప్రాప్తి సంతోషసాగరమున

తేలి యిదింది చూడరహృదయవీధి
రాగమయమగు హర్ష తరంగములను

మాలికలుగాగ పవరింప మమతలేని
మనుజుడొకడైన భూమియందున గలండె

యెవ్వడేనియు నన జూడ నింపుగొనడె
ముకుళముల జూచి మోదంబు పొందకున్నె

విరులజూచియు తావుల నరలజూచి
పూవులొలికించు తేనె పుష్పములజూచి

మురియకుండునె మానసాంతరమునందు
కాలవశమున గోఱంట గనలువడగ

చూచి నిర్విణ్ణులను బొంది శోకమలర
వేడినిట్టార్చు విడువనివాడులేడు

మనసు గలగని మానిసి గనగరాడు
లతిక పుష్పితయై యలరారునపుడు

యిట్టులానని తలపున నెవ్వడెగుగు
నెరిగియున్న నల్లీలమం చెంచకున్నె

లతికలెట్టును కొంతకాలంబునకును
గనలువొందుట ప్రకృతిని గనగలేదొ

కొమ్మనునుజుపురాకులు కొంతకొంత
ముదురుచున్నంత ముదురలొమొదటియాకు

లూడుచుంటయు గ్రమమున నొండునొండు
మొవ్వలోనున్న కన్నాకు ముదురుచుంట

'ప్రకృతిధర్మము దానికై వగచుచుంట
యదియు ధర్మంబు మాయచే నమరియుంట

మాయ ప్రతిరూప మాశయైమమతబెంచు
ప్రకృతియంతయు రాగప్రవాహమందు

మగ్నమయియుండె కారణం బనగలేదు
ప్రేమతత్త్వంబునకు వ్యతిరేకఫలము

శాశ్వతంబయియుండు విషాద మేమొ?

వెల సినా 1. కే వెల పు మండు రు. 0.4-0

ఈనూనెను తిలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును చర్మమునకు వెంట్రుకలకు హాని యుండక వెంట్రుకలు పెరుగును.

అమృతాంజనం డిపో బొంబయి-మదరాసు

దీనిభావమేమి?

శా. శ్రీభూపుత్రీవివాహవేళ నిజమంజరీగ్రరత్న
స్వలీ, లాభివ్యక్తివరాంఘ్రిరేణుభవకన్యాలీల
యంచునృదిం, దాభావింప శుభక్రమాకలనచే
దద్రత్నము గప్ప సీ తాభామాపతి ప్రోపు
తం దిరుమలేంద్ర శ్రీమహారాయనిన్.

“సీతాదేవి వివాహకాలమున వరునితోగూడ గూర్చున్న
వేళ సిగ్గుచేత దలవంతుకొని పాదములవంకనే చూచుచుండగా
గాలియందెయొక్కనాయకమణియందు బ్రతిఫలించిన తన
రూపమునుజూచి పాపాణమును స్త్రీనిగాజేసిట్టి శ్రీరాముల
వారి పాదరేణువువలన నీరత్నమును బాపాణమేనుక శ్రీ
రూపమైనదో యని భ్రాంతిని బొంద నాతడాభావమును దెలిసి
సన్నికల్లు ద్రొక్కించు నెపంబున నారత్నమును మూసినవాడై
యామెయొక్కభ్రాంతిని బోగొట్టినటువంటి శ్రీరాముడు తిరు
మలదేవరాయుని రక్షించుగాత్రోయని తాత్పర్యము, వసుచరిత్ర
మున వ్రాయబడియున్నది.

సీతాదేవి యవ్యధంబున భ్రాంతిసొందుటను రాము
డేవిధముగా దెలిసికొన గలిగెను? ముఖలక్షణముల బరికించుటకు
దలపంచికొని యుండెనుగా! మంజీరరత్నమును దిలకించుట
కొకరివెంట నొకరు కూర్చుండ నెట్లు వలనవడును? వధూవరు
లెదురుగాకూర్చుండి యుండిననిన సీతాదేవిభ్రాంతి నెవ్వధ
ముగా గనుగొనగలిగెను? కనుగొని యెవ్వధముగా బోగొట్ట
గలిగెను? సన్నికల్లు ద్రొక్కించువిషయమున నారత్నమును
రాముడేవిధముగా మూయగలిగెను? ఎవరియంతట వాల్చెదాని
ద్రొక్కవలయునా? ఒకరిచేనొకరు ద్రొక్కింపబడవలయునా?
వధూవరులు కూర్చుండియే నవ్వెధముగా సన్నికల్లు ద్రొక్కి
యుండిరా? లేక నిలిచి యట్లాడరించిరా? ఎవ్వధముగా బై
తాత్పర్యము సమన్వయము కాబడునో వయామయాలనవారలు
పత్రికామూలంబున దెలుపగలండుటకు గోడమన్నాడను.

ఒక అర్థాభిలాషి.

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును
సచిత్రమాసపత్రిక-ప్రతిసంచికయందును ౩, 4
రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో
ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు,
గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక
విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పులుట
కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ	6	0	0
అర్ధసంవత్సరము	"	3	0	0
విడిపత్రిక	"	0	10	0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0.10-0
ప్రాంతులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంప
జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత
చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము విసహా
యించుకొని తక్కినసొమ్ముమూత్రము పంపవచ్చును.

మే నే జ రు, భారతి.
పాణ్డుబాబ్బ నెంబరు 212 నుద్రాణు,

అఖిలాంధ్ర సారస్వతము

[కవికొండల వెంకటరావుగారు]

ప్రార్థన పద్యము

ఎవ్వనికొఱకుఁ గోయిలపట్టయెఁగెత్తి
కొమ్మఁ గోకో యని కొనరు విసరు.
ఎవ్వనికై నెలయేరుఁ జల్లఁజూని
పెనుకొండలోయఁ విండ్లు గూయు.
ఎవ్వనిపాఠే నుద్యోగఁ దూగుచిటిపాప
మన్వంతః జిన్నరి నవ్వు నవ్వు.
ఎవ్వనిఁగూర్చి హాయిగఁ జేదగోపండు
గుల్లపిల్లఁగ్రోవిఁ జల్లవేత్తు.
అట్టిచిద్రూప మూర్తి కనశ్శక్తినకు
సకలదంఘనాపర సాధుజన
అలితసత్కథాభావ చిత్రాయనకుఁ
బుర్రునూత్తన కంజలిపుటి ఘటించు.

ఉ ప న్నా స ము

సారస్వతమహాయుధా!

విశ్వవిద్యార్థిసంస్థానమున నుద్భవించు నెవ్వఁ
జూచిన సరళ సారస్వతము నేడు భావక శ నిశితాత్రింబు
చిన్నది. భౌతిక ప్రపంచము నేడు ఆధ్యాత్మిక పుటాకాంక్ష
చేకంటమాపుఁ జూపుచున్నది. వర్ణ విభాజనములు విహించి
చిన్నచిన్న యంత్రోగములకు సయితము పెనుగులాడుకొను
చున్న ఈ బుద్ధిభరితయైనందు, జన్మమార్గము నిచ్చుట యం
దొకజాతివా రింకొక జాతివారియొడ భేదభావ మగపఱచు
చున్న ఈ సంఘచిత్రవాదముల రాజ్యకాంక్షయు ధుఃకాం
క్షయుఁ బ్రధానములగఁ జేసకొని జేకజేకయు లహంసా
మాహర్మ్యమును మఱచి యాసుగొను నీతికలమకమున
ఎత్తక లాభాలాభములతో క్లిష్ట సమస్యల జయోపజయముల
తో నజ్ఞులకలగుచున్న ఈ సాంకేతికకాలమున భూకంప
ములచే విలంబించే యెదురులే గాలివానలచే అభివ్యాధులచే
పరివేదితం జగురున్న ఈ కఠింకలయగము నడుమ సారస్వ
తపు నున్నితపు రుతంబునను సావకాశమున్నదా? భావక
కంటిలోని కలికమునైన దొరకునదియో? కవి యను మహాను
భావుడు కనఁజూచా? అని అనుకొనునంతలో “ఎనటోర
ప్రాన్సు”, “యూట్యు” మున్నగువాత రచనలం గూర్చి వివర
జూచితిమి. వెంగరచ్చి కవిశేఖరుండగు రవీంద్రుని సార
స్వతనేన పాశ్చాత్య ప్రాచీనజేకముల కద్భుతము గొల్పినది.
ఇంకను మనమట్టుపట్టు గనఁగొంచుమా మనకు దగ్గఱగ మన
చెలిలో మనతెనుగునాడున మన తెనుగుకత్తన మన తెనుగు
కవులు పెక్కుండు ఒక క్రొత్త పాకడను విరచించుచు మహా
తరమైన భావసంచలనమును ప్రతి నిమేషము మేళవించుచు
మాత్మభాష పఠాఱులై మనుగడ సమర్పించుచున్నారు.
మన ప్రస్తుతపు టాంధ్ర కవికొండలను మహాకవి
సాధులతోఁ జూల్చితినని నాలో నాకే నవ్వు పుట్టుచున్నది.
కాని ఆంధ్రభాష జనయిత్రో, వారి లెప్పటగుల వారి
తొకతొక నోడువుల, వారి మాసరాగముల నిజనిస్సర్గ దివ్య
సంకీర్తనలు అనంతప్రతిధ్వారంతం జగురు విసనప్పుచున్నది.
“మదమారంగ తురంగ కాంచల సన్యాహుకేయికాకేయసం
పదలోలిం గొని తెచ్చియిచ్చి ముదయెప్పన్ గాంచి నేవించిర
య్యదయాసాచ లనేతుకేతినగమభ్యోర్వీపరుల్పంతితాభ్యుద
యోన్ ధర్మజాదత్తభాగ్నిజగత్పావప్రతాపాదయన్.”
అని తొల్ల నన్నపార్థుం డననంశించినప్పుడు ఆంధ్ర
భాష సమున్మేళితంబగుదు ఆచరు రునిపజ్జ నిన్నూ శేండ్లు
గడపునదయ్యో, తనకుడి సంస్కృతసమాసంబుల నడుమ టంక
పు బొడిగమాత్రము బడరించెనే యనుచిత లోలో గుమారించు
చునే యుండె. అప్పుడు తిక్కణుజ్జ యవతరించి.
“అంధ్రావలి మోదముం బొంయనట్లుగ”
“ఇది కడుముద్దరాలు పనులేమయు నించుక నేర దెంకియన్
మృదు వొకకీడుపాటునకు మేకొన నేర దుదా త్రిచిత్రయెం
టి విరుగుదాని కోర్క దొకటిన్ దను దా సవరించు
చొప్పెఱుంగకు లగనొడ్డనుం గొలువగా వెర వెమ్మయిఁ
గల్గునక్కటా!”
అని విరచింపఁ దొడంగ. దీని యందుఁ గల శయ్య, శైలి,
తేలుదనంబు దివ్యుండనంబు గమనింపుడు. నన్నపార్థుండు
టంకముగ నుపయోగించిన భాసనే మేలిమియద్దగఁ జేసి అందు

“నన్నువు” “ఉదాత్తచిత్ర” అను సంస్కృతపదంబుల నితీ
కించినాడు. ఈ మార్పున కానాటి సంస్కృతపండితు లెంత
పొక్కియుండులో కని ఆంధ్రభాషజనయిత్రయో అంటు
తనలి గంతుచేచినది. దానిగొంతు క్రాశ్యమై మారుత్రాసినది.
క్రొత్తమాది అవ్యయము, క్రొత్తరకపు నడక అలనఱదు
కొన్నది.
“కాటబీసజే చదివి గాధలు త్రవ్వు తెనుంగువారికిన్
వ్యాసమునిప్రణీత పరమార్థము తెల్లముఁ జేసినట్టి య
భాసకల్పలు...” అని నన్నయను తిక్కన్న నువ్వుప్రగడ
అభినవించియున్నాడు. భారతము పూరించినాడు.
కాని వీరి మువ్వఁదొక్క కవిత్వముచేతను ఆంధ్రరచన
మఖిలత్వము నడచెనా? తనిసెనా? లేదు. అందుచేతనే పెద్ద
నార్యుండు “వాగ్దాచితభారతాన్నాయ మాంధ్రభాషగ
నొనర్చి జగతి జాగరణుగనిన” యని యామువ్యుని శేక్సొని తా
నట్టిపాకడకుం జనక “నవీనకావ్యరచనకు ననుకూలకర్త
దలంచె.” భారతకవులు వ్యాసకథ కనుకూలముగ తెనుగురచ
నముఁ బొంగింప, పెద్దనవీనవచనకావ్యరచనయొక్క పద్ధతి
ముండినకొని దానికనువగుకథ యోజింపదొడంగె. ఈసృశం
పుటాత్రయమున క్రొత్తకథలు తెనుగురచనమున తేలుచొ
డంగినవి. పెద్దనవీదప తిమ్మన, తిమ్మనవీదప శూరన, మనుచరి
త్రము వెనక పారిజాతాపహరణము, పారిజాతాపహరణము
వెనుక ప్రభావతీతద్రవ్యమును.
“జలజాతాపన వాసవాది సురపూజా భ జనంబై తన
రుపుతంతాయధుకన్నతండ్రి కిర యువ్వి వామపాదంబు
నకేదోలగన్ శ్రీచల తాంగి యట్లుదను నాధుతో నేయ
మలో నేయఁదే,
రలుకకా తెంపినయట్టికాంతలచిత్రవాగ్దాపారములో నేర్తురే.”
“కలకలసవ్వనట్లు తెలికన్నుల నిక్కముచూచినట్లు తోఁ
బలక గడంగినట్లు కడుభావగభరత లవ్వనట్లు పెం
పాలయ రచించినవశ యుట్టిపడన్ శివప్రాసినట్టి యా
చెఱువునకాభిముఖ్యముభింపదలంకెమతానుబోటియన్.”
నడికారము బంగారమున మఱులు పొదివినట్లు! తెలి
కెట్టుకొమ్మ నయ్యలయూమనట్లు! భావమునందలిసౌమహర్మ్యము
పట్టిన పట్టునడనిలేడిపిల్ల చూచినట్లు కవా.
ఈప్రబంధకవిత్వమువారకవి తాపధురిమితేనేని ఆం
ధ్రములేనిసెనా? అఖిలత్వము నడచెనా? లేదు. వారితరువాత
తరువాతవచ్చినవారు క్రమక్రమంబుగ నందలిరహస్యమును దెలి
సికొని కతను కల్పించినారు. చక్కని పదగుంభనంబుగొప్పించి
నారు. కాని భావార్థములను వృత్తలక్షణములను తీరికెందుం
దీవచ్చినవి. పంచకావ్యములనుండియును సంస్కృతపుటలంతా
కావ్యములనుండియును. దానఁ దెనుగునకు స్వయంప్రకాశమె
ట్లుబ్బి! తెనుగులోకము తెనుగునడి తెనుగుజీవనము కావ
తెను అని విచారించదొడగిరి. ఆ విచారించుటలో “శతకరచ
నము, భజనసంకీర్తనమును గణయితి ప్రాసలక్షణము చూడగ
లేదు, పంచకావ్యశ్లోకపదకలేదు” అని ఊరక నీసముల, లేట
గీతల, ఆటవెలయుల, కందముల, ద్విపదల నహా మంచినీటిప్ర
వాహంబుచందంబున గుప్పించిరి. ఆంధ్రగృహస్థులై యున్న
అత్యుమాల్యరచనమాహా అపారము, అతిరసమధురము, అవిరళ
ముగదా! పిల్లలవిద్యఅందుండి, ఇల్లాండ్రనామెలందుండి,
సదుముళ్ల జేతాంతమందుండి....
కాని వానియందలి సరసతయు, మంచిచెడ్డలును, సమ
గ్రముగ సంతరింపకమున్న ప్రపంచ సాగరికభాష గా పరిగణిం
పఁబడు ప్రాచీనభాషవచ్చినది. భౌతికకావ్యవిజ్ఞానమునకు
మూలకందమనంబుడు జర్మనుభాష వెలువడినది. రాజకీయభాష
యును శాంగ్లేయమానకించినది. నలుదెసల మరాఠీ, బంగాలీ,
అరబము, గుజరాతీయున్నగు సోదరీభాషలు ఆయోమూర్తసౌకు
మార్గములపల్ల లోపలికి చొఱుమకొని వచ్చుచున్నవి. అన్నిం
టినిమించి తన్నుభిలభారతభాషగ భూషింపవలెనని హిందీభాష
ఊరూరవాడవాడఁ ద్రాడువాటుచున్నది. ఈసందర్భమున శత
కములును భజనసంకీర్తనములును చప్పబడిపోయినవి. అయినను
ఆంధ్రభాషాయోజామతలి తనదృగ్విధిని వీడలేదు. తన అవకాశ
మెంతవఱున్నదో అంతవఱుకు వ్యాప్తముగా నన్నసన్నఁజూచు
చునే యున్నది.
ఇరువది ఇరువదియైదొడ్డకుండి పండితకవులుజేసినసంహార
కాకుంతలాది నాటకములు భాషాంతరీకరించుచు, గయోపా
భాషన చిత్రనేయ ప్రతాపరుద్రునిది నాటకములు విరచిం
చియు నవలంబించియు గాటముగ నాటకప్రదర్శనాభి
రుచిని వచనపతనాభిలాషను బురికొల్పి యున్నారు. మండలి
ప్రచారిణీ మాలినీ ఆవశ్యకాభివృద్ధి స్వీయచరిత్రములనుప్రహ

సనములను చిన్నరికతలను గీతములను చల్లదించి మెఱపుదీగల
వోలేక్రొత్తయామల నెక్కించుచున్నారు. పారసశూరనాడుల
మీద ఆంగ్లేయభాషాప్రసంగములు రచించియు, సంచితల సార
స్వతస్వక్తిని కేంద్రీకరించియు, అనేకమంది భాషాప్రియులు
భేదీనినాదములట్లు ధ్వనిసేయుచున్నారు.
వాటినిన్నింటినిగూర్చి విరళముగ వ్రాయుటకే చిన్న
వ్యాసముగాని ఈ కొలదికాలముగాని చాలదు. అయిన
నీప్రయత్నము లెల్ల ఏమి చేయుచున్నవి? ఆంధ్రభాషను దని
యించుచున్నవా? దాని కభిలత్వము నొడగూర్చుచున్నవా?
లేదు. మధ్యమధ్య మేలుకొల్పుచున్నవి. ఆంధ్రభాష నాటక
ముల కనువు, నవలలకు మురుపు, గీతకలకు చేయూర్చు వక్ర
త్వమునకుఁ బట్టుగొమ్మ. అను ఉత్సాహము పుట్టించు భావి
సాధ్యమును జూచించుచున్నవి. వానిని జేర్చేరు నిరూపణము
నేతమ యన్న వ్యక్తిప్రభావ మెద్దానికో కాని పొడగట్టడు.
అయినను ఆంధ్రభాషజనయిత్ర వానినెల్ల తనకు మేలుకొలు
పులగ భావించుకొని స్వీకరించి తెలివిగొనుచున్నది.
అతెలివిగొనుటలో ఆచ తెలిసికొనుడు. అనూనమైన, అసం
భ్యాకములైన, అసాహాయ్యములైన, అతిరళస్వరసంగతము
లైన కవిసముదయములులేచి ఒక్కొక్కకాళుపైనుండి ఒక్కొక్క
పక్షి పాడుచున్నట్లు లోలకరి యుకొంచు నొక్కరు అభి
నవకవితీయని నూచించుచు మఱియొక్కరు, నునుబాలశామధే
యమున నిక నొక్కరు. కారడ, భారతుల పలువురు, సంవి
త్సరాదిసంచితల వందలకొలంది, సారస్వతపుఁబులుల వేలకొలంది
కవులు గేయములకల్పించి ఆంధ్రవాణిని గీర్తించుచున్నారు.
ఆకలరుతమ్ముల నక్కడక్కడ పాఠకమహాశయ లుక్మంక
నపాస్తాతములను, పీఠికలను, లోలిపలుకులనువ్రాయుచు తోడి
పాఠకులను తట్టి లేపుచున్నారు. ఆ యువస్వముయంబునం దు
దయించుప్రతిపాటయందు నొకసాధుభావమో ఒకసరళరసమో
ఒక చక్కని యంకమో యెడల నాలుకొని స్వచ్ఛందప్రవృత్తి
లైతుబికి తీయములుట్టిపడ జేయుచున్నవా అను వింత నాకుఁ
జదువునప్పుడెల్ల తట్టుచుండును. ఏనాఁడును ఆంధ్రసారస్వతము
ఎరుంగని విచ్చలవిడితనంబును విశ్వదండీర్తనంబును ఈ నాడు
ఆంధ్రసారస్వతముపొసగించుకొనుచున్నది. ఈనవీనరచనములచే
ఆంధ్రసారస్వతమున కీత్రుటిని స్వయంవృత్తి కీ సిద్ధించినది. మన
యావ్యాసము మిక్కిలి విశేషణము నుపయోగింప వెనుపీయ
కుందుమేని ఆంధ్రసారస్వతంబున కీయాధునికకృతులకతంబున
అఖిలత్వ మలవదుచున్నదని నాతాత్పర్యము.
ఇంతకుముందు పాత్రములందు జూపింపఁబడ్డ కొకరి విప్ర
లంభపరిబంధితము. కలువపువ్వు ఆరుబోదయదిముఖితావ
పుపు చేసెనొనవర్ణనము- నాయకీనాయకుల సంభోగార్ణవము-
వాని నిర్ణయజేసికొనుట కలంకారకావ్యములు వ్యాకరణకావ్య
ములు అమరకొశము అప్పకవీయులు దర్శనములు. ఇప్పుడో
ఈ నవీనసారస్వతప్రసన్నతకు బ్రతిపింబంబు లాంధ్రరాష్ట్రము
నందలి చేలు, ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి నీళ్లు అంజలి తోటలు అం
దలి చేటలు, నూత్రము ఆంధ్రుని గాత్రము.
ఓ! ఎట్టికలువపువ్వు! నాచెంత కీపు రావ!
చెఱువుమధ్యమందె ఇరవుగొనుచు నుండ!
ఓ! ఎట్టికలువపువ్వు! నాచెంత కీపు రావ!
రాతి రెచ్చదో విడిచి-అతిమిరము కడచి
ఉదయభాషకాంతిన్ - సదమలమగు కాంతిన్
చెలయుచున్న పువ్వు! నాచెంత కీపు రావ!
తూటికాడ పూలు తెల్లకలువచాలు
నాచేతికందుచున్న గోరికలలుకున్న
ఓ! ఎట్టికలువపువ్వు! నాచెంత కీపు రావ!
పంటకొను కాపు చిన్నికొలకు త్రవ్వె
నీకొల కనుకొందో ఆకులేల్పు పువ్వు!
ఓ! ఎట్టికలువపువ్వు! నాచెంతకీపు రావ!
గట్టుచుట్టుపడ్డ చెట్లఁబెంచుగాపు
కాదుట కవికాని నీచలువకొనుఁ గాదు
నీటఁ బుట్టుపువ్వు! ఓ! ఎట్టికలువపువ్వు!
మెఱసి మనుఁగుచేపన్. అరసియరఁడుపట్టు
నిలిచిపూచు నిన్నో నేరడుగడ కాంపు
అరిసికొ గొలుగావో! మతి యతనికే లేదో?
ఎట్టికలువపువ్వు! నాచెంత కీపు రావ!
నిర్మలాశకములన్ - రమ్యమగుచున్న
నీరు-పడు దవ్వెనన్. చేరుజలఁదోమన్

నీనీడ తెలుపులోన- నిలువనగన్వింతున్
నానీడ లందులోన నల్లించెడు నెడమేది;
చిలుకరువలియలందున్ - జిక్కినయ్యెన్ శైలి.

భావమురళి, గీతిక 5.

కోకిలము! కోకిలము! క్రొత్త క్రొత్త - కోకిలము!
వచ్చిపోవు కోకిలము! ఏనాటికోకిలము!
ఏటేట కోకిలము! పాటపాడు కోకిలము
వరువంపుఁ జనరుటాకు. సరసంపుఁ జల్లగాలి
తెల్లవన్నె మల్లెపువ్వు- లానునిదొర ప్రేమలతో
నందియ్య సందుననె వచ్చినావే! కోకిలము!
నిన్నా లేక మెన్నా రాక? పుట్టింటికి నల్లంటికి
కోడలియెర కోకిలము! - వచ్చిపోవు కోకిలము!
ప్రాతవెచ్చ కోకిలము! - క్రొత్తవెచ్చ కోకిలము!
మాపుపాటె తేపు పాడి - ముందటేటి ముద్దుపాటె
ఈయెడు నింపు పాడి - క్రొత్త క్రొత్త కొనసంపులు
చిత్రమందుఁ జగురొత్త - చేయుమంటి కోకిలము!
ఆ-తీయ లేతకొమను - ఆత్మ నీనామగపడక
కొనసరిపాడ కోకిలము! - ఆ నీవె ఆకొమ్మ
నానాడు నానాడు - పాడిపాడి మాయమైన
ఏనాళ్లు ఎదను డట్లు - ఆనాళ్లు ఈనాళ్లు
ఏనాళ్లు కోకిలము! - నీపాట నిత్రెముట్టు
కలిసెడు నీ పాటపాట కోకిలము! కోకిలము
క్రొత్త క్రొత్త కోకిలము! ఆనాటి ఆనాటి
ఆకొమ్మ ఆనీపు ఈనాటి ఈనాటి
ఈకొమ్మ ఈనీవని - కులకుమంటికి గోకిలము.

(భావమురళి) గీతిక 2.

ముఖ్యులైలా కూలాస్తది నాయప్పతాయె
కోరిలోకి కూలికెడదాము కూతుడుంటే మాడొస్తా
నాయప్పతాయె కోరిలోకి కూలికెడదాము.
బుందరద్దకంపు చీర - అందముగను కట్టుకొని
కుంజంపు - కుత్తుకంటు కుదురుగమెడ "నదురు" కోని
దారిలంగేడుపువ్వు తలను బిడ్డ పెట్టుకొని
కులకుమాయనందు - కలికి! కుంకుమబొట్టుకొని
కోరిలోకి కూలికెడదాము నాయప్పతాయె
కోరిలోకి కూలికెడదాము కీకెట్టు ప్రాప్తులెండ
తెచ్చవెచ్చ - కాయమండ "నిదురగను" - "నీటిగనెరు"
"అనుదాను" - ముతూటికాడ - తేమ - మలి తీగ సాంగను
చెలుపులక్క - చెంగలవ లాంగెను తియ్యయ్యేటి బ్రమల
చొయ్యచాట ముయ్యడమూగ కుండకూరదొరుపు ప్రాంగెను
నీనుగని -
కూటి -
కుండకేమి -
"కోరిలోకి కూలికెడదాము నాయప్పతాయె"
"కోరిలోకి కూలికెడదాము"
చలిమిమంత కలియె గంజా
నెలెం దొణక - కుండనిలిపి కొడవలి పిడి నొడుపుగొప్పె
అంచుల చెలంగట్టె మలసి లోడిమండ్రోడు గలిపి
"కోరిలోకి కూలికెడదాము" నాయప్పతాయె
కోరిలోకి కూలికెడదాము చిన్న చిన్న ముందుబొట్టు
సన్నవెముల్లుమీద మాపునిల్చి రేపు రాలెను
మెన్నుబిడ్డ గాలివాక మునిగినట్టి ముదురుచేలు
నిన్న మెన్ను వేసినట్టి - కొండగాలి కారిపోయెను
తెరపుమణి - తెరపురెడిగి పటిగపట్ట బాయలేగ
చేగిరిగో యప్పతాయె
"కోరిలోకి కూలికెడదాము నాయప్పతాయె
కోరిలోకి కూలికెడదాము" పైటలోని అప్పుగారి
పచ్చిపగడముతపేరు తొంగిచూడ పంగికోతాము
గాజు లులియవనల దూతాము - నేలరాడిపు పండవతాము
కోసినట్టి కొడవలికిని చొప్పవెన్ను మట్టపట్టి
బుజముపైని - ముదమునుంచి
కుచ్చివెన్ను కొసరియాడ మళ్లగట్టె "మళ్లి" వత్తాము
కాలి-కుట్టె-టక్కు-టిక్కు
సంజ-పొగ-మంచు-చాయ
ఏటి 'యూడె' 'యంటి' 'కొత్తాను'
నీయొప్పుమాడ ఉరువాడ
కోరిలోకి కూలి కెడదాము
నాయప్ప తాయె
కోరిలోకి కూలి కెడదాము.

జనపదములు గీతిక. 1.

ఏయూరు చెడతావు-ఉదుత!
మాయూరు చెడతాను-బుదుత!
మియూరు ఎక్కడ-ఉదుత!
మింటం గొబ్బిచెట్టు - బుదుత!
నీలోడ నే రాన? ఉదుత!
నాలోక పట్టుకో-బుదుత!
పట్టుకొని నేవనై-ఉదుత!
పుట్టిమా రగపించు-బుదుత!
కోనేరు మంచి నీ-రుదుత!
కొబ్బరికాయనీ-బుదుత!
నాల్గునీధులు చూడు-ఉదుత!
నలికంపు టీనెలు బుదుత!
తెద్దకాపుల గాడ-ఉదుత!
తెంతుకట్టిన కురిడి-బుదుత!
చెట్టునీడను సంత- ఉదుత!
పిట్టలకలలను-బుదుత!
ఉండిపో మాయూరు-బుదుత!
వూలో అనక మలినన్ను-బుదుత!

కుమారకంఠము గీతిక. 5.

ఇవి యొకకొన్ని నేల బాడుకొనగల్గు గీతికలు. ఎందెని
అత్యంతాపము మగ్నాద నతిక్రమించిన సభాసదులు క్షమి
యింతురుగాక. నేను బాడనేరనిదియు నితరులచే విరచింపబడి
నదియు నసంఖ్యాకములగు గీతికలను మీరును నేనును అజ్ఞుల
ము పత్రికామఖంబుల నచ్చువడుచున్న పాత్రంబుల గనఁగొ
నుచునే యున్నాము.
ఎందున్నది వీనియందు వైరువ్యము? ఎన్నో వీనియందు
గాంభీర్యమున్నది? ఎట్టియ్యది ఆంధ్రసారస్వతమునకు అభిలత్య
మొడగుద్యున్నది? అని కొండ అడుగవచ్చును.
వైరువ్య మన, సారస్వతసందర్భమున పవనైరువ్యము.
పదపైరువ్యమన ఆయాపదములకు ఆయాభావయొక్క నిసర్గ
గానరహస్యము ననుసరించి సాధుసంగతంబులుగ జేసి సంతో
నంబు గావించుటకు దగినదైని కేవల్య నలవలయుట.
"ఇది కడుమద్దరాలు" అనుచోట 'మొగ్గరాలు' అన్న
కలుపుక నుండు ఈపదముల వింతవలకు నేర్పి లేర్పి పేర్చి నుద్దుల
ముద్దియే! దిద్ది తీర్చి పుట్టుచున్న సంస్కృతపాండిత్య ముల
నిజముకొని కాదూలమనే బాధిద్య త్రెముల దట్టుకొని నేయుచు
వచ్చిన కఠినతయ గ్రంథకారుల స్వప్నప్రవాకపరిలబ్ధులు శ్రీకార
మైయుండెడివి. బాసపదమధ్యాంధ్రగ్రామకళ వారియెడ విక
సించియుండలేదు. వికసించుట కవకాశమును లేదు. ఈనాటకు
దేశమునందు విచ్ఛిన్నుడి విహారింపుచువచ్చిన పదములు పాటలు
మనోహరరాగపరిపూరితము లయ్యు అవాచ్యకోచనీయంబు
లగుచు సభ్యత్వము వడయఁదగినవి కాకుండెడివి. ఇప్పుడో ఈ
ఇద్దరెగల రచనములకు మేళవించి తెనుగునం గల నిసర్గగాన
మును పదసౌష్ఠ్యమును బొందుపఱచి క్రొంగొత్తనడకల నడి
పింపఁగలనెలయు గుఱియు అధునిక గీతికాప్రపంచము నూచించు
చున్నది. ఈగీతికలు తమని పండితులు నొక్కినక్కానింప
నేరరు; కాని అనలేరు. పాదురులు తమవిగ చదువనేరరు.
తమజాతాని వదిలేయనేరరు. ఏమన, పాదురపుడు ఇరు తెగల
వాకి నొద్దయరసమును వైకుంఠికి ఆంధ్రవ్యక్తిని నాదముగొల్పు
చుండును. అదియే ఈనాటిసంకీర్తనమునందలి వైరువ్యము. అది
యే నలసిన వైరువ్యమును.
ఇక గాంభీర్యమా, సారస్వత సందర్భమున గాంభీర్య
మన్న అర్థ గాంభీర్యము. అర్థగాంభీర్యము అన్న అంశముయొక్క
గాంభీర్యముగాని కద్వపదప్రయోగమున నిజవృష్టి తెదరజేయ
నిర్వచించు నిఘంటుగాంభీర్యముగాదు. ఈఅంశగాంభీర్యమును
మన మీనాటకు చెలిసికొనుటకు
"పవనాన మానవ ప్లవనానరచ చ్యవనానరజము
మైనంటిపురు | గరసారసాగ్రతామరసాతిసాంద్రసేధురవాపి
గన్నీరు దుడువగోరు | మదనావిలప్రభాసదనామ్రకోమలచ్చద
నార్చి వై జాపు జరపఁ జూచు"
అని అనుచు వచ్చినాము. అంశమేమి గోచరించినది.
వ్యాఖ్యానము జూడవలసినవిన్నది. కలువపుప్పాడిపూత పచ్చ
మందలి తేనెయొక్క వ్యాప్తిచేత కన్నీళ్లు దుడువగోరుట.
చి గు రు టా త ల జ్ఞా ల. అ ం తి యే కా ని
అసాంప్రదాయ చర్యయే కాని, మనదేశక నెల్లప్పుడు గనవచ్చు
చు మన హృదయరస ముచికింపజేయుచు విందొనరించు జొన్న
చేలు నిరాడంబర మృప్రాంతము లుమన పాపికోండలు పావన
గాతమి నెన్ని పుటలు ద్రిప్పిన ఆలమోహాంధ్రమయ ప్రపంచ

ప్రగల్భపు టాపాల వినకున్నాము. ఆకీరేమనుమమేళా మధు
మధురోక్షుల గనకున్నాము. ముద్దులుకుల నాడకున్నాము.
తపాఫలంబునా దవిలి రచించి: పింగళ సూరసామాత్యుని దృశ్య
ప్రబంధంబునేని తెలియకున్నాము. ఇప్పటివన్యకవిత్వో అట్లు
కాక తెనుగులోటను మూగనోము పట్టినపడుచు కనవచ్చు
చున్నది. "రావిచెట్టురంగు చూడు" "వేపచెట్టుపూత చూడు"
అని వినవచ్చుచున్నది. చోళచక్రవర్తిదంతమునందలి మువ్వజం
తులయాల వింతగొలుపు చున్నది. ఈదృశ్యపుటంతప్రదర్శనం
బులు మనహృదయంబుల గాటంబుగ నాటుకొని ఒకానొక వ్య
క్తిస్వరూపము దృగంచలంబున నిరంతరంబు నిలుచునట్లు నేయ
ను. మంత్రగానిధింగి నూటల జూపించి మాయము గావింపదు.
వైరువ్యమున్న నుండవచ్చు. గాంభీర్యమున్న నుండవచ్చు.
ఈనాటలేమన్న సాధకంబుకనీయైన తానయ్యి. కాని ఈచిన్నటి
గీతికల నభిలాంధ్రసారస్వతముగ నాన్ముట్టుకు సాహసించ
జన్నే! యని మఱియొక్కరేని శంకింపవచ్చు. ఒక శంకింపవచ్చు
నననే! నాకే పలుమలు దొచుచువచ్చే. దినసాంధ్రభావకు
గొఱుంతడియనదియేయని. ఈసంశయముపై సంశయంబులవోతె
చదివినంత దీటునదికాదు. వ్యక్తమగు మాటలేను.
పదైపుసాబంగుపాకకు హృదయశీతి
పట్టాభిషిక్తమై పలుగునపుడు.
ఒకప్పు డాంధ్రపాతకుడు నన్నయరచనమే ఆంధ్రరచనమని న
లంచి దాన ఆంధ్రము అభిలత్యము వడసినట్లెంచి యున్నాడా?
లేదా? ఆ అభిలత్యము తిక్కునవిరచనచే సకేమగుచు తిక్కు
నచే పూరింపబడ్డదా? లేదా? తిక్కునవిరచనచే ఆంధ్రము కొంత
కాలము తిరిగి అభిలత్యము కడసి స్వకల్పసాచాతుర్యము కాన
రామి బిందువడి కెదనార్యుని వరూధిని ప్రవరాఖ్యుని రాక్షాకాళ
ల్యునున పరిపూర్ణత్వము వహించినవా లేదా? ఇప్పుడు మనము
చూడవలసినది ఆ పెద్దనాదులచే విరచింపబడ్డ ప్రబంధవర్ణిత
చర్యల పూర్ణచంద్రమావణ, పుష్పలాలికాసంభావణ, పురు
పాతకల్లాని, పునోదయకేళి మన్నగువానియందలి పోక
డం దప్పించి మఱియొకనియలిం గయిత సమదృశించి ఆంధ్ర
భావకు వచ్చి చెట్టుచున్నదా లేదా? అని.
ఆసంగతి తెలిసికొనుటకు ప్రతికవిని పాతకు దుండవలె
ను. కవి తనముఖభాసంకీర్తనంబుచేయవలయును. పాతకుడు
మన సారసాస్వాదనంబు నేయవలెను. ఇరువురును సారస్వతి స
త్యాన్వేషణపరులై యుండవలెను. ఊరక సరదాకు అని చురుక
నగ చూడరాదు. ఈనామాచించినపుంత క్రొత్తదికాదు. అనాది
ప్రసిద్ధము. మనము నేడు దానిని అచ్చున చప్పినాము. అదిమ
కపు తెల్లుప్రసరించి? వారికి వాకివారి ఆశ్రమములుండెడివి.
వారిని వినునట్టి శిష్యబృందమో, లేక మతాచార్యులొ ఉండెడి
నారు. వారియాలమున లోకమునకు వారిసత్కృతులు వెల్లడి
యగుచుండెడివి. విజ్ఞానచక్షువుతో వాల్మీకుల సంకర్షణపును
ఆయన రామానుజమును స్వతస్సదృశపు టునప్పుడు వ్యంభో! ఇప్పుడుగ
నొనగూర్చి బాలురైన కుశలపులతో జాడిపాడి వారిచే బాడించి
కదా తనగాధను వెలయించినది. ప్రాతరెటుంగని కాలమున
వేదము లెట్లు విస్తరితమి? రచనాప్రవీణులు పాతకజననేవార
త్వరలై తమకు గల్గిన ఉచ్ఛ్వాసములను సంకీర్తనంబు
చేయుటచేతను, పాతకమహాకేయలు కవినేవారత్వరలై కవిముఖ
భాగ్రహించుటచేతనుగా! అల్లసాని పెద్దనార్యుండు గండ
పెండేరమ్ము జాల్సిన దేశాడు?
"వూతమెటుంగులుంబునపుపాతకంబు" అన్న పవ్య
మన్యుహాసభను తననిజనిస్వనమ్ముతో చదివినవాడుగాడే.
కావున నొకానొక గ్రంథరాజముయొక్క విలవను మనము
గ్రహింపఁదలరుమేని దీవకవి కవిసేనకుడగుచు తన ఆశ్రమమును
తన రచనలనుకేంద్రీకరించి ఉచ్ఛ్వాస గొలువవలెను. సనాతనకవి
యందభిమానమువహించుపాతకు లందురేని వారు పాతకనేనకు
లగుచు ఆకవియొక్క మహాభావమును వెల్లడిపుచ్చవలెను.
ఇట్టి ప్రచారము మన యిప్పటి ఆంధ్రభాష యున్న
కలగలపు బనసభు, మఱియు ముఖ్యము అని నా తాత్పర్యము.
ఎయ్యది మంచి తెయ్యది చెడ్డది ఎందు నిజమైన ఆంధ్రవ్యక్తి
కలదన్న కవియు పాతకుడు తమతమ మనఃస్థాయి గుర్తింపుకొన
వలెను. అందున వ్యక్తిత్వమున్న ఆంధ్రలోకమున కిట్టి జాట
నొప్పు.
వ్యక్తికవివ్యక్తిపాతకుడు ఒండొరుల నెఱుంగునప్పుడిక
చెల్లడి నేయన దెవరికొను అందరేమో! జనసామాన్యము
కొరకు. వారినినాడు మనము పరిశీలింతుమేని వాత్రాపత్రికా
ప్రసంగములను రచ్చవ్యవహారపు ముచ్చటలును దక్క మఱి
యొందు స్ఫురింపబడలేదు. అదియే వారు పురుషార్థముగ బరిగ
జించుచున్నాడు. పూర్వమువోలె వల్లెటి గ్రామములందు

కాంతిపూజకము లగు దేవాలయములలో నడువలసిన సన్న యాచి వహా పుల అపూర్వరచనాశ్రవణములు వినిపించుటలేదు. వారితో కలిసి మెలసి కనుకొనినది నంగభావతెల్లములో, అంగే య భావ పరివర్తనములు, మరాటి పోకడలు, జయశ్రీ రైల్వే లోను ఇతర గ్రామాలను ఆటచేతి కైవడమును క న బ డు ము అడయే ఆంధ్ర భావముగ నూహించబడుచున్నది. అంతయు కాని నిజప్రకారాభిప్రాయాని జీవకథ, శుచిముఖయొక్క కళాప్రావీణ్య ము అందిగించుటలేదు. వారి నవనాళ్లను నాడీపరీక్ష చేసే మాదిరిపేని పేషెట్టుయొక్క సంశయస్ఫూర్తి, ఆధేల్ల యొక్క తొందరపాటు, మాక్కుత్తుయొక్క దురాశి, ఫాస్టీనిట్టు యొక్క దుందుడుతులనము కొట్టికొనుచుండునే కాని, బొబ్బిలి పాటయందలి వీరరసము, కావ్యాకతయందలి కరుణరసము, పల్నాటి వీరచరిత్రమునందలి నవరసములను తిట్టకున్నవికదా. వారి హృదయకోశము విచ్చించుచు తెనుగు వికాసము తెనుగు కత్తు తెనుగుతనపు తెనుగు సంకీర్తనంబు తొల్లింటి తెలుగున గన్పట్టుకదా—

కావున నజ్ఞులైన ఆంధ్ర భాషాస్వరూపమును వారికి సాక్షాత్తి కించునట్లు సేయుచు కవిగాని వాతకుడుగాని జన సామాన్యమును సమధర్మింపగల తిరుగు మియ్యకదా.

ఈరక ప్రతికలకంపి యెవరికిదొచ్చినతెలుగున వారు ప్రచురించుచు ఆచి చదువుపడతి నూచింపక జనలకు నిరాశ గొలుపకదు. తొల్లింటివారలకు నేటివారలకు గల భేదము సమర్పించుచు విజయ మిరవలించించు నలవోక యెట్లు తెనుగు భాషయొక్క గానమును చిరంజీవముగజేయగలదో నిర్వచించుచు, మీ యాశయ మేమో దేశమందు తిరుగునలకొల్పడు. అట్లు సేయుటలో ప్రతి కవియొక్కయు ప్రతి పాఠకునియొక్కయు మహాదాశయును తిట్టిబాస యగు త్రంగభావ. ఒక తున పేరికీర్తలు నడిపి తన వధురమర్దవప్రతిని తన సంతోష పుట్టధరిని తన జాతీయసుకృతిని విస్తరింపయినని యుండకలె. ఇతిరభావమునఁ గ్రంథములు మనము నేకంబుకొని వానింబరిచినమృత సేయట మాతృభావయొక్క నిరవశేష సేవ కానేరదు. మన గ్రంథము మనభావ మనభావము మన ఆశయము స్వకీయగౌరవప్రపత్తిచె ఇతిర భావల వాకర్షింబుకొని విశ్వ మోక్షానంబుగ నయ్యనశ్వర పుణ్యేంద్రశిల్పబ్రహ్మణ్యనివాసమున లీనము గానోపు.

‘దేశభావలందు దెనుగు లెన్న’ అని కాక ‘ఎల్లభావలందు నింపు దెనుగు’ అను నానడి వ్యాపి పవలెను.

ఎచ్చొ మన కట్టితెనుగు రచనము లభించు. ఎచ్చొన నయ్యది సాధ్యమగు భారతీయ కవిత్వ రీతిలభించుటయన్న దాని మాతృక వ్యాసరచితము ప్రబంధకపుటకు జిక్కునా యన్న ఏమో వారికట్లుబాట్లకు మూలము సంస్కృతగ్రంథకాలము. అదివరకే సంపదితము. దానిచాటున నుండు వీనికి వ్యక్తిత్వము లభింపనేరదు. (తెప్పి జాతి 1, 2, 3, ఉండిన నుండివచ్చు). ఇంకమీకు నెవకదగు అపూతంపు విమూతంపుగని యీ నూ తనపంథును విరచింపబడుచున్న గ్రంథమునందుంబునదే. ఏ మందురా? ఈయవి కేవలసంకుచితిపాండితీవృద్ధిచే గాకుండ కేవల నిపతికపామరావాచ్యస్థాయిని గాకుండ తేటపలులతో దీనియందలి పాటకులుతో నెలువడుచున్నది. ఈ కవులొకానొక రాజరాజనరేంద్రునిచే

“జనమతి కృష్ణ ద్వైపా

యనమునివృష భాభిపాత మహాభారతబ

ద్ధురూపితార్థ మేగృడఁ

దెనుగున రచియింపు మధికధీయుక్తిమెయిన్”

అని ముదల గ్రహించి ఘంటమూనుటలేదు. వారు “నిరు పమాతిస్థలంబు రవణీప్రియయాతిక దెచ్చియిచ్చు కప్పర విడే మాతృకంపయిన భాజన” మని ఆవియన్నియు సమకూరింపఁగల దముకయిత రాదని పెక్కువోపుటలేదు.

వారందఱుగూడ తమకయితను నివాసముగ నాంధ్రదేశమునందలి ప్రకృతియో ప్రకృతిమో నిలుపుకొని ఆయ్యది తమ హృద్యంతిరింబులను వశపఱుమకొనుటలే యద్భుత లిఖించుచున్నారు. వారికి భాషావ్యక్తి భావనావ్యక్తి ప్రదర్శనవ్యక్తి ప్రపంచవ్యక్తికలదు. మీరలవ్యాసీకాదిమ కారణంబులగు స్ఫురణమూలంబులను జోదురేని ఆంధ్రరాష్ట్రము ఆంధ్రచరిత్రము ఆంధ్రజీవనము ఆంధ్రమహాదాశయును జూపట్టునేకాని తదితరములు గోచరింపవు. ఇట్టిది పూర్వపు బులుల బొడగట్టదు. కావున ఆంధ్రసారస్వతము ఆధునికనవ్యకవితను ఆభిలషియు వదియుచున్నదని నేను తలచి చెప్పచున్నాను. ఒకనేత నేడది యొకను కానరాదని మారుసంకయించినను తదాశయము కలిగి

మాణిక్య ప్రభుచరిత్రము

(శ్రీ శేషాద్రిమణి కవులు)

వహారాష్ట్ర దేశమున భక్తులు పెక్కుండ్రు గలరు. అందు గొందఱి జీవితము లాంధ్రభాషలోనికే బరివర్తము లయ్యెను. ఇంకను కాక మిగిలినవానిలో మాణిక్యప్రభుజీవిత మొక్కటి. ఈ మాణిక్యప్రభువు భావు అను మహనీయుఁడు మూలపురుషుఁడుగాఁ గల వహారాష్ట్రవాహ్యునివంశములో ఋగ్వేదము ఆశ్వలాషాననూతము శ్రీశైవగోత్రమునకు సంబంధించిన యొక యుత్తమవంశములో నుద్భవించెను. ఇతని జన్మస్థానము నిజాము రాష్ట్రమునందలి గుల్బర్గాకు ముప్పది మైళ్ల దూరముతో నన్న కళ్యాణపురమునకు సమీపమునందుఁ గల లాడవంతి. ఒక పుణ్యదంపతుల కీమాణిక్యప్రభువు దత్తాత్రేయంశమున ౧౫౧౫౩ మాఘశిర్షకు ౧౪ లో జన్మించెను. ఈయనకు ‘జోళాశంకరు’ అను నామాంతరము గలదు. ఈ యన కొంతకాలము తన బంధువుల ప్రోత్సాహమున కళ్యాణపుర ప్రాంతములలో షాంబరీగమస్తాగా నుండి ప్రభుత్వాదాయము ధర్మార్థముగా వినియోగించి కడకు దొరతనమువారి దస్త్రము కాల్చి రాజకీయసంబంధమునుండి బయటపడెను. ఇంతలో నీ మహామహుని రాజకీయజీవితము మాటిపోయెను.

తనవార నీమహాత్ముఁడు సజ్జనసాంగత్యమువలన సమస్త శాస్త్రములందును విజ్ఞానము నార్జించి గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరింప నొత్తక కళ్యాణపురమున గొప్పసత్రము పెట్టి అతిథి అభ్యాగతులకు లేవనకుండ అన్నదానము గావించుచుండ నీతని యాదార్శమునకు ఆచ్చెరివొంది అన్నపూర్ణాదేవి యీ మహానుభావునకు ఒక కన్యయు జోలెయు సమర్పించెను. వీని సహాయమున నీభక్తుఁడు ధర్మకార్యములు విరివిగా సాగించి యమితయశ మార్జించెను. ఈత్యాగి కీర్తనలు జంగమునలె బ్రత్యక్షమై రెండురూద్రాత్ములు ఏకమభివి యొసంగెను. అంత మాణిక్యప్రభువు శుశ్రూషాక్షాత్కారము గలవాడై దైవ ప్రభావముతో జరికాలము తన్నాశ్రయించినవారికి తత్త్వోపదేశము గావించుచు ఈశ్వరచిద్విలాసముల నెఱుంగజేయుచు భవిష్యత్తుల నెఱింగించుచు ప్రజల కనేకవిధముల హితోపదేశములు చేయుచు కలియగడైవతముగా వర్తించెను. ఈయన బోధ సర్వమతిసవత్వముగా నుంటుండే పెక్కుండ్రు మహమ్మదీయు లీతనిమతిమూలం జేరసాగిరి. మతావేళవోవకు లగు మహమ్మదీయు లదిగాంచి యోధులక మాణిక్యప్రభువుతో మత సంగ్రామము గావించ నేతెంచి యాతనివలన ఖురానులోని రహస్యములు గ్రహించి యానందపరవశులై తిరిగిపోయిరి. పెక్కుమందికి మోక్షధర్మము లుపదేశించి మాణిక్యప్రభువయ్యడు తీర్థయాత్రలు గావించి దివ్యక్షేత్రములు సందర్శించి కొంతకాలము గాను గాపురములోనుండి విదవ బీడరులో గొప్ప మతము స్థాపించెను. విదవ పల్లకి నెక్కి మాణిక్యప్రభువయ్యడు కళ్యాణీశోభాపురాండ బాలకీ కళ్యాణీకి మధ్యగిద్దులు మాణిక్య ప్రభువయ్యనకు బ్రత్యక్షమై యటనే మతము గట్టుకొని నివసించుచుని యాజ్ఞ యొసంగుటచే చిరకాల మచటనే నివసించెను.

యంట పేలనియు తదాశయము సఫలమగుటకు తిన్ననితెన్న య్యదియే యనియు నొప్పకొనక తప్పదు.

ఆతెన్న ద్రొక్కటలో ఈ వజ్రు రేగింపబడి సవరింపఁబడని గ్రాంథికగ్రామ్యసమస్త వ్యాకరణశాస్త్రముల కట్టు బాట్లు విడువరలు, భావమయొక్క ఉత్కృష్టస్థితికృష్టముల కొల, రసావితీ మన్నననవిరెల్ల చక్కంబడునరి నానిశ్చితము. ఏమందురా, యంతకుముందు నే వివరించిన కవిసేవకపాతకసేవక వ్యక్తిప్రచారము మనము కొనసాగింతుమేని సూతరాధారక గ్రంథములందలి మంచిచెడ్డలు ప్రజాసామాన్యముయొక్క చెవిబడు. అందుచే నవి ఏకస్థితిలంగువారియొడంద లాకర్షించునో అనుసంగతి తెలిసికొనుటకు సాధ్యమగు. అట్టి సేవకుల కొందఱు గూడి కొలఁదికాలములో ఒక సంఘముగ నేర్పడనన్పు. మఱియు జగత్ప్రచారమునఁ దెనుగును నెలయింప “అఖిల ఆంధ్రమహా మండలసంఘ” నొకదానినిగల్పించి అనాటికాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నెచ్చననుకొందు. విచ్చి అది యుండుచోటలేనిచో మఱి యొందుచోట నమ్మహిమండలసంఘము నెలకొల్పి తెనుగు దిగంతములు మాటు ప్రాయానట్లు సేయవచ్చు. అట్లు చేసినప్పుడే మనకై మన నున్నకై మనస్వాతంత్ర్యపుటూకై.

ఓం కాంతి శాంతి శాంతిః.

మాణిక్యప్రభువునందుగల దైవాంశ గ్రహించి దూరదేశవాసులకు శేలకొలది కానుక లీయసాగిరి. దీని సహాయముతో నీ మహాత్ముఁడు ధర్మకార్యములు సంతర్పణలు గావించుచు పలుమాటా దేశములను ముట్టడించు రోహిణిలను సత్కరించి వాగ్దేవదోషింబుల మానిపించెను. వితాబాయి యను జూరణి ప్రభువయ్య వాత్రయించి దురుద్దమము తెలుప స్ఫురద్రూపుడగు మాణిక్య ప్రభువు తనజన్మజ్ఞానామృతము నొసంగి యామెను విరాగిని గావించెను. ఇంతియగాక హంపి విరూపాక్ష స్వామిలవారిని నిజమహిమలు చూపి గౌరవించెను. ఈ వహాత్ముని యమానుషతేజము దేశమునంతయు నావరించుటచే దూరస్థులు సమీపవాసులు మొక్కుబడిల చెల్లించుచు భక్తులై వర్తింపసాగిరి. మాణిక్యప్రభువునకు ధర్మాదాయము శేలకొలఁదిగా రాసాగెను. స్వయముగా మధ్యాహ్నము మాణిక్యప్రభువయ్యడు అన్నపూర్ణాదేవతలకు జోలె దండము గొనిపోవ దేవాలయములలోని యర్చావిగ్రహములు భిక్షు పెట్టసాగెను. తనయాదాయము పండితసత్కారములకు సలెములకు అన్నదానములకు వినియోగించి దైవదత్తమును తన యమానుషకై లోకమునఁ బలుమాటు సాటి లీలావతారంజని పేరుపడసి ఈవహాత్ముఁడు శాఖ ౧౭౮౭ కు సరియగు క్రీ. శ. ౧౮౫౬ డిసెంబరులో సమాధి చేరెను. ఈవహాత్ముని పేరుతో జన్మస్థలమగు లాడవంతిలో నొక మతము గలదు. ఇంకను పెక్కుచోటల నీయనపేరుతో మతములుగలవు. ఈ మహనీయుఁడు కిద్దిపాడిన స్థలమున గొప్పసమాధియు మతము గలదు. అచట సత్రమునెలము గలదు. ఈ మతమున కిప్పటికిని శేలకొలఁది యాదాయము వచ్చుచున్నది. ఈమతము ఒక సంస్థానమువలె నుండును. ఇంటనుఁడు నడువ్వగులకు నెలకు నాఱుగైవందల రూపములు వేతనముగా నీయబడుచున్నవి. ప్రతిసంవత్సరము మార్గశిర్షకు ౧౧ లు మొదలుకొని చతుర్దశివరకు ఇచ్చడుత్సవములు జరుగుచున్నవి. ఈ మహాత్ముని మతమునకు వచ్చు ప్రతిసంవత్సరాదాయము శేలకొలఁది రూపములు ధర్మార్థముగా వినియోగింపఁబడుచున్నవి. ఉత్సవార్థము వచ్చు భక్తసమాహమనకు మితిలేదు. మాణిక్య ప్రభువయ్యని పేరుతో నిజామరాష్ట్రమున పెక్కుచోటల మతములుగలవు. అవతములలోఁ బూజలు జరుపబడుచు వైఖ్రవోపేతముగా నున్నవి.

ఇత్యాది యంశములతో మాణిక్యప్రభువయ్యని జీవితమును మహారాష్ట్రభాషలో నున్న గణితశివరాంటో శేగారి గురుమాణిక్యప్రభుచరిత్రము ననుసరించి పల్నాడుతాలూకా గురుజాల నివాసులగు దుర్గరాజు శేషగిరిరావు గారు నైజాము రాయచూరు జిల్లా ఆలంపూరునివాసులగు సుత్రాయేనరసోజివర్మగారిసహాయముతో క్రీ. శ. 1911 పూర్తి గావించబడెను. ఈగ్రంథము పురోస్కేపు 1/2 పైజాలో 500 పుటలలో రెండువైపుల వ్రాయఁబడెను. కలవాణి గ్రంథమాలలోఁ బ్రచురించుటకు గ్రంథకర్తలు సంపాదకునకు 1915 లో బంపిరి. దైవదత్తముగ గ్రంథము ముద్రింపబడకముందే గ్రంథమాలా యజమానులకు పండితారాధ్యుల విశ్వనాథశర్మగారు గతించిరి. అందుచే ప్రకృతమీ మాణిక్యప్రభు జీవితము నందిగామలో నున్నవారి బంధువులకు ముగిగొండవారి యింటనుండి మా విద్యార్థియగు నాగపీఠ ప్రసాదు అను బాలునివలన మావద్దకు వై గ్రంథము లిఖిత మాతృక చేరినది.

గ్రంథము వ్రాసిన దుర్గరాజు శేషగిరి రావుగారు గాఢ సరస్వజి వర్మగారు గాని మావద్దకు వచ్చి గ్రంథమునకుఁ దమకు గల సంబంధము రుజువు చేసికొందురేని పుస్తకము ఇచ్చింపగలము. లేకున్న రెండుమాసములపాటు గ్రంథకర్తలకొఱకు నిశీక్షించి యప్పటికి గ్రంథకర్తలు రాచేని పుస్తకమును కొంతమార్చియోధాధారాపముగనోసారాంశముగనోయేగ్రంథమాలయందేని ప్రచురింపఁదలంచి యున్నారము. ఇట్టి యుత్తమగ్రంథ మాంధ్రవాఙ్మయమున చిరస్థాయి గావించుట యావశ్యకము. ఇప్పటికి మాతృక చాలపాటు జీర్ణావస్థలోనికి వచ్చినది. ఆంధ్రపత్రికా పాఠకులైన గ్రంథకర్త లున్నచో వారి కీగ్రంథ విషయము నివేదించినచో కొలఁదికాలములో నై నచో వారి గ్రంథము వారికియ విలుచిక్కును. పాఠకులు దయతోఁబ్రత్యుత్తరము తెలిపి గ్రంథకర్తల కీవిషయము నెఱుంగఁ జేయఁబ్రార్థితులు. ఈవిషయములో జరుపవలసిన యుత్తరప్రత్యుత్తరములు ఈక్రిందివిలుగామకు జరుపగలెదము.

నిఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షలు

ఈపరీక్షలు యీసంవత్సరమున 1925 సం|| మార్చి 17, 18, 19, 20, 21, 23 తేదీల నాయనా కేంద్రములందు జరుగును. ఆంధ్రరాష్ట్రమున యీపరీక్షలు బెజవాడ రాజ మహేంద్రవరము అను నీరెండు కేంద్రములందు జరు గును. ఈపరీక్షలు మూడువిధములు. 1 భిషక్, 2 ఆయు ర్వేద విశారద, 3 ఆయుర్వేదాచార్య, యీభిషక్పరీక్ష సర్వ సాధారణముగ సంస్కృతజ్ఞానము లేనటువంటి యాంధ్రవైద్యులు ఆంధ్రగ్రంథములను జదివి పరీక్షలలో ఉత్తములను ఆంధ్రమున వ్రాసి పరీక్షయందు తీర్చుట చిరుదులను బొందు టకు పీలగునట్లుగ నిర్వహింపబడినవి. ఇవి యాయుర్వేదవిశారద, ఆయుర్వేదాచార్య పరీక్షలకు సంస్కృతజ్ఞాన మత్యావశ్యకము. విశారద ఆచార్యులు రాగోపవారలు యుత్తములను సంస్కృత మందున వ్రాయ సమర్థులుగ నుండవలయును.

ఈ పరీక్ష ఫీజులు:— ఆయుర్వేదాచార్యకు, రు 15.0-0 (2) ఆయుర్వేదవిశారదకు రు 10.0-0, (3) భిషక్పరీక్షకు, రు 5.0-0 లు. ఈఫీజును మనియార్డరుద్వారా ఆస్టికేషన్లతో గలిపి మహామండలి కార్యస్థానమువారికి జనవరి 31, 1925 సం|| లోగా చేరునట్లు పంపవలయును. ఈ ఆస్టికేషన్లకు ధరములు కోరువారు యీదిగున సంకేతము చేసినవారికి వ్రాసిన బడయ గలరు.

భిషక్పరీక్షావిషయములు, గ్రంథములు

(1) (క) ద్రవ్యగుణ శాస్త్రము:—1 వాగ్భటసూత్ర స్థానము: అధ్యాయములు ౯, 6, 9, 10, 15 లు, 2 ధన్వంతరి నిఖంటువు, 3 రసప్రదిపిక: పం|| డి. గోపాలాచార్యులవారి వ్యాఖ్యానము.

(ఖ) పరిభాష:—1 ఆయుర్వేద పరిభాషగాని భేషజకల్పముగాని కాజ్ఞాధరసంహితలోని పరిభాషభాగము గాని.

(2) రసశాస్త్రము:—(1) రసప్రదిపిక సమగ్రము: పం|| డి|| గో|| గారి వ్యాఖ్యానము, (2) రసప్రకరణము, బసవరాజీయములోనిది. (3) సిద్ధోపధములు, యంత్రములు, బసవరాజీయములోనిది.

(3) కారీర శాస్త్రము:—(1) సుశ్రుతకారీరస్థానము, సంపూర్ణం.

(4) స్వస్థస్థి త్రము:—(1) వాగ్భటసూత్రస్థానము, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 అధ్యాయములు.

(5) రోగివిజ్ఞానము:—(1) మాధవనిధానము, సమగ్రము. (2) వాగ్భటసూత్రస్థానము. 11, 12, 13, 14 అధ్యాయములు.

(6) కాయచికిత్స:—(1) వాగ్భటసూత్రస్థానం 16 అధ్యాయము మొదలు 24 అ. వరకు. (2) బసవరాజీయ, (3) చింతామణి, పీల్లలో చికిత్సాభాగములు, యిష్టానుసారం. (4) కాజ్ఞాధరసంహిత, చికిత్సాభాగము. (అవసరము)

(7) కల్యంత్రము:—(1) సుశ్రుతకారీరము, 5, 6, 7 అధ్యాయములు. (2) వాగ్భటసూత్ర. 25, 26, 27, 28, 29, 30 అధ్యాయములు.

(7) అగత్యంత్రము:—(1) బసవరాజీయం విషచికిత్సాభాగము, గురూపదిష్టములు సున్నాయీ గ్రంథములన్నియు తెనుగు భాషాతాత్పర్యముతో అచ్చుబడి ఆంధ్రదేశమునందు చాలకాలముగా ప్రచారములో నున్నవి. ఈ పై న యుదహరించిన గ్రంథభాగములను చక్కగా చదివినయెడల భిషక్పరీక్షయందు తీర్చుట కాగలరు. గతనాలుగు సంవత్సరములలో బెజవాడకేంద్రమునకు మనయాంధ్రదేశీయులు యీ పరీక్షలకు వచ్చుచున్నారు. అందు భిషక్పరీక్షకు వచ్చెడివారలే యనేకులు గలరు. కనుక భిషక్పరీక్ష ఆంధ్రులకు దురవగామని కొందరియభిప్రాయముల ననుసరించి చెలపరాదు. ఈ భిషక్పరీక్షనే నానా దేశీయులు తమ తమ భాషలలో జరుపుచున్నారు. కనుక యీ భిషక్పరీక్ష హిందూదేశవాసుల కందరికిని యుపయోగించునది యని చెప్పటకు సందేహములేదు.

విశారద పరీక్షార్థులుగూడా యీ పై విషయములను పైగ్రంథములయందు జరునవచ్చును. అందురు విద్యార్థులు కూడా పై విషయములను పైగ్రంథములయందేగాక యింక భుక్తముగుతులయందుగూడా చదువవచ్చును. 1926 సం||ను

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా వెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

వారిచేతయారుచేయబడినది

విజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి అండుకో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు.

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

డి విశారద విద్యార్థులు ప్రశాంతి తంత్రమును జరుచువలసి యుండును.

ఈ పరీక్షలలో యే విషయమునందైనను తప్పిపోయినచో, మరల నా విషయమును మాత్రమే చదివినజాలునుగాని తక్కిన పరీక్షయైన విషయములను మరల చదువనక్కరలేదు.

వీట్లవిషయమై యే విధమయిన సలహాలైనను గోరువారు మా పేరను వ్రాసిన వాట్లుబడయగలరు.

నిఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యాపీఠమువారి యాంధ్ర భాషయందుండిపాఠ్యక్రమమును గోరువారు (మాడు) 3 అణాల చీట్లను పంపినయెడల దానిని బొందగలరు.

నోరిరామశాస్త్రి,

శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేద కళాశాల, బెజవాడ, ని|| భా|| ఆంధ్రమండల కార్యదర్శి బెజవాడ కేంద్ర వ్యవస్థాపకులు.

బాపట్లతాలూకా వోట్లర్ల మహాసభ

పొన్నూరులో 1925 సం|| రం జనవరి నెల 18-న తేదీ ఆదివారము నుద్ఘాటించు 8 గంటలకు జరుగును.

మద్రాసు శాసనసభకు మన ప్రతినిధులుగానుండి మన కష్టములును గూర్చి పనిచేయుటకుగాను డివాన్ బహద్రుల యతిరాజులునాయకు, పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులు పంతులు, జాగర్లమూడి మప్పస్వామి చాచరిగార్లను బంపి యుంటిమి. సంవత్సరము గడచినది. మన మెన్నుకొనబడిన తాలూకాబోర్డు మొంబర్లుమాడ నితవరకు ఏమి పనిచేసినదిన్ని తెలియజేస్తుది. మన ప్రతినిధుల శాసనసభ్యులను, తాలూకాబోర్డు మొంబర్లును చేసిన పనిని కనుగొనవలసి యున్నది. ఇప్పుడు ముఖ్యముగా మన తాలూకాకు సంబంధించిన విషయములను చర్చించి శాసనసభ్యులద్వారానున్న తాలూకాబోర్డు మొంబర్ల ద్వారానున్న పనిచేయింపవలసి యున్నది. కావున అందరును నాటి సభకు క్రమయని యెంచక విచ్చేసి జనుప్రదముగ నిర్వహింపగోరుచున్నాము.

చర్చింపవలసిన విషయములు

(1) పొన్నూరు డివిజన్ బాపట్ల తాలూకానుండి విడదీసి తెనాలి తాలూకాలో కలిపెదమని ప్రభుత్వమువారు ప్రయోచించిన ప్రకటనలకు ప్రజలకు కలుగు కష్ట నిష్టములను సాధక బాధకములను యోచించి చర్చించి మన అసమ్మతిని తీవ్రముగా ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుటను గూర్చి, ఈవిషయమును గూర్చి శాసనసభ్యుల ద్వారానున్న తాలూకాబోర్డు మొంబర్ల ద్వారానున్న పనిచేయింపుటను గూర్చి, (2) ఇటీవల శాసనసభయందు ఆమోదింపబడిన ఇగ్రిగేషన్ బిల్లును గూర్చి, (3) దేవాదాయ ధర్మాదాయ చట్టములను గూర్చి, ఇంకా అవసరములగు నితర విషయములనుగూర్చి చర్చించి తీర్మానించిన విధముగా పని జరిగింపవలసియున్నది. కావున అందరును తప్ప

క రాగోరుచున్నాము.

ఆలపాటి నరసింహం, నైదు యీసుఫ్ సాహెబు, పొన్నూరు వేంకట హనుమంతరావు, గంటా లక్ష్మీనారాయణ చౌదరి, యింటూరి నాగయ్యచౌదరి.

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు

నేత్రచికిత్స

ఈనెల 1 వ తేదీ రాత్రి పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు బొంబాయినుండి అలహాబాదుకు బయలుదేరుటకు నిశ్చయించిరిగాని అకస్మికముగా నేత్రవ్యాధి (సిస్టు) కలిగినందున శస్త్రచికిత్స జరుగవలసిన అవసర మేర్పడినదిగాన వారిప్రయాణ మాగిపోయినది. వారి ఆరోగ్యమునుగూర్చి ఆందోళనపడుట కెట్టి కారణమును లేదు. (అ. ప్రె)

చమత్కార గణితము

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విచిత్రగణితము, వినోదగణితము, మనోగణితము, తేత్రగణితసమస్యలు, చిత్రములు, అనుభుతములు, చిక్కులు, చిక్కుప్రశ్నలు, యుక్తిలేక్కలు, తమాషాలెక్కలు, గణితోపధానము గలవు. మంచిబలమును, మనోబలమును, తెలివిన వృద్ధిచేయు రసవంతముగల విచిత్రవిచిత్రలేక్కలు ఇందులోనున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం దసమానప్రజ్ఞయు, చమత్కారమును, యుక్తియు తెలివియు కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము దీనినెల రు 1 య. వి. పి. చార్జి అ 5 లు. 6 ప్రతులు రు 5 లు. వలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, (2118) ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక

తెనుగు చచనము

రెండుసంపుటములు (తలి 18 రు 12. తెత్తిరీయోపనిషత్తు, సటీక ,, 8. ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు ,, 8. అష్టకపీయము, నూతనముదితము రావుసాహెబు గిడుగు వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్కారల పీఠికతో నున్నది. ,, 8.0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు సన్న

292, ఎస్ట్రేసేడు, మద్రాసు.

విద్యుత్ విశేషోత్సవ కంపెనీ, లిమిటెడ్

బెజవాడ

1913 సం॥ యిండియా కంపెనీ ఆక్టు ప్రకారం రిజిస్టరు చేయబడినది. భాగము 1-కి రు. 100 లు చొప్పున యివ్వవలెను దరఖాస్తుతో రు. 20 లును, అల్లాటుమెంటు అయినప్పుడు 20 లును, మిగతా రు. 60 లును మూడు సమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే వర్పాటు.

ఈ కంపెనీ మిల్లుల యజమానులచే స్థాపించబడినది.

బెజవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, వెంటపాడు, గుడివాడ, తాడేపల్లి గూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవులరము, పెదవేగి.

వర్తమా గ్రామాదులలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రయిలు విల్లులవాడు యాకంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేరినట్లున్నారు. కంపెనీ ప్రారంభించిన సంవత్సరమే, 100 కి రు. 4.0.0 చొప్పున భాగస్వాములకు డివిడెండు పంచిపెట్టబడినది.

ఆయలు యింజనులు, స్టీముయింజనులు, పోర్టబుల్ యింజనులు పంపులు వర్తమా మిల్లుసామానులు కావలసినవారు ముందుగా మాకు వ్రాసినచో బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ధరలకంటె సరసమైన ధరలతో ప్రత్యేకపు సదుపాయమిచ్చి పప్లయి చెయ్యబడును.

గుడ్డవల్లేటి గోపాలరావు.

వి. యస్. చిన్న సామి, బి.వి.

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

బ్రాంచి ఆఫీసులు:—

జనరల్ మేనేజరు.

118 ఆర్మీనియం స్ట్రీటు,

ఆరబ్ బిల్డింగు, లోహార్ చాల్

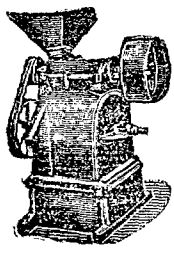
1/2డి ప్రేమచందు బరల్ స్ట్రీటు,

చెన్నపురి.

బొంబాయి.

బాబజారుపాస్టు, కలకత్తా.

మెషిన్లు ఆమకము

1. ఒకక్రొత్త 12 గుర్రముల పవరుగల బెజ్జీయింజను.
2. ఒకమేలైన సెకెండుహాండు 32 గుర్రములపవరుగల పాతపైపు హోరన్న బి. ఇంజను, 2 చక్రములు. స్టార్టరుతో సహా.
3. రెండుమేలైన సెకెండుహాండు 28 గుర్రముల పవరుగల పాతపైపు, హోరన్న బి. ఇంజను రెండుచక్రములు, స్టార్టరు, ఏరు, రిసీవరు. కంపెనీదరులతో సహా. ములు సెల్వె స్టార్టరుతో సహా.
4. ఒకమేలైన సెకెండుహాండు 25 గుర్రముల పవరుగల ఆక్రాయిడు, పైపుహోరన్న బి. యింజను రెండుచక్రములు.
5. ఒకమేలైన సెకెండుహాండు 20 గుర్రముల పవరుగల పాతపైపుహోరన్న బి. యింజను.
6. ఒకమేలైన సెకెండుహాండు 10.12 గుర్రముల పవరుగల హోరన్న బి. యింజను.
7. బెజ్జీ రైనుహుల్లు పాలిషర్లతో సహా నైజా 1 న్ను 2 న్ను.
8. క్రొత్త 18 అంగులముల స్ట్రోక్కు వేగముగల కేజింగుమెషిన్.
9. 14 అంగులముల డ్రైయింగ్మిల్లుగల, వట్టికల్, పిండిమిల్లు.
10. ఒకక్రొత్త 12 అడుగులు $\times 8\frac{1}{2}$ అంగులం రెండుక్రొత్త, 10 అడుగులు $\times 8\frac{1}{2}$ అంగులం, సెంటరుస్కూపు, నరుకు లేపులు, యింకా రెండుమేలైన సెకెండాండు 12 అడుగులు $\times 10$ అంగులం. పెంటరు. స్క్యు నరుకు లేపులు.
11. ఒకక్రొత్త బెజ్జీ బాష్కెట్టరు.

మాయొక్క ధరలు మిక్కిలి తక్కువ. వచ్చి మాస్టాకుమాడుము.

బి. డి. బెజ్జీ అండు కంపెనీ, 8, సెంటుదానువీధి, చెన్నపురి.

మలేరియానును, మరియితర జ్వరములన్నియును

“ఇ స నా ఫె లి” చే అతిత్వరలో నివారించును

త్వేనాజ్వరమును తత్కాలమునకు మాత్రమే ఆపివేయును. అయితే ఇ స నా ఫె లి 15 దినములలో జ్వరమును పూర్తిగా వేరుతో తీసివేయును. అన్నివిధముల మలేరియా జ్వరములను “ఇ స నా ఫె లి” అత్యద్భుతముగా బాగుచేయును. అని ప్రసిద్ధి చెందినది. గనుక మలేరియాకు ఆతి సమర్థమైన ఔషధమని పేరుపొందినది. మలేరియా రాకుండా ఆకుండా పరిహరము ఉదయము సాయంత్రములందు ఒక్కొక్క మాత్రవంతున నేరించిన చాలును.

పూర్తిగా నశము గలుగుటకు 2 బుడ్లు 15 దినములు నేరించినచాలును.

పసిబిడ్డలకు “ఇ స నా ఫె లి”ను (ద్రవరూపము గానున్న ఇ స నా ఫె లి) వాడవలెను.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు,

Gonio Ltd, Post Box 159, Fort, Bombay

విద్యార్థులు కావలెను.

వాలాబా రోడ్డులో నెం 57/58 రు గల మా మాతన, విశాలమైన కట్టడమునందు మోటారు నడుపుటకును,

మెకానిజము నేర్పుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.

15000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణముగల స్థలముగలదు.

లక్షణమే తెలుగు, ఆంగ్ల ప్రాప్యైక్తునునకు వ్రాసిన సంవబడును.

ప్రిన్సిపాల్

తంజివిలాసము:—మోటార్స్

శ్రీరామ్ మోటార్స్ స్కూలు,

బోధోరు:—నెం 144

మద్రాసు

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేజింగ్)

ఆంధ్రప్రదేశ్ బహుముఖివరీక్ష

డికంబరు 31:— నరసాపురంతాలూకాభివృద్ధిసంఘము తరపున జరిపబడు పరీక్ష యీసారి వచ్చే డిసెంబరు 31 వ తేదీ ను జరుపబడునని మొన్నజరిగిన మేనేజింగుమిట్టిమీ టింగులో ప్రైసంఘమువారు నిశ్చయముచేసిరి. దరఖాస్తు ఫారములను ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీలో గా సంఘమునకు చేరవలెను. ఫారములను కార్యదర్శనదగ్గనుండి యిప్పటినుండియు తెప్పించుకొనవచ్చును. దరఖాస్తులతోపాడ నాలుగకాలను ఫరఖాస్తు 1-కి పంపవలెను. సంగీతముచాత్రము నరసాపురములో తప్ప యితర చోట్ల జరుపబడదు. కనుక వైపరీక్షకు రాదలచిన ఆంధ్ర వారి మణు లెల్లరు దరఖాస్తుఫారములను సంఘమునదగ్గనుండి తెప్పించుకొని ప్రైసచేప్పబడినప్రకారము వచ్చే ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీ దాటకుండగా పూర్తిచేసి సంఘమునకు పోవలెనని సహా పంపుప్రార్థితులు.

మా తాలూకాభివృద్ధి

చెన్నరాజధానిలో వల్లెటిగ్రామాదులలో వైద్య సహాయము తక్కువగానున్నది. కనుక ఆరోగ్యసృష్టియందుటకు గవర్నమెంటువారు ద్రవ్యసహాయము కొంతవరకుచేయుటకు యేర్పాటు చేయదలచుకొని తాలూకాభివృద్ధిస్కింటికి సకలున రెండు ప్రదేశములలో మెడికల్ ప్రాక్టీషన్లకు డబ్బిడి గవర్నమెంటు వారు యిచ్చుటకును ఔషధపు ఖర్చునాత్రము బోర్డువారు యిచ్చుటకును యీప్రకారము ఒక స్కీమును గవర్నమెంటు వారు యేర్పాటుచేసి అందుపైని బోర్డులయొక్క అభిప్రాయములను తెలుపవలసినదని గవర్నమెంటు ఒక జి. వోను బారిచేసిరి. ఈయంశమును మా తాలూకాభివృద్ధివారు ఒక మీటింగులో పెట్టి ఆ జి. వోను ఆమోదించి అప్పట్లో బోర్డువాడికి తోచిన రెండుగ్రామములను పేర్కొనిరి. అనంతరము ఆరెండుస్థలముల యేర్పాటునుగురించి తిరుగ ఆలోచింపవలసినదని తిరుగ యేర్పాటు అయ్యేవరకు బోర్డువారి రిడివరలో నిశ్చయముచేసిపంపిన రెండుస్థలములవిషయమై గవర్నమెంటువారు ఉత్తరువులు జారీ చేయుటండా ఆపుచుచేయవలసినదనినీ కోరుచు స్పెషల్ మీటింగు నోకదానిని పెట్టవలసినదిగా ప్రెసిడెంటుగారికి సభికులు వ్రాసిరి. అందుమీద స్పెషల్ మీటింగును యేర్పాటుచేసిరి. ఒక సారి ఆమీటింగు నిలుపుబేయుబడినది. రెండవసారి జరుగుటలో అనగా క్రిందటిమీటింగులో యీస్వల్ప అంశమునగున్న పెద్ద గడబిడ జరిగిన దని తెలుపుటకు నాకు చాల విచారముగానున్నది. మొదట యేర్పాటుబేయుబడిన స్థలములు (1) మచ్చపురి (2) నెలమంచిలిగ్రామమును అయియున్నవి. స్పెషల్ మీటింగులో (1) మచ్చపురి (2) దొడ్డిపల్లె స్థలములు యేర్పాటు గావించబడినట్లు చెప్పబడినది. కాని యీమీటింగులో కొంత ప్రాసీజర్ పరిగా లేనట్లు కొందరుసభికులు మీటింగులయిన 48 గంటలలో ప్రసిడెంటుగారికి వ్రాతములకముగా ఆక్షేపణను దాఖలుచేసి నట్లు విన్నాను. ఈలోపల మచ్చపురి, దొడ్డిపల్లెస్థలములు యేర్పాటు బోర్డువారిచే గావించబడినట్లు మాతాలూకాభివృద్ధిప్రసిడెంటుగారును మీటింగు ప్రాసీజర్లో ఆక్షేపణలున్నవి గాన ప్రసిడెంటుగారు పంపినతెలిపిద గవర్నమెంటువారిని ఉత్తరువులను జారీచేయకూడదని బోర్డుసభికులు కొందరు గవర్నమెంటుకు తింతులను బంపినట్లు విన్నాను.

మా రైలుసంగతి

సిడదవోలు, నరసాపురం, భీమవరం, గుడివాడ, రైలు మార్గములను వేయుటకుగురించి క్రిందటి మా జిల్లాబోర్డువారు ఉపసంఘమునోకదానిని యేర్పాటుచేసిరి. ఆ ఉపసంఘము వారి తీర్మానమునే బోర్డువారంగీకరించినది తెలియుచున్నది. నూటికి సంతకము. ఒకటికి ఏడురూపాయలవడ్డీచ్చి డివెంబెరుమీద ఆస్తును సాధ్యమైనయెడల సంపాదించుటకే ఆతీర్మానములో నున్నదని విన్నాను. వెనుకనోకసారి అప్పలకొరకు ప్రయత్నించు అప్పు దొరకకపోవుట ప్రజలెరిగినదే. ఈసారి ఏమిసహా తెలియదు. కాని ప్రజలు ఇంకొకసంవత్సరముగూడా బాధపడవలసినదే. మా జిల్లాబోర్డువారంగీకరించినయెడల రయిత్రేతో రువారే యీ రెండు రెయిలుమార్గములను శీఘ్రముగా కట్టుకొనుటకు సిద్ధముగా యున్నారని క్రిందటి కాపనభాషలో గ్రహింపిన ప్రశ్నోత్తరములనుబట్టి మనకు తెలుసు. గనుక స్పృహకాలము పనజేయవలదని మా జిల్లాబోర్డువాడికి ప్రజలెరిగిన సేను వేడుచున్నాను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

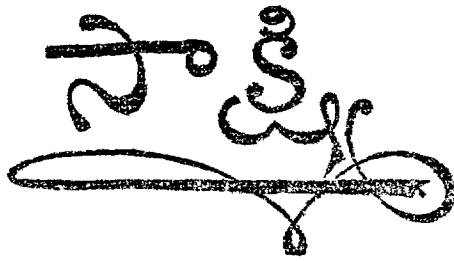
ఈనెల 26 వ తేదీని మాపురమందిరమువద్ద ఆంధ్ర విశ్వ

విద్యార్థులు విద్యార్థినిగా మారి తీర్చుకొనుచున్నారని
ఒకసభ జరిగింది. ఆనాడు శ్రీ దామెర వెంకట్రావు ఎమ్.
ఏ. ఎల్. టి గారు చక్కని ఉపన్యాసము నొకదానిని సా
ధారణముగా విశ్లేషించుచు తగిన ప్రదేశముల నెట్లు
విధానము చేయులెనో మీ ఉగ్రహార పూర్వ విశ్లేషించుచు
లెట్లు నిచ్చుట ప్రాపంచికబద్ధమో వివరించి ఇచ్చెను. ఆసభ
కార్యసాధిపతిగా శ్రీ అంబారు భావా జనురామారావుగా
రుండిరి. తుదకు యీ తీర్మానమును సభవారంగీకరించిరి. రాజ
మహేంద్రవరము పూర్వపు బోన్సత్వమును బట్టియు శ్రీ గౌ
తమ గోదావరి పూర్వవిద్యార్థులనున్నది గాక అచ్చటనే ఆంధ్ర
విశ్వవిద్యాలయ ముందు కీ సభవారు సేవారముచేయుచున్నారు.

జిల్లా విభజన

మా జిల్లావిభజన త్వరలోనే అమలులోనికి వచ్చేటట్లుగా
కనుపించుచున్నది. ఏమారులో జిల్లాకోర్టును పెట్టుటకు తగిన
భవనమున్నదా యని మా జిల్లాఉద్దేశికారు ఏమారు సచారి నేటు
జడ్జిగారికి వ్రాసినట్లు తెలియుచున్నది. నీడవోలులో బ్రింగు
లు తయారగుచున్నంతము ఎలూరులో నుంచుచున్న
ఉపాధిపతులు.

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

మొదటిభాగము 200
రెండవభాగము 200
మూడవభాగము 1-8-0
నాల్గవభాగము 1-12-0

ఇదియొక యపూర్వ
మైన గ్రంథరాజము. కడ
గాదు. కల్పనముగాదు. పు
బంధ మంతోన్న గాదు. పు
రాణేతిహాససంస్కరణలే
గాదు. చిరమగు గ్రంథముల
చదువుచు! చదివి యానం
దింపుడు! తెలుగుభాషలో నిదివఱకున్న డిట్టిగ్రంథము చూచి యెఱుంగము. జంఘాలశాస్త్రీ, కాలాచార్యులు,
బొడ్డుమృత్యుణ్ణి, వాణిదాసులు, సాక్షి అను విదుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపఁబడు విషయములు బహు చమ
తార్కమగు నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కలగునట్లులు నవ్వు వచ్చుచుండును. పర్యాణము
చెయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండునప్పుడు - అనేకవిషయములు దెలిసికొనగోరునప్పుడు - బాలురకు, యువకులకు,
వృద్ధులకు, శ్రీలకు చదువుల కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు ఒకమాటు చదివినవా గ్రంథమును వదిలరు.
మనోహరమును పాఠ్యాంగభీరము నగు శైలి మదుర్పునాటకు విద్యార్థుల కింకకన్న నుపయోగకరముగ గ్రంథము లేదు.
జంఘాలశాస్త్రీ యుపన్యాసభారణి, కాలాచార్యుల రచనానైపుణి, వాణిదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాశక్తి సాక్షి
విషయ నివేదనావైఖరి, అభిప్రాయసమంజసతే చదువదగినవి పరితీయఁఘృడు, పరితీయరామ్యుడును ఈగ్రంథము
చదువదగినది. ఒకయొడ సంభాషణచాతుర్యము - ఇంకొకయొడ పాత్రవిలసనైఖరి - మరియొకయొడ అపూర్వవర్ణనా
గాంభీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును. నలయువారు -

పానుగంటి రాజారావు, పిరాపురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

కాపుపత్రికా కార్యాలయము
మండ్ల, లింగాలపాస్టు, కృష్ణాజిల్లా

ఇది యొక వాక్పత్రిక. కాపు, తెలగ, బలిజ, ఒంటరి మహా
జనులయొక్కయు తదితర బ్రాహ్మణేతరులయొక్కయు దేశాభి
మానులయొక్కయు సాంఘిక, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక, వ్యవసా
యక, రాజకీయపరిస్థితులను హక్కులను కాపాడుటకు వెలువడి
ఉన్నది. గానబ్రాహ్మణేతరులగు జందాదారులై సంకల్పవృద్ధికి చేయుతనానగవలెను.
ఇది వారిప్రథమవిధి. సంకల్పరచందా రూ. 3-0-0

అత్యద్భుతకుమ్మరోగనివారిణి

సూములేదని రుజువుచేయువాల్సిన 116-0-0 లు బహుమాన విప్లవమును. అష్టాదశ వర్షాలోగములుగ్యారంటీగ
కుదుర్చబడును 1 నెలకు సరిపడు ఔషధము ధర రూ. 6-0-0 రెండునెలలకు పరిపడు ఔషధము వెల రూ. 10-0-0 ప్యాకింగు
లాభములు వేరు. నూరు యోగ్యతాపత్రికలు గల క్యాటలాగు యినాం. 1278
రెడ్డి అందు కో, ప్రొఫ్రయిటరు. యం. నుబ్బారెడ్డి, గోసాలపురం, క్రొత్తపేటపాస్టు గోదావరిజిల్లా.

మై నూరు చందన సబ్బు

ఈసబ్బులో చేర్చబడునట్టి ప్రతివస్తువు మిక్కిలిపరిశుభ్రమైనది. గనుకనే సబ్బుకూడమిక్కిలి
శ్రేష్ఠమైనది. పరిశుభ్రత, అతిశుభ్రత యివిరెండును యుండుటచేతనే మై నూరుసబ్బులకు అంత
శ్రేష్ఠత్వము గలిగినది దీనియందుగల మనోహరమైన నువాసన చిల్ల ను వాడుటకు ప్రారంభించిన
రోజునుండి చిల్ల పూర్తియగు వరకు
అట్లనే యుండును అందుచేతనే
మై నూరు సబ్బులు ప్రస్తుత
నాగరికతకు తగినవి. దానిని వాడి
చూడుడు ఇదే మాదిరికృత్రిమసబ్బు
లనుచూచి మోసపోకుడు. మై నూరు
గవర్నమెంటు సోపుస్టాక్స్ వారిచే
తయారుచేయబడిన మై నూరుచందన
సబ్బునే

SUPERFINE SANDAL
Toilet Soap
Delicately Perfumed
The Government Soap Factory, Bangalore

ఉపయోగించి మాకు లోడ్పడకోరెదము.
(1560) అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.
మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహిం అందు కో., 32, గిడ్డంగిపేధి, మద్రాసు.

ధమిక
పారశాలోపాధ్యాయసంఘము
తృతీయమహాజనసభ
దివాన్ బహదూర్ మోవర్ల రామచంద్రారావుపంతులు
గారు బి. ఏ. బి. యల్. యం. ఏ. గారి అధ్యక్షతనెండి
1925 సం|| జనవరి 2, 3 తుక్ర శనివారములను ఏలూరు ప్రేర
మండలములో జరుగెను
ఆంధ్రరాష్ట్రమున గల నెంట్రిక్ల్యాను సంఘములు రెం
డీ లేకతాలూకాసంఘములు జిల్లాసంస్థలు ఉపాధ్యాయమే
నేజరుల సంఘములు తమప్రతినిధులను తప్పక పంపవలెను. ప్రతి
నెంట్రిక్ల్యానును అధ్యక్షము ఒకప్రతినిధియైన పంపవలెను. తా
ము తప్పక దయచేయవలయును.
అను రెండీలోనున్న ప్రాథమికవిద్యాభిమానులను పరీక్షా
ధికారులను స్థానికసంఘములసభ్యులను అన్నిరకముల ప్రాథమి
కోపాధ్యాయులను తత్సంఘముల సభ్యులను మనసంఘము తరపు
న తాము ఆహ్వానించుకొని రావలెను.
ఆచంట సూర్యనారాయణరాజు,
సంఘాధ్యక్షులు.
మోతే గంగరాజు జమీన్దారు యం. యల్. సి.
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు.
దో. నుబ్బారాయుడు,
తే. వెం. కామేశ్వరరావు,
సంఘకార్యదర్శులు.

విజయనగరము (స్వకీయవిలేఖరి)

సర్వే పి పాత్రోగారు దయచేయుట

డిసెంబరు 31- ఈయూర కొంత ప్రసిద్ధిగాంచిన ఆరున్నే విశారదులు పద్మినాథ మిత్రోగారు, కస్తూరి సర్వే పి పాత్రోగారి ఆయుర్వేద మెడికల్ హాలు తెరచుటకు గాను మన విద్యార్థి మంత్రియగు సర్వే పి. పాత్రోగారిని కోరగా వారు 29-12-24 నెల తేదీన 11 గం దయచేసి ఆయుర్వేద హాలు తెరచిరి. ఆయుర్వేదము ప్రభుత్వమువారి మన్నన గాంచుచున్నదనుటకు ఇది ఒకనూచకము. శ్రీయుత ధర్మలింగంగారి సేత్ర వైద్యశాలను కూడ ఒకమారు దరించి దానిని గౌరవించిరి వెంటనే పాత్రోగారు మోటారుబండిలో విశాఖపట్నం వెళ్లిరి

షార్టుహాండు టర్నసంఘము-పిట్టన్ గారి పటమునుంచుట

22.12.24 షార్టుహాండు టర్నసంఘమువారి తరఫున ఒకసభ గావింపబడెను డాక్టరు ఎ ఎల్ వారాయణగారు ఎం ఏ డి. ఎస్. సి. అధ్యక్షతనహించిరి. దివాను హుదూరు విజాపురపు అంతంపు పంతులుగారు, విద్యావ్ గరిమెళ్ల సోమన్నగారు, ఎం. ఏ. ఎల్ టి., డాక్టరు బి. కేవగిరి రావుగారు, ఎం. ఏ. శ్రీయుత చెరహారి జోగారావు పంతులుగారు, శ్రీయుత బోడి కేశవరావుగారు, ఎస్. వి. పి. ఎస్ ముఖ్యులు ఆరోజుననే సర్కారు అంతటికి వైపు కైటింగు పోటీ జరుపబడెను అందు రేపల్లె, ఏలూరు, విశాఖ పట్నమునుండి మద్దుగువిద్యార్థులే తేలిచిరి అందు శ్రీయుత సరిపల్లి రమాయ్యగారు అగ్రస్థానమువహించి బంగారు పతకమును బొందిరి దివాను బహద్దూరు అనంతరావు పంతులుగారు తక్కిన యిద్దరకు వారిస్సీదు బాగుండుట ట్టి రెండు వెడిపతకముల నివ్వ నిశ్చయించిరి. డాక్టరు వారాయణరావుగారు ఇట్టి పంచెములు ఏలేట జరిపిన అట్టి విద్యార్థుల మత్సహముగా నుండుననియు పిమ్మట షార్టుహాండ్ పద్ధతియే ప్రపంచమంతయు

నల్లకొను చున్నదనియు దెలిసి శ్రీయుత కేశవరావుగారు కూడ ఈ గంఘము నూతనముగా నెలకొల్పబడుట చేతను పోటీసంగతి మొన్ననే దెల్పబడుటచేతను పోటీదారు లంత మంది వచ్చుటకు వీలుకలుగ లేదనియు ఇటుపైన ఏలేటా పలు పురు వచ్చి దీనిలో పాల్గొనుట కవకాశము లేర్పరుపవలెననియు చెప్పిరి.

పండిత తాతాప్రకాశరావు భారతీ విద్యాభూషణగారు వచ్చే ప్రతిసంవత్సరము బంగారుపతకము ఇచ్చెదనని చెప్పిరి.

షార్టుహాండు కనిపెట్టి ప్రపంచమున కంతను మహావకారము చేసిన ఇజాకు పిట్టన్ గారి పటము ఈసంఘమునకు అధ్యక్షులుగా నున్న శ్రీయుత మొక్కరాల నువ్వా రావుగారు వ్రాసి ఈ సంఘమునకు బహుమతి యిచ్చిరి. ఆ పటము ఎంతయు స్వాభావికముగను జీవితకళను గల్గి నువ్వా రావుగారి వైపునను వెల్లడిచేయుచున్నది.

ఇక్కడ గీతకాలలో యోగ్యతాపత్రము పుచ్చు కొన్న స్నేహితులారు పిల్లనగోవింద గారు మంపించి సభన రంజితచేసె

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు ట్రైనింగు నెంబరు 148

ఇచ్చట నుంచి అనుభవముగలవారితో మోటారు బండి నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును. మరియు మోటారుబండ్లు మరచుటలు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్నిపనులును చేయబడును

యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును వివరములు తెలియగోరువా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాసుల యును

మేనేజరు,

సిటీ ట్రాక్సికంపెని, 1736

2/3 అంపర్స్ పీస్, జి.టి. మదరాసు.

(తాడేవు పడమటిసిద్ది)

ప్రకటన

నందిగామ జిన్నింగుఫ్యాక్టరీ

కృష్ణాజిత్త్రుప్త నందిగామతాలూకా నందిగామ గ్రామములోని కాటక్ జిన్నింగుఫ్యాక్టరీని ఆనె 1925 సం 11 రం జనవరిగాయతు జిన్నింగుచేసికొనుటకు అద్దెకు యివ్వగలందులకు స్వంతిదారులయిన యాదిగవ పేర్లదార్లు యేకస్థలయి యేర్పరుచున్నాము గనుక అద్దెకు పుచ్చుకోవలసిన వారందరు 7.1.25 తేదీ మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు పాట ప్రారంభించు కాలముకు బెజవాడలోని పేరూరి విశ్వనాథంబదర్శు వారి కొట్టువద్ద హాజరు కాగలందులకు కోరుచున్నాము సవరు రాత్రి 8 గంటలవరకు బహిరంగమైన పాటాడి ఆఖరుపాటదారు పాటపైన కొట్టివేయబడును. మిగతా యావత్తువరతులు పాట కాలముందు తెలుపబడెను.

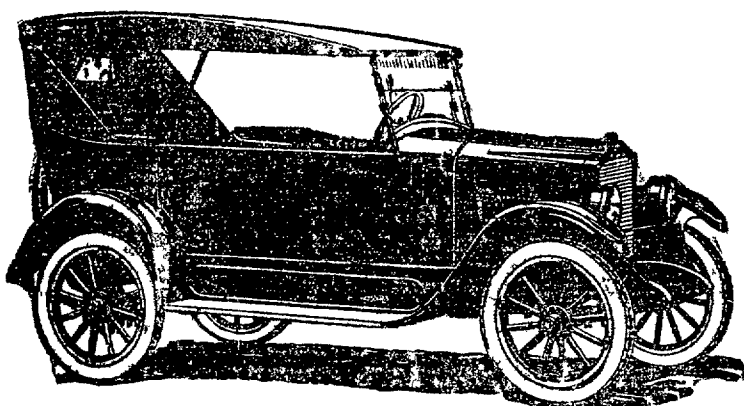
1 పేరూరి సూర్యప్రకాశం, జగ్గయ్యపేట.

2 మాజేటి అంకయ్య, బెజవాడ.

3 గుడివాడ శారామ స్వగారి దత్తపుత్రు గున గార్డియన్ పాలక

మిక్కిలి సరసమైనబండి

చిక్కు లేమియు లేనిది.

టూరింగ్.

ధర రు. 3250

మద్రాసున ఖర్చులులేక యివ్వబడును.

క్రొత్త రగ్బి టూరింగు కారు.

అందమైన రేడియేటరుగలిగి మిక్కిలిగంభీరముగా నుండును. సాగవైన బానెట్, కీళ్లు అగపడకుండా అమర్చబడినది. కొక్కిలు, వంకరకమ్మలు, అల్పీనియముగుండు మొదలగునవి కప్పును విడదీయటకు అమర్చబడినది క్రొత్తమాదిరి ఇనుపచక్కులు డ్రమ్ వైపు హెడ్ లాండ్లు, మురికినీళ్లు పైన పడకుండుటకై రేడియేటరు మొదలగునవికూడ గలిగి మిక్కిలిసాగుగా నుండును తలుపులందు మందుకుచ్చయిండి మాయనప్పుడు ఒకదానిపై మరియొకటి పడుటచే సౌకర్యముగాను, కబ్బములేకయు నుండును ఒకమనిషికి తల, భుజములనుకప్పు టోపి, జిప్సీ తెరలు, ప్రక్క తెరలు తలుపులే అమర్చబడియున్నది. గాలిలోన ప్రవేశించుకుండునట్లు ప్రస్తుత మోస్తరుప్రకారము తయారుచేయబడినది. పూర్తి పరికరములతోగలిగి భేదము స్పష్టముగా తెలుపునట్టి ఆకృతి గలదు.

వివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

1299

మిక్కిలి తక్కువధరగలది, నియమములను అనుసరించి హద్దుమీరక తయారుచేయబడినది

దక్షిణఇండియా, మైసూరు, హైదరాబాదు, మొదలగుచోట్లకు సోల్ ఏజెంట్లు.

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

UP-COUNTRY SUB-AGENTS:

Spencer & Co. Ltd., Bangalore, Coimbatore, Madras, Coorg, and Waltair. W. E. Hooper, Wellington Alliance Motor Co. Trichinopoly Aerial Transport and Ropeway Co, Kottayam. T. N. Motha & Sons, Trivandrum

M. E. Sheriff & Co., Salem

K. Perajay, Cocanada.

అన్ని కేమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు, వైద్యశాలలకు

టిస్కోరు కార్డమమ్, సెనెగె మొదలగు ఔషధమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిస్కోరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వాసిన ధరల జాబితా పంపబడును. 1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel. KARLYL
P. Onches Esplanade,
Phone 37

Phone 225
Vepary
102

P. B No 314
Ootacamund

పుష్ప మాలితి

తలనూనె లన్ని టికిని మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

(ప్రతి చోటను దొరకును)

ఆనందమును కలిగించు సుమారు మైన సువాసనగలది. పెంట్రికులు నలుపుగాను, పొడుగుగాను పెరుగునట్లుచేయును. 3 ఔన్సుల బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 వర్తకలకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు

సోల్ ఏజెంట్లు:— ఎస్. వైద్య అండ్ కో., పార్కు-చాను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, చై నాబజారు, తిరుచునాపల్లి, ఫోర్టు. 166

ప్రదర్శనగదులు నెం 6, బందరువీధి, మద్రాసు

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

1591

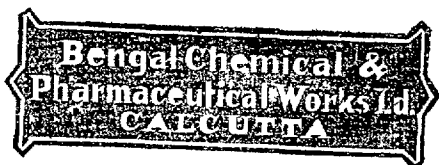
వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చును దీనిని ఉపయోగించి మంచినీరుగామును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారితో ఈ యోగ్యతాపత్రక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములా వ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-18-0 వి. పి చార్జితోసహా రూ 1-2-0.

(1398)

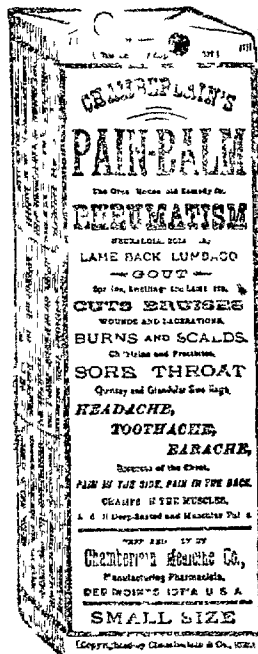
ధనవంతులకు మాత్రమే ?

అనంగ ప్రభయాకాశి

ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగిననరములబలహీనత, ముడుతలబడిన దవడలు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని, విశేషకష్టము ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, శాశ్వతయవ్వనము నిచ్చుచు, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసిన ఈ ఔషధము నిరపయోగమైనట్టి ఫీటులలో కూడ క్రొత్తమరుతతనమును పుష్టినియిచ్చుచు యింద్రజాలములనె నూతనమార్పును కల్పించును. పూర్తిగాగల వివరములకు వ్రాసిన యిశాముగా పంపబడును. 80 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ 10 మాత్రమే

కందర్ప సంజీవని తైలము

ఈ తైలమును నైకివాడుచే నపుంసకత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారసౌఖ్యము లెప్పుక కలుగును. ఒకటలము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలను ఉచితముగా పంపబడును. కాజువైద్య నారాయణజీ, కేకవడ, నెం. 49 బందరువీధి, మద్రాసు.

చేంబర్లెన్ గారి పెయిన్ బామ్

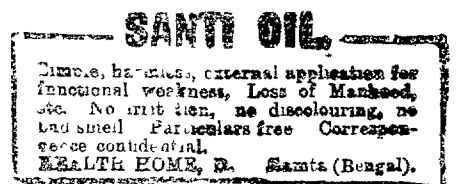
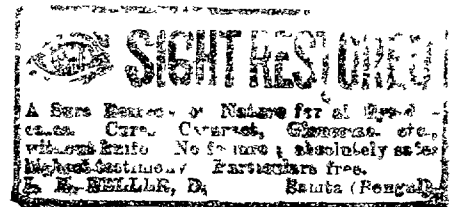
వార నువ్వులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు. తలనొప్పి, వండ్లనొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు 83 దొరకును. (1)

Jesmone's Ringworm Lotion

మామొక్క జాగ్గె గారి రంగువరము లోషను యువ యోగిం గుటలన్ని వ్యవస్థలు, మేహకా క పొడలు, యింకిను అనేక వ్యవస్థలు నివర్తియగును. 5 నిమిషములలో గుణము యిచ్చును ధర రూ 1-కి 1-10-0 (3)

Amaravathy Agency P T Madras

నిష్పక్ష పాతియగు ఇంగ్లీషు

వైద్యురాలు

ఆశ్చర్యమైన గుణము

డాక్టర్ అన్నతామస్ అమ్మగారు తిరునల్వేలి — ఇంగ్లీషు ఔషధములన్ని గుణములేనందున తమ "లోక్" నా నా సోదరికివాడితిని. ఆమెను ఆశ్చర్యమైన గుణమునిచ్చినందుకు సంతోషించుచున్నాను ఇకమీదట ఈ ఔషధమును వారోగులకు వాడెను. ఈ ఔషధవివరములకు క్రిందిఆడ్రసుకు వ్రాయవలసినది.

"కేసరీ కుటీరం"

ఆయుర్వేద ఓషధి ఔషధశాల, యెగ్గూరు, మద్రాసు.

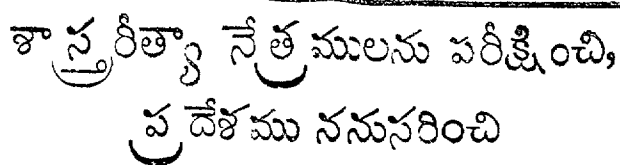
మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

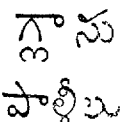
మెనులభము! (పోషకార్థము ప్రత్యేకము) గుణమధికము! కరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైర్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అక్షిరము, ఆరుచి, ఆపులింతలు, అగ్నిమాయము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, శుశ్మాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కులు, పొర్ర్యములు, కర్రు, ప్రశ్న, అనులు, మెదలగువానియందు గలగెడి నొప్పిలను బోగొట్టి జీవామును మంచి యారోగ్యమునకు జేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేనావార నొప్పిలను వెంటనే మాన్పును. యిందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధమగుటచేతను పరిమహాంశక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:— (1018)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోర్టు నిడుమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

మెస్సర్స్: వి. యస్. శాస్త్రి ఆంధ్రో సన్స్ తెనాలి.

పాంజెన్ పేనాల బంగారపు పాళీలబదులు యీనూతనగ్లాసుపాళీలు చేశమంతయు వాడుకలోనున్నవి. (గ్రోసు రూ 14
గ్లాసుపాళీల కలము ఒకతూరి సిరాలో మంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
గ్రోసు రూ 14 గ్లాసుపాళీ ఫపుంజెన్ పేనా రూ 1 దజను రూ 10
మైలాపూరు విక్టోరియాడిపో, ముదాను

దే లిక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు:—10, నిస్ బెట్ రోడ్, లా హోరు.

తా తా ల జ ప తి రా యి

(చేర్మన్, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు)

ఇది పూర్తిగా హిందూదేశీయుల నిర్వాహకము క్రిందనే యున్నది

ఈ దిగ్ వజ్జిల లలో ఏజంటు కావలెను.—గంజాము, విశాఖపట్నము, గుంటూరు, నెల్లూరు, ఓత్తూరు, ఉత్తరాఝాదు.

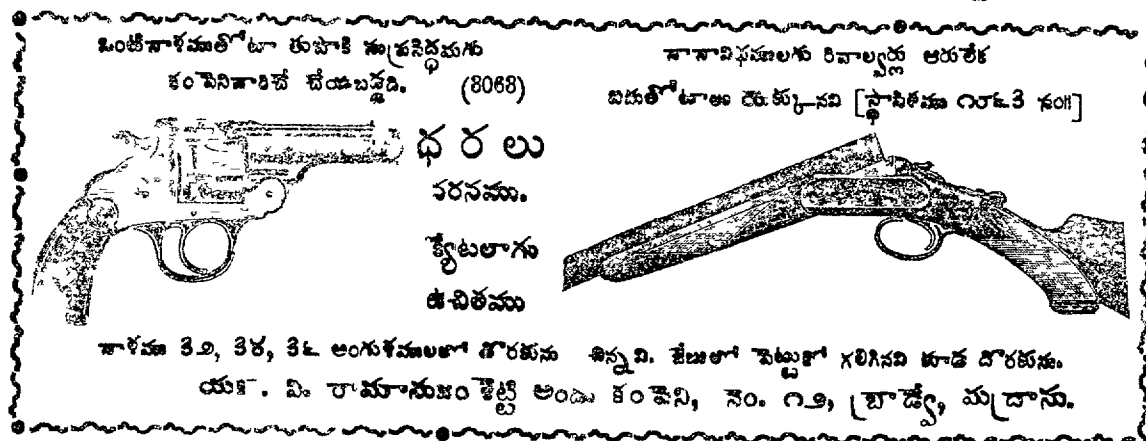
నిజముగా మంచి సామర్థ్యముగలవారికి ధారాశయైన పరత్తులు గలవు.

ఈదిగువవిలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

పండిత కె. సంతానం.   తేక   లోకల్ అడ్వైజరీ ఆఫీసు,

మేనేజింగుడై రక్షకు, లా-వేటారు.

16 నుంకురామశెట్టివీధి, మద్రాసు

“న ర్హి న హ్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుత శిక్షణ జీవాత్మతము

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మూత్రమే
 కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడేన ప్రపంచమునందున్న
 రసాయనము లన్నిటికిని రాజా వంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన
 ఋషులు తెలియియ్యవారు. ప్రాచీ, ప్రదీపి ఔషధములలో
 మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిళితముచేసి, తయారు చేయబడిన
 దివ్యఔషధము. నరముల బలహీనత, నపుంసకత్వము స్వల్పముగా
 నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బరువుతగ్గుట,
 అపరిశుద్ధరక్తము, దుర్బలత్వము, న్యూర స్టీనియా, మలబద్ధకము,
 అజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చెడువ్యాధులు, తీరినిశ్చయ
 ధులు తప్పక గుణమగును. కఠినపత్త్యము, లంకణముచేయ నవ
 సరములేదు. సాధారణ దుర్బలత్వమునకు వైకీ కస్తూరిలైలమును
 వాడవలెను. నర్వినునువలనఅనేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక
 సెలకు సరిపడు నర్వినును ఔషధము స్వర్ణముతో మిళితమైనది.
 బుడ్డి 1 కి ర్న 5.0-0 వై పూతఔషధము ర్న 2.8-0 ఒక
 పూర్తి సెట్టు ర్న 7.0-0 లపాల ఖర్చు చేరు. ఉష్ణదేశములలో
 నుండువారి కిది అమోఘమైనది.

Behar Chemcl Works, Bhagalpur Branch Mibijam Telegrams —Chemists, Bhagalpur or direct agents W E SMITH & Co, Ltd, Madras and Branches DADHA & Co, ASVIN & Co, Iyaccanuco Mudaliar as Woollen Mart Mangalore, A. Abid & Co, Hyderabad T C Nataraj & Co, Mysore.

చెన్నైలో బజారుధరలు

జనవరి 31-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

సీ ర్యూలు బా 1-కి రు 80-0-0 మొదలు 420-0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు వరకు
సనుమ తెనాలిది ,, ప 43 గలవి రు 15-0-0	14-8-0
నల్లూరిది ,, డిటా ,,	15-8-0 16-0-0
డిల్లీది ,, డిటా ,,	16-4-0 16-8-0
రాసులు రా. 184 బస్తా 1-కి ,,	8-12-0 9-0-0
నవ్వులు ,,	20-0-0 24-0-0

(2) వస్తుధాన్యములు

కందులు	జనా	1-౪ ౨05	చ	11-0-0	క	12-0-0
సెనగలు	,,	డిబ్బా	,,	10-8-0		11-8-0
పెసలు	,,	డిబ్బా	,,	11-8-0		12-4-0
పినుమలు	,,	డిబ్బా	,,	13-౧-0		16-0-0
జులయలు	౪ 164	,,	,,	9-4-0		11-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

సమగ్రమున బా 1-కి	రు 160-0-0	165-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14-0-0 26-0-0
కొండాపురం వేరు సేవగవమ్మ బా 1-కి	,,	55-0-0 60-0-0
ఇతర ప్రదేశము	,,	50-0-0 58-0-0
వేరు సేవగనూనె గామగ బా 1-కి	రు 120	వి.వి. ను 3115
అందుము బా 1-కి	రు 145	0 0

(4) చిలర వనువులు

చాయవనువు బా 1-కి	రు	170.0-0	175.0-0
కురవనువు ,,	రు	145.0-0	150.0-0
పిరవకాయలు(గుంటూరివి) బా1-కి	రు	129.0-0	140.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలివంగు మణుగు	1-కి రు	50, 50	
తూకపా ప్రియాయకట్టు ,,	రు	70, 75	
బెల్లము బా 1-కి	రు	85.0-0	90.0-0
దింకవండు బా 1-కి	రు	80.0-0	90.0-0

(5) ఇసుకము

పట్టా రకం చా 1-8	రు	82.0-0	33.0-0
విదరం	,,	82.0-0	35.0-0
రవుండు	,,	82.0-0	35.0 0

(6) లోహములు

నండి 100 కులంకీకు	రు	70-0-0	72-8-0
బంగారుము, కులము 1.కి	రు	21-8-0	22-8-0
వవరసు 1.కి			14-4-8
వైత్తడి బా 1-కి	రు	265-0-0	270-0-0
రాసి డిబ్బా	రు	810-0-0	815-0-0
అన్నా-చక్కెర బా 1.కి	రు	88-8-0	88-12-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుక ప్లాడు	20 డిగ్రీలు చ	78-0.0
కొట్టిక ప్లాడు	డిప్	72.0-0
పంపాం	డిప్	99.8
గురం	డిప్	99

(8) మాది

గోండా వస్తుబాగుప 1-8 రూ 820-0-0

29) నూలు

యంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	8-12-0
గురు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	7-8-0
బ్రహ్మర యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	8-12-0
హనుదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	7-12-0
హళియేనుగ నెం 20	రు	11-4-0
పాన్ నెం 20		
,, ,, 40 ఏ తేలిలి అయినను	రు	18-8-0
కాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$	రు	9-0-0
ద్వాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$	రు	11-10-0
14 $\frac{1}{2}$ క్లీలక వత్తి	రు	9-0-0
ం 20 బెన్ని సింహం యీపె	రు	11-4-0
ం 22 ,, ,,	రు	11-8-0
ం 12 $\frac{1}{2}$ బెన్ని సర్కుసు	రు	9-2,0
ం 14 $\frac{1}{2}$,,	రు	9-8-0

సుందరి తెలము

ఉచ్చి 1-5 వల రూ 0 8-0 వి.పి. 0 13-0

ఒక డబ్బీలైము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పట్టిన
టీమల మచ్చలమానును. ముఖము కౌంతిబారి, నన్ను గా
మునల ప్రకాశించును. చర్మము వృద్ధత్వముకలిగి నాంజా
నను. ఈ లైలుము మంచినువానన గలిగి మిగడవలె నుండును.

Powell's Extract of Golden

3421

వవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగరోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద బోషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, పీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— రీ మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

రీక్షమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు శుభ్రస్థితిమైనదగుకాణములన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

ఓ రియంట్

గవర్న మెంటు నెక్యూరిటీ లైఫ్

అభ్యారన్న కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము వి.గులకాయకరమగుకమిషన్ వరత్తుల నిచ్చుటకు కంపెనీ వారాంభించియున్నారు.

ఏజెంట్లుగాను, కన్ వాసర్లుగాను

వనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దమనుష్యులు ఉద్యోగస్తులు దరఖాస్తులను పంపుకొన కోరెదము.

జూలై 1924 జూలై 1924

ఈ సం|| రమునందు కంపెనీకి యిదివరలో వచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యద్భుతమైయున్నది. హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ లైఫ్ అభ్యారన్న కంపెనీకి ప్రపోజల్సును సంపాదించుటకు శక్తిగలవారు మాత్రం సంబంధము సాపించుకొనగోరెదము. (672)

The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8. Madras.
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore.
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుక లే అందము. రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్విసపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ పారగును అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబిడ్యమున్నను మాన్పి ఈ దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కబవరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాడము. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126 ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 }
2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతివోటను విక్రయించబడును. లేకున్న సోలువశెట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బిడయగలరు.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంట్రుకల

తైలము "మణి నూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన నువాసనగలది. వైట్ లియో యితర అపాయకరమైనవస్త్రులు చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రాసీయక వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మా క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసీ,
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అతినరముల బలహీనత చేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధికి అద్భుతనివారిణి

నాకు అతినరముల బలహీనతచేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధిని బాగుగానుర్చిన, మద్రాసు ఆర్మీనియన్ షిఫిలో నెం 72 రు గృహమునందుండు పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారు వారికి అనేకనమస్కారములు. రెండుమాసములక్రిందట ఒకేనెట్టిన కొంతదూరముకూడ నడుచుటకు శక్తిలేవరదెను. ప్రస్తుతము ఆయాసము, అలసట లేవరదా ఒకేనెట్టిన 2 మైళ్లదూరముకూడ నడచుటకుశక్తిగలరు. నేనిప్పుడు పుష్టికరముగా నున్నాను. నా వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా మదిరినవి.

మిస్. ఇ.ఎమ్. రేనో, 2/1 తిరువేంగడమొదలి విధి, పార్కు-ఛాను, మద్రాసు.

వారి సలహాకట్టుము రూ 15-0-0

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి మదరాసు.

వైద్యరత్న
పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమము

జార్జి టౌన్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేదవిద్యవ్యాపకములు దొరకు స్థలము
క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగ పంపబడును
ఆయుర్వేదాశ్రమము, 151, గోవిందప్పనాయకవీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

ప్రేంచివారిచే కనిపెట్టబడిన గొప్ప ఎలిక్టిర్ గాడినవ్

ప్రపంచమునందుండు టానిక్ లన్నిటిలో గొప్పది

లిటెంపు:—“ఎలిక్టిర్ గాడినవ్ గురించియే ప్రతివారూ ప్రతికలలోను ఎడతెగక వ్యాసములు ముద్రించ బడుచున్నవి. అందులో తెలుపబడు వార్తలలో ఈ విషయ మేకాడ సహా ముద్రించ బడుచున్నది. ప్రతిపట్టణమునందును, దేశమునందును దీనిని గుఱించియే మాట్లాడుచున్నారు. అద్భుతమైన పుష్టిని, మంచి శక్తిని కలిగించు టానికులలో ఇది మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమైనది.

లెజిస్ట్రేషన్:—“ఎలిక్టిర్ గాడినవ్ దీనినే దీనినే గొప్పజయమును పొందుచున్నది. అట్లు జయముగాంచుట మిక్కిలి వ్యాయముగా నున్నది. వ్యాధి కుదురదని వదలి వేయబడిన తెక్కలేని రోగులకు ఇది మంచి ఆరోగ్యమును, పుష్టిని గలుగజేయుచున్నది.

లేక ప్రాణాధారమైనది. ప్రాణెనరు బ్రాహ్మసేక్యార్థవారిచే కనిపెట్టబడినది. రేతస్సు, గ్రుడ్డు సంబంధమైన, సెల్సు మిక్కిలి ముఖ్యమైన, ఉదారమైన, అతిపుష్టికరమైన జంతువులయొక్క భాగములనుండి తీయబడినది. ఇది వరలో ఉపయోగించిన వాటికంటెను మిక్కిలి బలము కలది, ఆరోగ్యకరమైనది. లోనికి పుచ్చుకొనుటకు మిక్కిలి

ఈదిగువతెలుపబడిన వ్యాధులకు ఎలిక్టిర్ గాడినవ్ మిక్కిలి అమోఘమైనది

గండమాల, హైడ్రోగములు, మెదడు నరముల సంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వాససంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వేతఘాతువు సంబంధమైన వ్యాధులు, అమెనోరియా, బ్లెనోరియా, డిస్ మెనోరియా, ఇండ్రెయ సంబంధమైన వ్యాధులు, గర్భసంబంధమైన వమనములు, హేమరేజ్ (మూత్రనాళము, మెదడు, దంతములు, ఊపిరితిత్తులు మొదలగు భాగములకు సంబంధించినవి) పాండురోగము, బలహీనము, అన్ని విధముల కఠినవ్యాధులు, క్లోరోసిస్, పిచ్చి, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, కనినతరువాత నుండు శ్రమ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 14, 3 బుడ్ల ధర రూ 40, వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

తగినది. తీపుగాను, మనోహరముగాను నుండును. జీర్ణకోశమునకు ఏలాటితోందర లేక సులభముగా జీర్ణమగును. ఆకలిని కలుగజేయునట్టియు, సాధారణమైనట్టియు టానికు లన్నిటికంటెను ఇది శ్రేష్ఠమైనది. నిజముగా ఎలిక్టిర్ గాడినవ్ ఆరోగ్యము, చురుకుదనము, పుష్టి చేరికగలది.

అమితముగా పనిచేయుట, బడలిక, ఆయాసము, మాంసమును తినివేయుపుండు, హృదయము లేక మెదడు చెడుట, నరముల బలహీనత, పక్షవాదులు, దేహమంతటను లేక ముఖమునందు మాత్రము గలుగునది, నిద్రలేమి, తలనెప్పి, నాడీవ్యాధి, తుంటిలోని నెప్పి, తిమురు వాయువు, క్షయరోగము, ట్యూబర్ కులోసిస్, అతి మూత్రము, తిమురు, గొడ్డురాలితనము, నపుంసకత్వము, స్పోటికముచే గలుగు వ్యాధులు, ఉబ్బనము, మేహరోగము. పునవేపునముయొక్క వాపు లేక ఇన్ ఫ్లు ఎంజా లేక మలేరియా వచ్చినతరువాత తేరుకొనుట.

ఇండియా, బర్మా, సిలీనుకు సోల్ ఏజంట్లు,

మదన్ సన్స్ & కో., కెవింసులు

కాపొర్డు మార్కెట్టు

బొంబాయి

మద్రాసు డిపో:—వి. ఎస్. ఆర్. మూర్తి & సన్స్, 9, పోస్ట్ ఆఫీస్, బ్రాడ్వే.

డాక్టరు లాబర్న్ (జర్నల్ డిలాశంటి) “నపుంసకత్వము, వంధ్యత్వము, క్లోరోసిస్, స్త్రీలకు గలుగు ఋతుసంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగు వ్యాధులకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చుచున్నది. ఈ వ్యాధికి రాజా వంటిది. టూబర్ కులోసిస్ నిర్మూలము చేయకపోయినప్పటికిని వ్యాధి హెచ్చకాకుండ ఆటంకపరచును. సదరు వ్యాధిచే గలుగు నష్టముల నన్నిటిని ఇది పూర్తి జేయును. నష్టపడిన భాగములను పూర్తి చేయుటయందు దీని మిక్కిలి శ్యాతి చెందినది. సదరు వ్యాధిచే తేనెతెట్టె వలెబోలుగా చేయబడినట్టి పక్షవాతముల నన్నిటిని ఇది పునరుద్ధరించును.”